# מסכת פסחים

# תלמוד ירושלמי

## עים פירוש

## בית-פצץ

**ביאור קצר להוגה בתלמוד**

**[קראתי הקונטרס בשם "בית-פצץ", ע"ש שפיצצתי וחילקתי דברי התלמוד לקטעים הרבה, כדיי להקל על המעיין, וידוע לכל שזה יותר מ65% של הקושי בלימוד התלמוד]**

**יהושע יהודה גליק**

**חמשת אלפים שבע מאות ושבעים ליצירה**

**וחזר והוגה תשעז**

**ערב פסח תשעז ושוב ר"ח אדר ב תשפד**

# מסכת פסחים פרק א

**הלכה א משנה  אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אינו צריך בדיקה. ובמה אמרו שתי שורות במרתף? מקום שמכניסין בו חמץ!**

**בית שמאי אומרים שתי שורות על פני כל המרתף, ובית הלל אומרים שתי שורות החיצונות שהן העליונות:**

**גמרא** כתיב (שמות יב) ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים. (שם) בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות וגומר. מה אנן קיימין? אם לאכילת מצה כבר כתיב (שם) שבעת ימים מצות תאכלו. ואים תמנה מיד, הרי 8 יום! ואם לומר שמתחיל בארבעה עשר והחג גומר ביום 20 לניסן.. והכתיב (שם) עד יום האחד ועשרים לחודש! אלא אם אינו ענין לאכילת מצה תניהו ענין לביעור חמץ.

למה לאור הנר? א"ר שמואל בר רב יצחק מפני שהנר בודק כל שהוא. למה בלילה? א"ר יוסה שאין בדיקת הנר יפה אלא בלילה. ר' מנא לא אמר כן (שם) ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם. עשה שיהו היום והלילה משומרין ואים תבדוק ביום 14, אין הלילה משומר. ויתחיל בי"ג קודם השקיעה ויהא היום והלילה משומרין! אף אית ליה כיי דמר ר' יוסה =מודה לטעמא דר' יוסה. ויתחיל אור לי"ג? אין כיני יבדוק אפי' מר"ח!

ר' ירמיה אמר, רב שמואל בר רב יצחק בעי, מהו לבדוק לאור האבוקות? מה צריכא ליה מפני שאורן מבליח =קופצת. ר' שמואל בר רב יצחק כדעתיה דר' שמואל בר רב יצחק אמר מפני שהנר בודק כל שהוא. =בחורין ובסדקין

אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר. (צפניה א) והיה ביום ההוא אחפש את ירושלם בנרות. ואית דבעי אימר נישמעינה מן הדא (משלי כ) נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן.

אמר רבי יוסה מתני' אמרה שבדיקת היום בדיקה =דמהני. דתנינן רבי יודה אומר בודקין אור לארבעה עשר ובארבעה עשר בשחרית ובשעת הביעור. לא סוף דבר רבי יודה אלא אפילו דרבנין. דתנינן וחכ"א אם לא בדק אור לי"ד יבדוק בי"ד. וצריך לבדוק לאור הנר? (כשבודק ביום) נישמעינה מן הדא: אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה ולא לאור הככבים אלא לאור הנר. ניחא לא לאור הלבנה ולא לאור הככבים, אלא לאור חמה וכי יש חמה בלילה? הדא אמרה אפי' ביום צריך לבדוק לאור הנר.

לא סוף דבר בית שאין בו אורה צריך לבדוק בלילה לאור הנר, אלא אפילו בית שיש בו אורה, צריך לבדוק לאור הנר. [לא ביום לאור החמה]

מבואות האפלין מהו שיהא צריך לבודקן בלילה לאור הנר? מיליהון דרבנין אמרין לא כמה דהוא מנהר בליליא הוא מנהר בימּמא הנר מאיר יותר בלילה, מביום דאמר רב הונא כד הוינן ערקין באילין בוטיתא דסדרא רבה כשהיינו בורחין וטומנין עצמינו בהאילנות שבחצר בית הכנסת היו מדליקין עלינו נרות, בשעה שהיו כיהים היינו יודעין שהוא יום, ובשעה שהיו מבהיקין היינו יודעין שהוא לילה. אתייא כיי דמר רבי אחייא בר זעירא: נח בכניסתו לתיבה הכניס עמו אבנים טובות ומרגליות בשעה שהיה כיהות היה יודע שהוא יום. ובשעה שהיו מבהיקות היה יודע שהוא לילה. למה? יש חיה אוכלת ביום ויש חיה אוכלת בלילה. והא כתיב (בראשית ו) צוהר תעשה לתיבה? והו"ל לראות דרך החלון אם השמש זורח. ומתרץ.. כמאן דאמר לא שימשו המזלות בשנת המבול.

ר' ירמיה בעי, בתי כניסיות ובתי מדרשות מהו שיהו צריכין בדיקה? מה צריכא ליה, שכן מכניסין לשם בשבתות ובראשי חדשים. ותהא פשיטא ליה שצריך! הכן הוא צריכה ליה, הואיל ואורן מרובה, מהו שיהא צריך לבודקן בתחילה ביום? אים שרי ביום לכתחילה?

ר' יוסה בעי, חצירות שבירושלים שאוכלין שם חלות תודה ורקיקי נזיר מהו שיהו צריכין בדיקה? בלא כך אינן בדוקות מן הנותר! ייבא כהדא תנא ר' זכריה חתניה דרבי לוי: נידה חופפת וסורקת, כהנת אינה חופפת וסורקת, כיון שרגילה לטבול בכל יום כדיי לאכול בתרומה נידה כהנת חופפת וסורקת שלא תחלוק בין נידה לנידה. אוף הכא שלא לחלוק בין ביעור לביעור.

תני רבן גמליאל ברבי איניונא קומי רבי מנא: נידה שהיא מפסקת כל שבעה, חופפת וסורקת. כהנת שהיא טובלת בכל יום, אינה חופפת ואינה סורקת. א"ל לשומרת יום כנגד יום נצרכה. האי סברא "שלא תחלוק.." נצרך רק לשומ"י כהנת (דנדה כהנת, פשיטא דסורקת!) שהרי לא אכלה תרומה כל ז

חורי הבית כעין shelves שחופרין באבני הבית, ונותנין שמה דברים העליונים והתחתונים, והיציע חדר נמוך סמוך לבית והחדות בור בחפירה בקרקעית הבית והעלייה, וגג הבד, וגג המגדל, בית התבן, ובית הבקר, ובית העצים, ובית האוצרות, אוצרות היין, ואוצרות השמן, ואוצרות הפירות, אינן צריכין בדיקה.

ניחא העליונים, והתחתונים? למה לא חוששין שמא נתגלגל שם חמץ? (קס"ד "תחתונים"=ע"י הקרקע ממש) הדא אמרה לא חשו לנפילה ="גלגול". א"ר יוסה תיפתר שהיו שניהן סמוכין לכותל, אחד למעלה מעשרה וא' למטה מי'.

והא תנינן חדות? למה פטור מבדיקה? מתיירא הוא התינוק לילך שם. וחש לומר שמא נתגלגל חמץ שם ? הדא אמרה שלא חשו לנפילה! תיפתר בחדות שיש לה ליזבוז.

#וגג הבד וגג המגדל. הדא דתימר בגבוהין ג' טפחים, אבל אם אינן גבוהין ג' טפחים כארץ הם. ובאותו שלא נשתמש בו חמץ, אבל באותו שנשתמש בו=על גגו חמץ אפילו גבוה כמה צריך בדיקה. אמר רבי מנא ויאות! כן אנן אמרין הדא פיפייארות סל גבוה עשוי מpaper אפי' גבוה כמה, לא תהא צריכה בדיקה?! [אף שיש קושי בדבר]

תני רשב"ג אומר: מיטה שהיא חוצצת בתוך הבית ועצים ואבנים מונחין תחתיה, בודק צד החיצון ואינו בודק צד הפנימי. מפני שעצים ואבנים מונחין תחתיה, הא אם אין עצים ואבנים מונחין תחתיה צריך לבדוק צד הפנימי. הדא אמרה חשו לנפילה! אני אומר תינוק רגע קידושין 4:2 והכניס שם חמץ. ולא תפשוט מידי

מרתף של יין צריכה בדיקה. מרתף של שמן אינו צריך בדיקה. מה בין יין ומה בין שמן? יין אין לו קבע והולך באמצע סעודה ופתו בידו שמן יש לו קבע. אוצר בין של יין בין של שמן אינו צריך בדיקה.

אי זהו מרתף? כל שנתון עם הלחם בחצר. יש מרתף שהוא כאוצר, ואוצר שהוא כמרתף. מרתף שהוא בוש לוכל בתוכו, הרי הוא כאוצר. ואוצר שאינו בוש לוכל בתוכו, הרי הוא כמרתף וחייב בבדיקה (דחיישי' שאכל בה לחם) [יש חצר שהוא כמבוי ומבוי שהוא כחצר. חצר שהרבים בוקעין בתוכה הרי הוא כמבוי. ומבוי שאין הרבים בוקעין בתוכו הרי הוא כחצר]

וחש לומר שמא הבהמים מכניסין לתוכו חמץ! למה "אוצר" פטור, שמא החמרים באו ליקח יין (למכירה), טעמו היין, ואכלו לחם עימו? אין דרך הבהמים להיות מכניסין לשם חמץ, אלא מיני מתיקה. שהן בודקין היין יפה.

היוצא לפרש קודם שלשים יום אינו צריך לבדוק. בתוך שלשים צריך לבדוק. הדא דתימר בשיש בדעתו לחזור לפני החג ולבדוק אז אבל אין בדעתו לחזור אפילו קודם לשלשים יום צריך לבדוק. ובספק, אבל בודאי כשיש חמץ ברור בביתו אפי' מראש השנה.

א"ר בא: ואפי' יש בדעתו לחזור צריך לבדוק שמא ימלך ולא יחזור.

הכל נאמנין על ביעור חמץ אפי' נשים אפי' עבדים. ר' ירמיה בשם ר' זעירה לית כאן "אפי'" נשים, נשים עצמן הן נאמנות =אדרבה, נאמנות יותר!! מפני שהן עצילות והן בודקות כל שהוא כל שהוא!!!

כותים כל זמן שעושין מצתן עם ישראל ששומרין פסח בזמן הראוי נאמנין הן על ביעור חמץ. אם אינן עושין מצתן עם ישראל אינן נאמנין על ביעור חמץ. א"ר יוסה הדא דתימר בבתים אבל בחצירות חשודין הן. דאינון דרשין (שמות יב) לא ימצא בבתיכם לא בחצרות. תני רשב"ג אומר כל מצוה שהכותים נוהגין בה הם מדקדקין בה יתיר מישראל. אמר ר"ש הדא

דתימר בראשונה שהיו משוקעין בכופרניהן גרו בכפרים ולא בעיירות אבל עכשיו שאין להן לא מצוה ולא שירי מצוה, חשודין הן, ומקולקלין הן.

שואלין בהלכות פסח בפסח הלכות עצרת

בעצרת הלכות חג בחג. בבית וועד מקום אסיפת חכמים שואלין קודם לשלשים יום. רשב"ג אומר שתי שבתות. אתייא דר' יוחנן כרבנין ודחברייא כרשב"ג. א"ר יוחנן טעמון דרבנן שכן משה עומד בפסח ראשון ואומר להן הלכות הפסח השני. ודחברייא כר' שמעון בן גמליאל, שכן משה עומד בראש חודש ואומר להם הלכות הפסח:

במה אמרו שתי שורות במרתף וכו'. רב חונה בשם רב קולפו כמין גם חביות הרואות פני הכניסה, והרואות הקורות תני בר קפרא קולפו כמין שני גמין. היה נתון באמצע הבית על דעתיה דרב חונא מפשיטו חלוק אחד. על דעתיה דבר קפרא מפשיטו שני חלקות. כל חביות "החיצוניות" ושוב "יפשיט עוד חלוק" היה עשוי מדריגות steps קולפו גמים גמים.

רבי יעקב בר אחא בשם חזקיה, שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: שורה החיצונה היא העליונה, הרואה את הפתח ואת הקורה, ושלפנים ממנה. תני בברייתא שלמטה ממנה. הוון בעיי מימר מאן דאמר שלפנים הימנה כל שכן שלמטה הימנה, מאן דמר שלמטה הימנה, הא לפנים הימנה לא.

נשתמש בחצי שורה, פשיטא אותה שנשתמש, יש לה שלפנים ממנה ושלמטה ממנה. אותה שלא נשתמש בה, יש לה שלפנים ממנה?

הדא דתימר במחוללות. אבל באפוצות אים אין חלל בין החביות מעביר עליהן את הנר ודיו. לא לפנים ולמעלה

הדא אמרה חיוב בדיקה במרתף שחשו לנפילה. א"ר פינחס דיפו אני אומר בשעה שסידרן הכניס שם חמץ:

**הלכה ב משנה אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית וממקום למקום אם כן מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף**:

**גמרא** א"ר יונה הכין צורכה מתני' כן צריך "לגרוס" מעיר לעיר ומחצר לחצר ממקום למקום ומבית לבית. אם חושש את מעיר לעיר, את חושש מחצר לחצר, אם חושש את מחצר לחצר, חושש את ממקום למקום. אם חושש את ממקום למקום את חושש מבית לבית. אים היו חוששין מעיר לעיר, ק ל ו ח ו מ ר שצריך לחשוש מבית לבית.....ועל כרחך אין חוששין מעיר לעיר משום אין לדבר סוף. ו ה ו א ה ד י ן. שאין חוששין מחצר לחצר...ואף לא מבית לבית.. יכולין הן כל ישראל לבדוק חמצן כאחת?!

א"ר יוסה אפי' כמתני' אתיא היא. יכולין לגרוס כמתני' וה"ק: אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית וממקום למקום. אם כן מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף: שאם מבית לבית אי אתה חושש, לא כל שכן ממקום למקום. אם ממקום למקום אי את חושש, לא כל שכן מחצר לחצר. אם מחצר לחצר אי את חושש לא כ"ש מעיר לעיר.

**הלכה ג משנה ר' יהודה אומר: בודקין אור ארבעה עשר, וארבעה עשר בשחרית, ובשעת הביעור. וחכ"א: אם לא בדק אור לי"ד יבדוק בי"ד, אם לא בדק בי"ד יבדוק בתוך המועד, לא בדק בתוך המועד יבדוק לאחר המועד.**

***ומה שהוא משייר יניחנו בצינעה כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו:***

**גמרא** א"ר יוחנן טעמא דר' יודה כנגד ג' פעמים שכתוב בתורה לא יראה לך שאור. והכתיב (שמות יב) תשביתו שאור מבתיכם? בעשה הוא. והא כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם? א"ר יוסה מכיון שזה צריך לזה וזה צריך לזה כמי שכולן אחד. לא יראה לך, הייתי אומר הפקיד אצלו יהא מותר. נכרי

שהפקיד אצל ישראל ת"ל לא ימצא בבתיכם. אי לא ימצא בבתיכם, הייתי אומר ייחד לו בית יהא אסור? ת"ל לא יראה לך. הא כיצד הפקיד אצלו אסור. ייחד לו בית מותר.

מחלפה שיטתיה דר' יודה דתני ר' יודה אומר אם לא בדק אור לארבעה עשר יבדוק בי"ד. יש ברייתא ששונה דברי ר"י כחכמים "אים לא בדק..." וכא הוא אמר צריך לבדוק ג' פעמים?! מה אם בשעה שלא הגיע זמן ביעורו את אמר צריך לבדוק ג' פעמים בשעה שהגיע זמן ביעורו לא כל שכן!! לא צורכה אם לא בדק בתוך המועד יבדוק לאחר המועד. אלא פליגי ר"י וחכמים רק בזה: אים לא בדק וכו' א ח ר המועד

ומה שהוא משייר יניחנו בצנעה כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו. כיצד הוא עושה? כופה עליו כלי. כפה עליו כלי ולא מצאו אני אומר יד נטלתו. לא כפה עליו כלי ולא מצאו, אותו הבית צריך בדיקה או שאר כל הבתים יהו צריכין בדיקה? נישמעינה מן הדא אבד כזית מן המת בבית בקשו ולא מצאו הבית טהור. לכשימצא, הבית טמא למפרע. הדא ילפה מן ההיא וההיא ילפה מן הדא. ההיא ילפא מן הדא, היא איבד היא הינוח. אים מצאו, אי"צ לבדוק עוד והדא ילפא מן ההיא, אין לך צריך בדיקה אלא אותו הבית בלבד.אים לא מצאו, אי"צ לבדוק שאר הבתים

וכר' יודה דאית ליה "גורר ואוכל" אפי' אותו הבית לא יהא צריך בדיקה? נישמעינה מן הדא: א"ר יודה מעשה בשפחתו של מסיק אחד ברימון שהשליכה נפל אחד לבור ובא כהן אחד והציץ לידע מה שהשליכה ובא מעשה לפני חכמים וטיהרו שדרך חולדה וברדליס להיות גוררין אותו! רצה היא אחר הבשר. ואינה רצה אחר הפת. ואפי' תימר רצה היא אחר הבשר ואחר הפת. בשר גוררת ואוכלת פת גוררת ומנחת.

רבנין דקיסרין בשם ר' אבהו: אין חוששין שמא גררה חולדה. וכרבי יודה חוששין לקולא! אף בנטל עכבר לפנינו

**הלכה ד משנה ר"מ אומר אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש. ר' יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחילת שש:**

**גמרא** ר"מ אומר משש שעות ולמעלן מדבריהן. ר' יודה אומר משש שעות ולמעלן מדברי תורה ע"כ מחמיר דאין אוכלין כל חמש מה טעמא דר"מ? (שמות יב) אך ביום הראשון זה חמשה עשר. יכול משתחשך ת"ל אך. הא כיצד תן לו לפני שקיעת החמה שעה אחת. מה טעמא דר' יודה אך ביום הראשון זה י"ד. יכול כל היום כולו ת"ל אך. הא כיצד חלוק את היום חציו לחמץ וחציו למצה. מחלפה שיטתיה דר"מ. תמן הוא אמר אך לרבות שעה למצה והכא הוא אמר אך למעט.דווקא "חמשה עשר" ולא י"ד א"ר שמואל בר אבידומא מיעטו שאינו בחמץ. "מיעטו" שעה מחמץ!

ר"מ אומר (דברים טז) לא תאכל עליו חמץ על אכילתו. ור' יודה אומר לא תאכל עליו חמץ על עשייתו. ועשיית פסח מחצות!

כנראה כל אלו איירי משש ולמעלה.. ר' יודה אית ליה עשה ולא תעשה על אכילתו, עשה ולא תעשה על ביעורו. עשה על אכילתו (שם) שבעת ימים תאכל עליו מצות ולא חמץ. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה. לא תעשה על אכילתו, לא תאכל עליו חמץ. עשה על ביעורו, תשביתו שאור. לא תעשה על ביעורו (שמות יב) שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם.

הא ר"מ אומר משש שעות ולמעלה מדבריהן,

שביעית אסור משום גדר. ששית למה? משום גדר. ויש גדר לגדר?! אלא שעה ששית מתחלפת בשביעית. הא ר' יהודא אומר מחמש ולמעלה מדבריהן, ששית אסורה משום גדר, חמישית למה? משום גדר. ויש גדר לגדר. אלא שחמישית מתחלפת בשביעית. מחלפא שיטתיה דר' יהודה תמן בעדות מוכחשת הוא אמר אין חמישית מתחלפת בשביעית. א"ר יוסי תמן הדבר מסור לב"ד וב"ד זריזין הן. ברם הכא הדבר מסור לנשים והן עצילות

אמר ר' יוסי בי רבי בון תמן תחלת חמישית סוף שביעית--ברם הכא סוף חמישית 1059 מתחלפת ב12..., ע"כ אסר ר"י כל שעה חמישית תחילת שביעית. ותני כן: ג ב י ע ד ו ת שבתחילת חמש חמה במזרח, וסוף שביעית חמה במערב. לעולם אין החמה נוטה למערב אלא ב ס ו ף שבע.

רב אמר לדברי ר"מ: המקדש בחמץ משש שעות ולמעלן לא עשה כלום. אף דאסור רק מד"ס

אמר רבי הונה ויאות! אלו חטים קורטבניות חמץ שנעשה מחטים אלו הוי "נוקשה" ואפ"ה אינה מקודשת

חד בר נש אפקיד דיסיקייא דפיסתא שק של לחם גבי רבי חייה רובה. אמר רבי יוסי בי רבי בון: יוחנן חיקוקיא הוה. אתא ר' חייא שאל לרבי, א"ל תימכר על פי בית דין בשעת הביעור.

חד בר נש אפקיד גרבא דכותחה גבי רב חייה בר אשי אתא שאל לרב אמר ליה ימכר על פי ב"ד בשעת הביעור.

היידן שעת הביעור? רבי ירמיה אמר בשחרית. ר' בא אמר חמישית כר' יודה ומוכרן לנכרי בזול אמר רבי יוסה יאות אמר רבי ירמיה, כלום אמרו ליגע בהן למוכרן, לא מפני השב אבידה לבעלים, חמישית כרבי יודה לא טבה כלום!

חברייא אמרין: חמישית כר' יודה הקדישו מוקדש. עשאו תרומה אינה תרומה. הקדישו מוקדש הקדש דמים. עשאו תרומה אינה תרומה שלא ניתנה תרומה אלא לאכילה בלבד.

אמר לון ר' יוסה לחברייא לא מסתברא דלא חילופין! הקדישו אינו מוקדש עשאו תרומה הרי זו תרומה. הקדישו אינו מוקדש, שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. עשאו תרומה הרי זו תרומה, טהורה=מותרת היא דבר תורה את הוא שגזרת עליה שריפה:

**הלכה ה משנה ועוד א"ר יהודה: שתי חלות של תודה פסולות ומונחות על גג האצטבא, כל זמן שהן מונחות כל העם אוכלין, ניטלה אחת מהן תולין לא אוכלין ולא שורפין, ניטלו שתיהן התחילו כל העם שורפין. רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע ותרומה כל חמש ושורפין בתחילת שש:**

ר' שמעון בן לקיש אמר בשם רבי ינאי כשירות היו משם מאי הוא פוסלן שלא לשחוט עליהן את הזבח. שהוקדשו לשם תודה, אבל לא נשחט עליהם הזבח ולא בשחיטה הן קדושות! ויפדה ויאכל. אמר רבי חנניה חולייא קומי לא אוכל ואת אמרת יפדה ויאכל. הרי כמה חולין לפנינו שלא נאכל, ואתה רוצה שייפדה וייאכל?! רבי אמר פסולות היו מפני שהן ממהרין להביא תודותיהן מפני חמץ שבתודה, ואי איפשר שלא ישפך דמה של אחד מהן והיא נפסלת.

תני שתי פרות חורשות בירושלם. כ"ז ששניהן חורשות וירושלם לא במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בארבעה עשר הוא?! נראות כחורשות.

אית תנויי תני שתי נרות דולקין אית תנויי תני שני סדינין. אמר רבי פינחס ולא פליגון מאן דאמר שתי פרות שתי נרות בחול. מאן דמר שני סדינין בשבת.

רבי חנניה בעא קומי רבי מנא ויקבעו לה תקיעה? לידע עד מתי אוכלין א"ל אם אומר את כן נמצאתה אומר שמא לתמיד הן תוקעין והן מתקלקלין. א"ל והא תנינן שלש להבטיל את העם מן המלאכה. ושלש להבדיל בין קודש לחול. א"ל תמן כל ערב שבת ושבת הן תוקעין ואינן טועין. ברם הכא אחת לקיצין הן. אם אומר את כן אף הן סבירין שמא לתמיד הן תוקעין והן מתקלקלין.

למה? לר"ג תרומה נאכלת כל חמש מפני קדושתה האריכו עוד שעה לאכילה או משום שאין אוכליה מצויין? מה נפיק מביניהון? חלות תודה. אין תימר שאין אוכליה מצויין. אלו אוכלין מצויין. אין תימר מפני קדושתה אלו יש להן קדושה.

ר' נתן אומר כשירות סובר ששני חלות "כשירות" היו על הגג, וניטלו שניהם, ושוהים שעה לאכילתן ניטלו שוהין להן שעה אחת לאכילתן ותולין אבל לא שורפין. אית לך מימר משום שאין אוכליה מצויין?! לא מפני קדושתה! אוף הכא מפני קדושתה.

א"ר יודה בן פזי נראין דברים שתהא הלכה כרבן גמליאל שהוא אומר מעין שניהן. אתא ר' אבון ר' יוחנן בשם רבי שמעון בן יוצדק הלכה כרבן גמליאל שהוא אומר מעין שניהן:

**הלכה ו משנה ר' חנניה סגן הכהנים אומר מימיהן של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שניטמא בוולד הטומאה עם בשר שניטמא באב הטומאה אע"פ שמוסיפין לו טומאה על טומאתו:**

**גמרא** בר קפרא אמר אב הטומאה דבר תורה. וולד טומאה מדבריהן. ר' יוחנן אמר בין זה בין זה דבר תורה. על דעתיה דבר קפרא ניחא. שיש כאן "תוספת" טומאה של תורה על דעתיה דר"י, אב הטומאה עושה ראשון, וולד טומאה עושה שני, שני שנגע בראשון הרי הוא במקומו שני! שהשלישי שנגע בראשון נעשה שני מיירי שנגע בוולד וולד והרי הוא שלישי, וכשנוגע בראשון הרי נעשית שני, ו"מוסיפין" טומאה

תני בית שמאי אומרים אין שורפין בשר טהור נותר (והיא טמא מד"ס) עם בשר טמא וב"ה מתירין. על דעתיה דבר קפרא ניחא שורפין פסול תורה עם טומאת תורה. "נותר" עים "טמא" וצריכינן משמע רחסה"כ טומאת דבריהן עם טומאת תורה. על דעתיה דר"י, אם פסול תורה עם טומאת תורה שורפין, כל שכן טומאת תורה עם טומאת תורה! מאי קמ"ל ר"ח? ר' חנניה סגן הכהנים שנייה משם בית שמאי ובית הלל. קמ"ל דאף ב י ת ש מ א י מודים

א"ר מנא קומי ר' יוסה: על דעתיה דר"י ניחא דמר ר' יוחנן ששה ספיקות היו תולין עליהן ובאין ובאושא גזרו עליהן שריפה. ר' חנניה סגן הכהנים לא לקודם לאושא היה. וקודם לאושא לא היתה שריפה לדבריהן!! וקשיא לב"ק איך שרפו טו' דרבנן בזמן רחסה"כ א"ל תיפתר שניטמא בכלי זכוכית. א"ל אפי' תימר ניטמא בכלי זכוכית. לא כן אמר ר' זעירא ר' אבונה בשם ר' ירמיה: יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלם גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. [ר' יודא אמר יהודא בן טבאי ושמעון בן שטח גזרו על כלי מתכות. הלל ושמאי גזרו על טהרת ידים] ר' מנא סבר מימר, ארץ העמים וכלי זכוכית תלויה. ר' יוסה סבר מימר, ארץ העמים תלויה, וכלי

זכוכית שריפה.ושפיר איירי מתני' (לב"ק) בנטמא בזכוכית

אלו הן ששה ספקות: על ספק בית הפרס, על ספק ארץ העמים, על ספק בגדי עם הארץ, על ספק רוקן, על ספק מי רגלי אדם שהוא כנגד מי רגלי בהמה. דווקא בכה"ג דהאי וודאי מ"ר אדם על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן על אלו שורפין תרומה: באושא גזרו על כל אלו

**הלכה ז משנה הוסיף ר' עקיבה: מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר שניטמא בטמא מת אף על פי שמוסיפין לו טומאה על טומאתו:**

**גמרא** על דעתיה דר' יוחנן תמן שורפין טומאת תורה עם טומאת תורה. ובא להוסיף פסול תורה עם טומא' תורה. על דעתי' דבר קפרא תמן שורפין טומאת דבריהן עם טומאת תורה והכא פסול תורה עם טומאת תורה לא בא אלא לפחות! אים מותר להוסיף על טו' דרבנן, טו' תורה. ק"ו שמותר מ"פסול" תורה, "טו'" תורה! תיפתר בטבול יום מבית פרס שהוא מדבריהן.

לריו"ח.. א"ר מנא קומי ר' יוסי, ר' עקיבה כדעתיה. דר' עקיבה אמר יטמא דבר תורה. נמצא שעושה מ"פסול" "טמא" (כיון שיש בכחו לטמאות אחרים)

א"ר יוסי בי ר' בון אע"ג דלית ליה לר' ישמעאל יטמא יטמא באוכלין, אית ליה יטמא יטמא בכלים. כלי מטמא כלי מה טעמא? (במדבר יט) וכל כלי פתוח וגומר טמא הוא הוא טמא ואינו נעשה אב הטומאה לטמא הא שאר כלים נעשים:

אית תניי תני נר שנטמא ב... טמא מת, [כלומר נגע במת עצמו] אית תניי תני בטמא מת. שנגע הנר, באדם שנגע במת

מאן דאמר טמא מת, בכלי שטף. כלי עץ שנגע במת (נעשה אה"ט) מאן דאמר בטמא מת, בכלי מתכות. נר הנוגע באדם, נעשה כמוהו

**הלכה ח משנה אמר ר' מאיר מדבריהן** מפרש בגמ' **למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח. אמר לו ר' יוסי אינה היא המידה.**

**[לא ברור אים זה דברי ר' יוסי או ר"ש [עיין גמרא]]**

**מודין רבי אליעזר ור' יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה** שאסור לשרוף טהורה עים הטמאה (אף בע"פ)

**ועל מה נחלקו ?** בערב פסח ובכל השנה!! **על התלויה ועל הטמאה שר' אליעזר אומ' תישרף זו לעצמה וזו לעצמה. ור' יהושע אומר שתיהן כאחת:**

**גמרא** מהו בפסח? בארבעה עשר. בשעת הביעור. אבל אחר חצות פשיטא דשרי לכו"ע

אמר ריו"ח מדברי רבי עקיבה מדברי רבי

חנינה סגן הכהנים. רשב"ל אמר מדברי ר' אליעזר ומדברי רבי יהושע. א"ר זעירא קומי ר' יסי על דעתיה דר' יוחנן ניחא. על דעתיה דר"ש בן לקיש מה בא ר' ליעזר ורבי יושוע לכאן? אמר ליה תניין אינון. אליבא דר"מ, נחלקו אף בטהורה וטמאה

ר' יוסה בשם רבי יוחנן: הכל מודין בששה עשר ששורפין תרומה טהורה וטמאה.

[יש כאן אריכות וכפל לשון] ר' יוסה מקשי, למה ר' יוסי אמר אינה המידה. רבי יוסה דו שמע דאמר ר' יוחנן מדברי רבי עקיבה ומדברי רבי חנינא סגן הכהנים. והוא שמע דבר קפרא אמר אב הטומאה דבר תורה, וולד הטומאה מדבריהן (ולא שמע דמר רבי יוחנן בין זה ובין זה דבר תורה) והוא ר' יוסה שאינו מבין למה "אינו מן המדה" מקשי: כשם שמותר לשרוף איסור תורה עם טומאת תורה [כפיסקא העבר הכל מודים..] שכן שורפין טומאת תורה עם טומאת תורה. כך יהא מותר לשרוף איסור דבריהן =תרומה טהורה בשעה ששית עם טומאת תורה, שכן שורפין טומאת דבריהן עם טומאת תורה. [כמבואר במתני' אליבא דב"ק] אלא שנייא היא איסור שנייא היא טומאה? מה אתה אומר? שחלוק איסור מטו'.. והאמר רבי יסי בשם רבי יוחנן הכל מודין בששה עשר, ששורפין תרומה טהורה וטמאה. כשם שלא חלקת לנו בין איסור תורה לטומאת תורה, שכן שורפין טומאת תורה עם טומאת תורה, כך לא תחלוק לנו בין איסור דבריהן לטומאת תורה, שכן שורפין טומאת דבריהן עם טומאת תורה. למה "אינו מן המדה"? אלא בין זה ובין זה דבר תורה רחסה"כ איירי רק כששניהן ד"ת (וע"כ "אינו מן המדה")

אתא רבי חייה בר בא מן צור ואמר מן שמיה דר"י: בין זה ובין זה דבר תורה, ואמרית יאות,

בגין כך רבי יוסי אמר אינה היא המידה.

[שהרי מעולם לא שמענו טו'/אסור ד ב ר י ה ן]

וקשיא דבר קפרא, ניחא על דרבי מאיר, והדא דרבי יוסי אמר אינה היא המידה ?!

סבר בר קפרא כרבי שמעון בן לקיש, דרבי שמעון בן לקיש אמר מדברי רבי אליעזר ורבי יהושע.

וקשיא דריו"ח, ניחא על דרבי יוסי, והדא דרבי מאיר אמר מדבריהם למדנו?!

אמר רבי אבין רבי מאיר דיליף איסור דבריהם, מאיסור תורה/טומאת תורה כדעתיה. דר' מאיר מחמיר מדבריהם כדברי תורה. אין אשכחן דרבי מאיר מחמיר מדבריהן כדברי תורה? אמר רבי חיננה כיי דתנינן תמן הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים אין בכתמים משום זוב.

כל אלו הקדמות צריכין לסוגייא [הכל אליבא דר' יהושע]

חבית ראשונה-אוסר לטמא תלוייה

חבית שנייה- מתיר לטמא את העומד ליטמא [ולכאורה ה"ה לשרוף תרומה תלוייה ]

ר"מ- מדבריהם למדנו..=מותר לטמא טהורה בע"פ

ר' יוסי-אינה המדה..=אוסר

ר שמעון-......

...על הטהורה והטמיאה ש א י ן שורפין [אפי' בע"פ]

...תלוייה וטמיאה כ ן שורפין [אפי' בשאר השנה!!!]

תמן תנינן: חבית של תרומה שנולד ספק טומאה, רבי אליעזר אומר: אם היתה מונחת במקום תרופה, יניחנה במקום מוצנע. ואם היתה מגולה, יכסנה. רבי יושע אומר: אם

היתה מונחת במקום המוצנע, יניחנה במקום תרופה. ואם היתה מכוסה, יגלנה. רבן גמליאל אומר אל יחדש בה דבר.

אמר רבי יוסה בי רבי בון מדברי שלשתן: תלויה אסור לשורפה.

חברייא בשם רבי אלעזר: חבית הראשונה חבית של..שנולד... כר' יוסי.

השנייה משנה שאחריו [מבואר שם לר' יושע מותר לטמאות בידיים, תרומה שעומדת להיטמא- אלמא מותר לאבד] כרבי מאיר.

חברייא אמרין: חבית הראשונה כרבי יוסי, ולית רבי מאיר מודה בה. חבית השנייה כרבי מאיר, ולית רבי יוסי מודה בה.

אמר לון רבי יוסי חמון מה אתון אמרין! חבית הראשונה, שאוסר שריפת תלוייה כרבי יוסי דמחמיר במשנתינו נגיעת ט וט בע"פ, וה"ה שריפת תלוייה, ברם כרבי מאיר שורפין וכרבי שמעון שורפין, וירבו רבי מאיר ורבי שמעון על ר' יוסה וישרוף! ועוד שמעינן מן הדא מן מה דאנן חמיין רבנין עובדא אתא קומיהן, ואינון אמרון איזיל תלי. נהגו חכמים ש ל א לשרוף תלויה!

[הן אשכחנן דרבי שמעון אומר שורפין? הדא דתנינן משנתינו מודה ר' ליעזר לר' יושוע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה וכו' אמר רבי יוחנן ר' שמעון שנייא משנתינו דמתרת לטמא תלוייה [שים לב: אין ההיתר משום "ע"פ"!]

אין תימר לית לרבי מאיר תלויה. והא תני: תרומה תלויה טהורה, שורפין אותה ערב שבת עם חשיכה לא קודם לכן! דברי ר' מאיר [וחכמים אומרים בזמנה. ע"ש בשעה ששית] א"ר עזריה קומי ר' מנא תיפתר בתלויה שדעתו להשאיל עליה. לחכם אים צפרדע מטמא, וע"כ אסור לשורפה עד סמוך לחשיכה אמר ליה וכן אמר רבי יוסי כל מה דאנן קיימין הכא בתלויה שאין דעתו להשאיל עליה. אבל בתלויה שדעתו להשאיל עליה הרי זו טהורה! כל מקום ששנינו "תלוייה" איירי באין דעתו, ואפ"ה ס"ל לר"מ שחייב לתלות! ותני כן: תרומה תלויה שאמרו, טהורה היא, טמיאה היא. אם אמר הרי אני מניחה על מנת להשאיל עליה, הרי זו טהורה. מיי כדון? מה תפרוך על ראיה שהבאתי? אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר שנולד לה ספק טומאה עם דימדומי חמה ולית שמע מינה כלום ואה"ן כשנולד לה ספק לפני ע"פ, מותר לשרפה תכף

ואתון חברייא דר"י אמרין חבית השנייה כרבי מאיר, ולית ר' יוסי מודה בה?! והתני בד"א בבור שאין בו כדי להעלות אבל בבור שיש בו כדי להעלות אפי' כל שהוא אסור לטמאות. ואין כר' מאיר היא בור שיש בו כדי להעלות והיא בור שאין בו כדי להעלות! אי טעמא משום דאזלא לאיבוד מותר לטמאות בידיים, (כעין מתני' דפסחים), למה אסור כשיש בחולין כדיי להעלות התרומה שיפול לתוכה. ועל כרחך, משום ה פ ס ד התירו א ף לר' י ו ס י ועוד מן הדא: דתנינן אמר לו רבי יוסי אינה היא המידה. לית בר נש אמר אינה היא מכלל דו מודה על קדמייתא. בחבית שנייה דשרי

מיי כדון? חבית שנייה לר"י? אמר רבי יוסי בי ר'

בון תמן כדי לחוס על נכסיהן של ישראל. ומודה ר' יוסי דשרי (לר' יהושע) לטמא ביד והכא מאי אית לך? אפילו הכא אינו מפסיד לישראל ממון שהוא צריך לשרוף עצים בפני עצמן וזו בפני עצמה? להפסיד מרובה חשו להפסיד ממועט לא חששו. ואסור לשרוף תלוייה עים טמאה

א"ר חנניה קומי רבי מנא, תיפתר כמאן דאמר מדברי ר' עקיבה מדברי רבי חנינה סגן הכהנים ולית שמע מינה ..מדאמר ר"י "אינה היא המדה" מכלל דו מודה... כלום.

רבי זעירא רבי אילא תריהון בשם ר' אלעזר: חבית הראשונה כרבי יוסי. והשנייה בין כר"מ בין כר' יוסי.

א"ר זעירא קומי ר' מנא לית הדא =חבית ראשונה פ ל י ג א על ר' יוסי! ר' יוסי של משנה פסחים שמתיר לטמא תלוייה א"ל ודלא כר' יוסי, נימר ודלא כר"מ! ק"ו דלא אתייא כר"מ! לפי שמצינו רבי מאיר שורף תלויה בכל מקום! [שמא דווקא בערב פסח התיר ר' יוסי לשרוף ואף לטמא תלוייה]

א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית ר' זריקן בשם זעירא, רבי מאיר שורף תלויה בכל מקום. ואמרית לית אפילו כגון ההיא שהיא תלויה דבר תורה? ואמר לי אין אנא פתר לה שנטמאת מדור עכו"ם, מה בידך? אים אני פותר ששורפין דווקא בטומאה דרבנן (שנקרא "ספק") מה בידך?

תני: מדור עכו"ם תולין. רבי יוסה בי רבי יהודה אומר שורפין.

רבי חונה בשם רבי זעירא: רבי מאיר שורף תלויה בשאר ימות השנה. והא תני כן?! תרומה תלויה וטמאה שורפין אותה ערב שבת עם חשיכה דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים בזמנה. וישרוף בשחרית! תיפתר שנתעצל ולא שרף. תדע לך שהוא כן, דתני טמאה, לא משנתעצל ולא שרף?! אמר רבי אבא מרי אחוה דרבי יוסי תיפתר שנולד לה טומאה באותה שעה ולית שמע מינה כלום.

אמר רבי יוחנן: רבי שמעון בכור שאחזו דם, יקיז אף במקום שעושה מום (כיון שהולך למות, מותר לעשות מום בידיים) ורבי יושע =חבית שנייה שניהן אמרו דבר אחד.

אמר רבי אילא: רבי שמעון דבכורות ורבי יושע דתרומות, לא דין מודה לדין ולא דין מודה לדין.

אמר רבי זעירא מסתברא רבי שמעון יודה לרבי יושע. אמר רבי בון בר חייא לרבי זעירא על דעתך דתימר רבי שמעון יודה לרבי יהושע, והא תנינן [ברייתא מדברי ר"ש] אבל היאך נשרף אפי' תלוייה עם הטמאה, מודה רבי ליעזר ורבי יושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. וישרוף שתיהן כאחת [ב ע ר ב פ ס ח ]!! ומתרץ..טהורה היא דבר תורה, את הוא שנגזרתה עליה שריפה שעה ששית אסורה רק מדרבנן, ע"כ אסור לטמאות טהורה, אבל בחבית שנייה מודה ר"ש דשרי

[מכל מקום לא נפסלה למה אסור לשרוף תלוייה עים טמאה? בהיסח הדעת?! לא כן אמר רבי יוחנן הסיע דבר תורה! אחוזת דם כרבי שמעון תורה! חבית שנייה תורה!

אינו כן אינו מסיח דעת, ואסור לטמאותה בידיים אלא משמרה הוא התלוייה שלא תגע בטהרות אחרות.

התיב רבי יצחק בריה דרבי חייה כתובה, הגע עצמך שהיתה נתונה על גבי הגחלים? אמר ליה לכשיתננה] רק א ח ר ש כ ב ר נתן, מסיח דעתו!

אמר רבי מנא לרבי שמי, אתון אמרין רבי שמעון יודה לרבי יושע. אפילו רבי יושע לית הוא רבי יושע! אפילו ר' יהושע אינו ר' יהושע!! אמר ליה תניין אינון. תמן, חבית שנייה רבי מאיר בשם ר' יושע. ברם הכא פסחים (אסור לטמאות טהורה אף שהולכת לאיבוד) רבי שמעון בשם רבי יושע.

תמן תנינן הבכור שאחזו דם אפילו מת אין מקיזין לו את הדם דברי ר' יהודה. וחכ"א יקיז ובלבד שלא יעשה בו מום אם עשה בו מום הרי זה לא ישחוט עליו. ר' שמעון אומר יקיז אע"פ שהוא עושה בו מום.

ר' אבהו בשם ר' לעזר אתיא דרבי יודה כרבן גמליאל [לא יחדש] דרבנין כרבי אליעזר של חבית ראשונה יצניענה דר' שמעון כר' יושע. [מקום התורפה]

תני בשם ר"ש יקיז אף על פי שהוא מתכוין לעשות בו מום. ואתיא כר' יושע אחרייא. אף בידיים (חבית שנייה)

ל"ש כאן א"ר בון בר חייה קומי רבי זעירא תיפתר בקדשים שהוא חייב באחריותן כר"ש.

ר' אבהו בשם ר"ש בן לקיש טעמא דר' יודה (דברים יב) לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים לא היתרתי לך את דמו אלא בשפיכה. אבל הקזת דם, לא! התיב ר' אבא מרי אחוה דרבי יוסה והכתיב אף בפסולי המוקדשין כן לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים!! אמר ר' חייה בר אחא להכשיר אתאמרת. מה המים מכשירין אף הדם יהא מכשיר.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן שניהן מקרא אחד הן דורשין (ויקרא כב) תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו. ר' שמעון אומר בשעה שהוא לרצון אין את רשאי ליתן בו מום ובשעה שאינו לרצון אתה רשאי ליתן בו מום וחכמים אומרים אפילו כולו מומין אין את רשאי ליתן בו מום:

# מסכת פסחים פרק ב

**הלכה א משנה כל שעה שהוא מותר לוכל, מאכיל לבהמה ולחיה ולעופות ומוכרו לנכרי ומותר בהנאתו. עבר זמנו אסור בהנאתו. לא יסיק בו תנור וכירים. ר' יודה אומר: אין ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים אומרים: מפרר וזורה לרוח או מטיל לים:**

**גמרא** א"ר אימי מאן תנא כל שעה שהוא מותר לוכל מותר להאכיל, אסור לוכל אסור להאכיל ר"מ. ברם כר' יודה חמישית אע"פ שהוא אסור לוכל מותר להאכיל. התיב ר' בא והתנינן שאור ישרף והאוכלו פטור. ואמר רב הונה בשם רבי מותר להאכילו לכלבים! אלמא יש דברים שמותר "להאכיל אבל לא לאכול" א"ר יוסה מה אתינן מיתני כל ש ע ה , לא ח מ ץ!לא אמר "כל חמץ שמותר לאכול" מאן תנא ש ע ו ת ר' מאיר.

א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירא זאת אומרת שאסור להאכילו לבהמת הבקר. התיב רבי ירמיה והתנינן מטיל לים! אלמא מאכילו לדגים! [סבר ר' ירמיה ככרות] א"ל ר' יוסה לא אמר אלא מפרר, מכיון שפיררו בטל. =נמס במים

ואיידא אמר דא (שמות יג) לא יאכל חמץ היום פרשת בא נכפל אזהרת חמץ אפילו לכלבים, הרי זה בא לאוסרו בהנייה. מה אנן קיימין אם לכלבו הרי איסור הנייה אמור, אלא כי נן קיימין? אפילו לכלב אחרים. זאת אומרת שאסור להאכילן לבהמת הבקר.

ר' אבהו בשם ר"א כל מקום שנא' לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה עד שיבא הכתוב ויפרוש לך כשם שפירש לך באבר מן החי ונבילה. וכי מה פירש לנו באבר מן החי? (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אתו. וכי מה פירש לנו בנבילה? (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי.

תני חזקיה ופליג: וכי מי אסרו לכלב?... כשקרא מקרא "לכלב תשליכון"..

קושיות לר"א והא כתיב (ויקרא ז) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו. מעתה את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה? שנייא היא דכתיב (שם) וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו. והכתיב (דברים יב) רק הדם לא תאכלו. מעתה את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה? שנייה היא דכתיב (שם) על הארץ תשפכנו כמים. מה המים מותרין בהנייה אף הדם יהא מותר בהנייה. והכתיב (בראשית לב) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה? א"ר אבהו קיימתיה בגיד הנשה שבנבילות. מכיון שהותרה נבילה, הותרה גם גידה (דהו"ל בכלל בשר) והא כתיב (ויקרא כד) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה. וקיימ"ל דחדש מותר בהנאה (למוכרו לפני העומר) א"ר אבא מרי אחוי דר' יוסי שנייה היא שקבע הכתוב זמן.קיל טפי והא כתיב (ויקרא יא) לא תאכלום כי שקץ הם. א"ר מיעט איסור הנייה שבו. דכתיב "לכם"

ר' אבהו בשם ר' יוחנן העושה איספלנית משור הנסקל ומחמץ שעבר עליו הפסח אינו לוקה שאין לא תעשה שבו מחוור. דכתיב בהו "אכילה" מכלאי הכרם, לוקה. אמר רבי חנינא (דברים כב) פן תקדש פן תוקד אש. מערלה, צריכהמיבעיא לן, דבעשה לא כתיב "אכילה", ובלאוו כתיב עשה לרחקו לאסרו בהנייה כתיב, לא תעשה לאוכלו כתיב. לא תאכלו כתיב, לא תעשה לרחקו לא כתיב.

מתניתא פליגא על ר' יוחנן ממשמע שנ' (שמות כ) סקול יסקל השור וכי אין אנו יודעין שבשרו אסור באכילה מה ת"ל לא יאכל את בשרו בא להודיעך שכשם הוא אסור באכילה כך הוא אסור בהנייה. ל"ת של שור הנסקל "מחוור" מה עבד לה ר' יוחנן פתר לה בשקדמו הבעלים ושחטוהו עד שלא נגמר דינו. ולאכילה...

ר' זעירא בעא קומי ר' אבהו, הכא תימר הכין והכא תימר הכין?! א"ל חדא בשם ר' לעזר. וחדא בשם ר' יוחנן. דרק אכילה במשמע

רבנן דקיסרין ר' אבהו בשם ר' יוחנן כל מקום שנאמר (ויקרא ו) לא תאכל לא תאכלו אין את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה. לא תאכל בציר"ה לא יאכל את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה. בניין אב שבכולן (שם) וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף. תני חזקיה מסייע לרבי יוחנן בחול"ם משמע רק איסור אכילה ממשמע שנאמר חלב שור וכשב ועז לא תאכלו לאי זה דבר נא' וחלב נבלה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה? אפילו למלאכת גבוה. ממשמע שנאמר רק הדם לא תאכלו לאי זה דבר נאמר על הארץ תשפכנו כמים? מה המים מכשירין אף הדם יהא מכשיר. ממשמע שנאמר לא תאכלו כל נבלה לאי זה דבר נאמר לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה? בא להודיעך גר תושב אוכל בנבילות. ממשמע שנאמר ובשר בשדה טריפה לא תאכלו. מה ת"ל לכלב תשליכון אותו? אותו את משליך לכלב ואין את משליך לכלב חולין שנשחטו בעזרה.

מתניתא מסייע' לדין ומתניתא מסייע' לדין. מתניתא מסייע' לר"א: לא יאכל חמץ לעשות את המאכיל כאוכל. ואתה אומר לעשות המאכיל כאוכל או אינו אלא לאוסרו בהנייה, וכשהוא אומר לא תאכל עליו חמץ. הא למדנו שהוא אסור בהנייה מת"ל לא יאכל חמץ לעשות המאכיל כאוכל דאסור להאכילו לקטנים ד"ר יאשיה. ר' יצחק אומר אינו צריך. אי מה שרצים קלים עשה בהם את המאכיל כאוכל. חמץ החמור אינו דין שנעשה בו את המאכיל כאוכל. ומה ת"ל לא יאכל חמץ לא בא הכתוב אלא לאוסרו בהנייה בגין כן כתיב לא יאכל הא מלא תאכל לית ש"מ כלום והדא מסייעא לר' יוחנן:

לא יסיק בו תנור וכירים: עבר והסיק ייבא כהדא מסיק תנור בקליפי ערלה אם חדש יותץ אם ישן יוצן.

תני ר' יודה אומר אין ביעור חמץ אלא בשריפה. דין הוא מה אם פיגול ונותר שאינו בבל יראה ובל ימצא אינו אלא בשריפה. חמץ שהוא בבל יראה ובל ימצא אינו דין שלא יהא אלא בשריפה. אמרו לו לר' יודה כל דין שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל אינו דין. הא אם לא נתמנה לו אור ישב לו ולא יבעיר אמרה תורה (שמות יב) תשביתו שאור מבתיכם. כיוצא בו א"ר יודה (ויקרא יב) אשה כי תזריע וילדה זכר מה תלמוד לומר לפי שנאמר וטמאה שבעת ימים וביום השמיני ימול. שומע אני ביוצא חי שהוא מטמא את אמו טומאת לידה. מניין ליוצא מת שהוא מטמא את אמו טומאת לידה. א"ר יודה הרי אני דן מה אם ביוצא חי שאינו מטמא את אמו, ואת הבא עם אמו וולד שנולד עימו לאוהל טומאת שבעה, מטמא את אמו טומאת לידה. היוצא מת שהוא מטמא את אמו, ואת הבא עם אמו לאוהל טומאת שבעה, אינו דין שיטמא את אמו טומאת לידה! אמרו לו לר' יודה כל דין שתחילתו אתה דן להחמיר וסופו להקל אינו דין. הא אם טיהר החי את אמו יטהר אף המת את אמו?! 33 יום אחר

7 ימי טומאה אם לא זכיתי מן הדין לפיכך אמרה תורה זכר לרבות את המת. כיוצא בו א"ר יודה (ויקרא כג) בסוכות תשבו סוכה של כל דבר שהיה ר' יודה אומר הדין נותן שלא תהא הסוכה באה אלא מארבעת המינין. מה אם לולב שאינו נוהג בלילות כבימים אינו בא אלא מארבעת המינין סוכה שהיא נוהגת בלילות כבימים אינו דין שלא תבוא אלא מארבעת המינין. אמרו לו לר' יודה כל דין שאתה דן שתחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין. הא לא מצא מארבעת המינין ישב לו בלא סוכה ואמרה תורה תשבו בסוכות. סוכת של כל דבר וכן עזרא אמר (נחמיה ח) ואשר ישמיעון ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלם לאמר צאו ההר וגו'. חזר ר' יודה ודנו דין אחר חמץ אסור באכילה ונותר אסור באכילה. מה זה בשריפה אף זה בשריפה. אמרו לו נבילה תוכיח שהיא אסורה באכילה ואינה בשריפה. אמר להן חמץ אסור באכילה ובהנייה ונותר אסור באכילה ובהנייה. אל תוכיח נבלה שאינה אסורה בהנייה. אמרו לו והרי שור הנסקל יוכיח שהוא אסור באכילה ובהנייה ואינו בשריפה. אמר להן חמץ אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ונותר אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת. אל יוכיח שור הנסקל שאין חייבין עליו כרת. אמרו לו והרי חלב שור הנסקל יוכיח שהוא אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ואינו בשריפה. אמר להן חמץ אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ויש לו זמן. ונותר אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ויש לו זמן. אל יוכיח חלב שור הנסקל שאין לו זמן. אמרו לו והרי אשם תלוי ונודע לו אחר שחיטה שלא חטא בשיטתך יוכיח שהוא אסור באכיל' ובהנייה וחייבין עליו כרת ויש לו זמן ואינו בשריפה ושתק רבי יודה.

תני עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר. משהגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה. ואתיא כרבי יודה. דיליף מנותר (דהיא בשריפה אחר זמנו) אית תניי תני עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה. משהגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר. ואתיא כרבנין. ר' אומר תשביתו שאור מבתיכם דבר שהוא בל יראה ובל ימצא ואי זה זה בשריפה.ע"י שריפה אין החמץ "נראה"

רבי ירמיה בעי פטר חמור שהמית במה הוא מיתתו בעריפה או בסקילה?

רבי בנימין בר לוי שאל חלות תודה שנעשו נותר? נימא, אם נעשו נותר עד שלא הגיע זמן ביעורן את מבערן בשריפה, משהגיע זמן ביעורן את מבערן בכל דבר:שכבר חל חיוב השבתה—שהוא בכל דבר--לפני איסור נותר

**הלכה ב משנה חמץ של עכו"ם שעבר עליו הפסח מותר בהנאה, ושל ישראל אסור בהנאה, שנאמר (שמות יג) לא יראה לך. עכו"ם שהלוה את ישראל על חמיצו,**לקח משכון של חמץ מישראל **לאחר הפסח מותר בהנאה.** דקנה ליה משכון **וישראל שהלוה את העכו"ם על חמיצו, לאחר הפסח אסור בהנאה.**

***חמץ שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמבוער, רשב"ג אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו*:**

**גמרא** הא באכילה אסור. מתניתא במקום שלא נהגו לוכל פת עכו"ם אבל במקום שנהגו לאכול פת עכו"ם מותר אפילו באכילה.

בתוך הפסח מהו? ליהנות מחמץ של נכרי בתוך הפסח ר' ירמיה אמר מותר, ר' יוסה אמר אסור. התיב ר' יוסה והתני לא ישכיר ישראל את בהמתו לעכו"ם להביא עליה חמץ. פתר לה בבא עמו. וחיישינן שמא יאכלנו

והתני לא ישכיר ישראל את ספינתו לעכו"ם להביא עליה חמץ. פתר לה בבא עמו. והא תני לא ישכיר ישראל את ביתו לעכו"ם ליתן בתוכו חמץ. אית לך מימר בדר עמו?!

גגו של עכו"ם שהיה סמוך לגגו של ישראל ונתגלגל חמץ מגגו של עכו"ם לגגו של ישראל, הרי זה דוחפו בקנה אם היתה שבת או יום טוב רב אמר כופה עליה כלי. רב אמר צריך לומר כל חמץ שיש לי בתוך ביתי ואינו יודע בו יבטל. רב אמר צריך לומר אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ביעור חמץ. רב אמר הטח ביתו חמץ צריך לבער. תני א"ר שמעון בן אלעזר בצק שעשאו כופת בטל. פתר לה או חלוקין על ר"ש בן אלעזר או אהן כופת מאיס היא. ואף רב מודה דאי"צ לבער כופת

ישראל ועכו"ם שהיו באין בספינה וחמץ ביד ישראל הרי זה מוכר לעכו"ם או נותנו לו מתנה וחוזר ולוקחו ממנו לאחר הפסח ובלבד שיתנו לו מתנה גמורה. אומ' הוא ישראל לעכו"ם עד שאת לוקח במנה בוא וקח לך במאתים ישראל מפתה את העכו"ם שיקנה יותר ממה שצריך עד שאת לוקח לך מעכו"ם בוא וקח לך מישראל שמא אצטריך ואקח ממך אחר הפסח. המשכיר בית לחבירו עד שלא יכנס לתוכו, המשכיר צריך לבער. משיכנס לתוכו, השוכר צריך לבער. א"ר שמעון אימתי בזמן שמסר לו את המפתח אבל בזמן שלא מסר לו את המפתח אינו צריך לבער.אף שכבר "נכנס" לפני י"ד, אים לא מסר לו המפתח, על המשכיר לבדוק רבי יודה בר פזי בעי מסר לו את המפתח ולא נכנס מהו? א"ר זכריה חתניה דר' לוי מחלוקת ר"ש וחכמים דתנינן תמן המוסר מפתיחו לעם הארץ הבית טהור שלא מסר לו אלא שמירת המפתח תני רבי שמעון מטמא.

עכו"ם שבא אצל ישראל ובידו חמץ אינו צריך לבער, הפקיד אצלו צריך לבער, ייחד לו בית אינו צריך לבער. לא ביער, לאחר הפסח מהו? ר' יונה אמר מותר ר' יוסה אמר אסור. אמר רבי יונה חמיצו של עכו"ם הוא, ישראל הוא שעבר עליו ולא ביערו.וע"כ שרי בדיעבד

מאן תנא לא יראה לך? מיירי "קודם זמנו" או "אחר זמנו" ר' יודה! דתני האוכל חמץ משש שעות ולמעלה וכן חמץ שעבר עליו הפסח הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת דברי ר' יודה. רבי שמעון אומר כל שאין בו כרת אין בו בלא תעשה מודה רבי שמעון באסור שהוא אסור. איסורוקודם זמנו לר"ש מהו? ר' ירמיה אמר איסורו דבר תורה רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמרין איסורו מדבריהן.

מה טעמא דר' יודה (שמות יג) לא יאכל חמץ היום. מה אנן קיימין אם בתוך המועד כבר כתיב לא תאכל עליו חמץ אלא אם אינו ענין בתוך המועד תניהו לאחר המועד. מה מקיים ר"ש טעמא דר' יודה לא יאכל חמץ היום. א"ר בון בר חייה פתר לה כר"י הגלילי דתני ר"י הגלילי אומר אומר אני שלא היה פסח במצרים אלא יום אחד בלבד שנאמר לא יאכל חמץ היום. לא יראה לך אית תניי תני לא יראה לך לך אין את רואה אבל רואה את לגבוה אית תניי תני אפי' לגבוה. מאן דאמר לך אין את רואה רואה את לגבוה בשהקדישו קודם לביעורו מאן דאמר אפילו לגבוה כשהקדישו לאחר ביעורו. א"ר בון בר חייה קומי רבי זעירא תיפתר הא דאסר של גבוה אפי' הקדישו קודם ביעורו.. בקדשים שהוא חייב באחריותן כר"ש.

לא יראה לך אית תניי תני לך אין אתה רואה רואה את בפלטייא רה"ר אית תניי תני אפילו בפלטייא. מ"ד לך אין את רואה רואה את בפלטיא בשהבקירו קודם

לביעורו מ"ד אפילו בפלטייא בשהבקירו לאחר ביעורו. הבקיר חמצו בג' עשר, לאחר הפסח מהו? ר' יוחנן אמר אסור דעשאן הכתוב כאילו הן ברשותו רשב"ל אמר מותר. מתיב ר' יוחנן לרשב"ל אין את מודה לי משש שעות ולמעלן שהוא אסור א"ל תמן איסורו גרם לולאחר זמן איסורו א"א להפקיר הא מה אית לך למימר. א"ר יוסה לר' פינחס נהיר את כד הוינן אמרין אתייא לר' יוחנן כר' יוסה דל"ה הפקר עד דאתי לרשות זוכה ודרשב"ל כר"מ. אינה כן אלא ר' יוחנן חשש להערמה ורשב"ל לא חשש להערמה. מה נפק מביניהון? נפלה עליו מפולת מ"ד הערמה לית כאן הערמה והוא מותר מ"ד זכייה לית כאן זכייה והוא אסור. הכל מודין בגר שמת בי"ג וביזבזו ישראל את נכסיו לאחר הפסח מ"ד הערמה מותר ומ"ד זכייה מותר.

תמן תנינן עבד שעשאו רבו אפותיקי לאחרים ושיחררו, משורת הדין אין העבד חייב כלום, אלא מפני תקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין, וכותבהעבד שטר על דמיו, רשב"ג [אומר] אינו כותב =אין העבד חייב לכתוב אלא המשחרר אלא משחרר. מי משחרר? =כששיחרר רבו ראשון--האים גם השני חייב לכתוב שטר שחרור? רב אמר בין רבו ראשון בין רבו אחרון. א"ר יוחנן אין משחרר אלא רבו ראשון בלבד. התיב ר' חגי קומי ר' יוסה מתני' [גירסא ה פ ו כ ה ממתניתין!] פליגא על רב. ישראל שהלוה את העכו"ם על חמיצו, לאחר הפסח מותר בהנייה אלמא המלווה ל א קנה המשכון!. אין תימר ברשות ישראל הוא, יהא אסור! מה עבד לה? א"ר יודן קל הוא בשיחרור

[כהדא דתני העושה עבדו אפותיקי מכרו אינו מכור שיחררו ה"ז משוחרר, אילו המשעבד שדה לחבירו והלך ומכרה שמא אין בעל חוב בא וטורף?! אלמא "הקילו" לעניין שחרור]

חייליה דר' יוחנן מן הדא: רשב"ג אומר אינו כותב אלא משחרר.המשחרר= רבו ראשון , כותב על שהפסיד והזיק את המלווה. אלמא קרי "משחרר" לרבו **ראשון** א"ר אבהו פתח לנו ר' יוחנן פתח מאיר כאורה! לא מצאנו עבד משתחרר וחוזר ומשתעבד כיון שכבר נשתחרר ע"י רבו הראשון---שוב א"א לומר שעדיין "משועבד" לרבו השני. מעתה לא יכתוב שטר על דמיו!למה חייב העבד לכתוב שט"ח ע"ע להשני? הרי השני אין לו שום כח א"ר אילא מוטב שיאמר לו תן לי מאתים זוז שיש לי בידך ואל יאמר לו עבדי אתה. תקנת השוק

רבנן דקיסרין בשם ר' נסא אתיא דרשב"ג כר"מ. כמה דר"מ קונס בדברי' כן רשב"ג קונס בדברי'. דתני: שטר יש בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הריבית דברי ר"מ, וחכמים אומרים גובה את הקרן ואינו גובה הריבית:

רשב"ג אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו. עד איכן ר' אבון ר' יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק עד ג' טפחים:

**הלכה ג משנה האוכל תרומת חמץ בפסח, שוגג משלם קרן וחומש, מזיד פטור מן התשלומין ומדמי העצים:**

**גמרא** תני ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"ש בן יוצדק מתניתא כשהפרישה מצה ונתחמצה אבל אם הפרישה חמץ לא בדא.אין הפרשתו חלה כלל.. הפריש מצה על חמץ א"ר זעירה כל תרומה שאינה מתרת את השירים לאכילה אינה תרומה. אפילו הפריש חמץ על מצה? א"ר זעירה מאחר שאילו הימינה עליהכ חמץ על חמץ אינה תרומה דאינה מתרת ואפילו הימינה למקום אחרחמץ על מצה אינה תרומה.

ארבעת רבעים בפני עצמן וחימצן,

וארבעת רבעים בפני עצמן וחימצן, ועירבן. אם התרו בו משום אוכל טבל אינו לוקה דאין בו שיעור חמשת רבעים רק אחר שעירבן, ואין אחע"א משום האוכל חמץ בפסח לוקה, איסור חמור חל על איסור קל, ואין איסור קל חל על איסור חמור. אבל אם עירבן ואח"כ חימצן אם התרו בו משום האוכל טבל לוקה משום האוכל חמץ בפסח לוקה איסור חמור חל על איסור קל חמץ על טבל

עשה כרי והשתחוה לו ומירחו ואחר כך אכלו, אם התרו בו משום האוכל טבל אינו לוקה משום האוכל עכו"ם לוקה. איסור חמור חל על איסור קל ואין איסור קל חל על איסור חמור. אבל אם מירחו ואח"כ השתחוה לו אם התרו בו משום אוכל טבל לוקה משום עכו"ם לוקה איסור חמור חל על איסור קל.

ר' בון בר חייה בעי, האוכל תרומת חמץ בפסח למי הוא משלם? פלוגתא דרבי יוחנן ודרשב"ל דאיתפלגון הגוזל תרומה מאבי אמו כהןוכשבא לשלם כבר מת א"א, והוא היורש ר' יוחנן אמר משלם לשבט,דאין לו כפרה עד שיוציאנו מרשותו רשב"ל אמר משלם לעצמו. ומוכרו לכהנים א"ר מנא קומי רבי יוסה מסתברא יודה רשב"ל לר' יוחנן בחמץ שהוא משלם לשבט א"ל אוף אנא סבר כן שכן תרומה טמאה אפרה לשבט.וה"ה תרומת-חמץ בפסח דעומד לשריפה, אף לרשב"ל משלם אתא ר' יוסה בר' בון בשם ר' אחא אפי' עליה פליגין.

ר' יוסה בעי, הנהנה מן ההקדש פחות מש"פ מהו שיהא חייב בתשלומין? א"ל ר' ירמיה?? נישמעינה מן הדא (ויקרא ה) ואת אשר חטא מן הקדש ישלם פרט לפחות משוה פרוטה. אית תניי תני לרבות. מאן דאמר פרט לפחות משוה פרוטה, לקרבן. מאן דאמר לרבות, בתשלומין.אף פחות מש"פ, משלם

אמרין חברייא קומי רבי יוסה ולאו מתניתא היא! [במשנה מצינו להיפך!] האוכל תרומת חמץ בפסח שוגג משלם קרן וחומש, מ ז י ד פ ט ו ר מן התשלומין ומדמי העצים. כמה דתימר תמן פחות משוה פרוטה, אף על פי שאינו משלם חומש ואשם, משלם קרן, ואמר אוף הכא כן!

אמר לון, תמן אינו ראוי להשלים עליה. ברם הכא ראוי הוא להשלים עליה.

שייך בפרק אלו נערות [שוגג בתרומה ומזיד בחמץ. שוגג בתרומה ומזיד בנזיר. שוגג בתרומה ומזיד ביום הכפורים. אין תיפתרינה לשני דברים ניחא, ואין תיפתרינה לדבר אחד מחלוקת רבי יוחנן ורשב"ל]

**הלכה ד משנה אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח: בחיטי' ובשעורים ובכוסמין ובשיבולת שועל ובשיפון. ובדמאי, ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו, והכהנים בחלה ובתרומה. אבל לא בטבל, ולא במעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו. חלות תודה ורקיקי נזיר- עשאן לעצמו אין יוצא בהן, עשאן למכור לשוק יוצא בהן:**

**גמרא** כתיב (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' הייתי אומר יהו כל הדברים חייבין בחלה ת"ל מלחם ולא כל לחם. אם מלחם לא כל לחם. אין לי אלא לחטים ולשעורים בלבד שאר מינין מניין ת"ל (שם) ראשית עריסותיכם ריבה וריבה את הכל. רבי יוסה בשם ר"ש תני רבי ישמעאל בן רבי יונה ר' זעירא רשב"ל בשם רבי ישמעאל א"ר מנא אזלית

לקיסרין ושמעית רבי אחווא בר זעירא אמר ואבא הוה אמר לה בשם רבי ישמעאל נאמר לחם בפסח ונאמר לחם בחלה מה לחם שנאמר בפסח דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ אף לחם שנא' בחלה דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. בדקו ומצאו שאין לך בא לידי מצה וחמץ אלא חמשת המינין בלבד ושאר כל המינין אינן באין לידי מצה וחמץ אלא לידי סירחון. רבי יוחנן בן נורי אמר קרמית חייבת בחלה שהיא באה לידי מצה וחמץ ורבנין אמרי אינה באה לידי מצה וחמץ. ויבדקנה על עיקר בדיקתה הן חולקין. רבי יוחנן בן נורי אמר בדקו' ומצאו אותה שהיא באה לידי מצה וחמץ ורבנין אמרין בדקוה ולא מצאו אותה שהיא באה לידי מצה וחמץ.

תמן תנינן תפוחשל תרומה שריסקו ונתנו לתוך עיסה וחימצה הרי זו אסורה שעורין שנפלו לתוך הבור של מים אע"פ שהבאישו מימיו מותרין. תני ר' יוסה אומר מותר. בתפוח...

רבי אחא רבי אבהו בשם רבי יוסה בר חנינה מה פליגין במחמץ במימיו=המיץ אבל במחמץ בגופו דברי הכל מותר. רבי יוסי כדעתיה כמה דו אמר תמן דמותר לבשל בסודר שהוחם בחמה אין תבשילו תבשיל ברור כך הוא אמר הכא אין חמצו חמץ ברור. ="נוקשה"

תני פגה שטמנה בתבן וחררה שטמנה בגחלים אם היו מקצתן מגולין ניטלין בשבת ואם לאו אין ניטלין.לא שייך כאן

מניין שהכהנים יוצאין ידי חובתן בחלה ובתרומה, וישראל במעשר שני בפסח? תלמוד לומר (שמות יב) תאכלו מצות ריבה. יכול יצאו ידי חובתן בביכורים ת"ל בכל מושבותיכם תאכלו מצות מצה הנאכלת בכל מושב יצאו הביכורים שאינן נאכלין בכל מושב. התיבון הרי מעשר שני הרי אינו נאכל בכל מושב! ראוי הוא להיפדותכשנטמא, יכול לפדותו אפי' בירושלים ולהיאכל בכל מושב.

רבי בון בר חייה בעי, הלקוח בכסף מעשר לרבי יודה מהו? דתניא לקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה רבי יהודה אומר יקבר, אמרו לו לרבי יודא מה אם מעשר שני עצמו שנטמא הרי הוא נפדה הלקוח בכסף מעשר שנטמא אינו דין שיפדה אמר להן לא אם אמרתם במעשר שני שכן הוא נפדה טהור בריחוק מקום תאמר בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה טהור בריחוק מקום. אלא חייב להעלותו לירושלים הואיל ואינו ראוי להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בו.לר' יודא

ר' שמעון בן לקיש בעי מעתה חלת עיסת מעשר שני בירושלים הואיל ואינה ראויה להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בה?!אף לרבנן (מכיון שאים נטמא, אין פודין קדשים להאכילן לכלבים—וכשהיא טהורה, וודאי לא פודין אותה בירוש')

יכול יצאו ידי חובתן בחלות תודה ורקיקי נזיר? ת"ל (שם) שבעת ימים מצות תאכלו מצה נאכלת כל שבעה ואין חלות תודה ורקיקי נזיר נאכלין כל שבעה. ר' יונה בשם רשב"ל ממה שנאכלו חלות תודה ורקיקין נזיר בכל גבול ארץ ישראל לא צריך השונה להוציאן ממושב כ א"א למעטו מ"מושבות", דמצינו לחמי תודה וכו' נאכל בכל מושבות ר' יוסה בשם רשב"ל זאת אומרת שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראלבזמן היתר במות לפיכך לא צריך השונה להוציאן ממושב. ניחא חלות תודה, ורקיקי נזיר אינו כן?! אמר ר' יוחנן לית כאן נזירות נזירות חובה היא ולא קרבה בבמה א"ר בון בר כהנא תיפתר שקרבה חטאתו בשילה ועולתו ושלמיו בנוב וגבעון.ושפיר

ר' חנניא רבי עזרה בעון קומי רבי מנא לא כן א"ר בשם ר' יוסה שלמי חגיגה הבאים בבמה כשירים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה! אלמא שלמי חובה אין קריבים בבמה והדק"ל אלא כרבי יהודה דר' יהודה אמר חטאת ופסח ליחיד בבמה גדולה [אין חטאת ופסח ליחיד בבמה קטנה] וק"ו לקרבנות נזיר--- אי נמי... לא אתיא אלא כרבי שמעון. דר"ש אמר מכיון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות ביין וליטמא למתים. לר"ש, אפי' שלמי נדבה, הנזיר מגלח עליו

רבי סימון בשם רבי יושוע בן לוי אותו כזית שאדם יוצא בו ידי חובתו בפסח צריך שלא יהא בו משקין מצה עשירה אין יוצאין רבי ירמיה אמר למצוה איתאמרת רבי אמר למצוה איתאמרת רבי יודה בן פזי אמר לעיכוב איתאמר'. מילתיה דרבי בון בר חייה אמר לעיכוב איתאמר', התיב רבי בון בר חייה "והתנינן חלות תודה אית לך מימר חלות תודה שאין בהן משקין" [אמר רבי יוסה, תמן רביעית היא ורביעית מתחלקת לכמה מינין]

והיידא אמרה דא יכול יצא ידי חובתו ברבוכהקמח שרוייה בשמן ת"ל (שמות יב) ושמרתם את המצות מצה שצריכה שימור יצאת זו שאינה צריכה שימור.מחימוץ (דכל מנחה באה רק מצה) מפני שאינה צריכה שימור. הא אם היתה צריכה שימור יוצאין בה. אע"ג דרבוכה אית בה הרבה שמן והא תני יוצאין במצה מתובלת אף על פי שאין בה טעם דגן והוא שיהא רובה דגן. סברין מימר מתובלת משקין. נאמר, מתובל' שומשמין מתובלת אגוזים.לא מיקרי מצה עשירה

והיידא אמרה דא. יכול שאינו יוצא בפסח אלא בפת הדראה.קמח "בלתי-נקיה" מניין אפילו כמצת שלמה תלמוד לומר (שמות יב) תאכלו מצות ריבה אם כן מה ת"ל (דברים טז) לחם עוני פרט לסורסין עוגה של סוריא ולחלת המסרת ולאשישה. וה"ה מצה עשירה (עיין ציורים) יוצאין במצה עבה עד טפח כלחם הפנים יוצאין במצה נא כדי שתיפרש =תיפרס ולא תיעשה גידין גידין. מצה הישנה תפלוגתא דבית שמאי ובית הללתליא בפלוגתת "סוכה ישנה" אמר רבי יוסה דברי הכל הוא, מכיון שלא עשאה לשם הפסח, דבר ברי שלא דיקדק בה.

יוצאין בסריקין בין מצויירין בין שאינן מצויירין אע"פ שאמרו אין עושין סריקין מצויירין בפסח. תני אמר רבי יודה שאל בייתוס בן זונין את רבן גמליאל וחכמים ביבנה מהו לעשות סריקין המצויירין בפסח אמרו לו אסור מפני שהאשה משתהא בהן והן באין לידי חמץ אמר להן אם כן יעשו אותן בטפוס? דפוס אמרו לו יהו אומרין כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס בן זונין מותרין?! תני רבי יוסה אומר עושין סריקין כרקיקיןדקין ואין עושין סריקין כגלוסקאות:

**הלכה ה משנה ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח: בחזרת,**Lettuce, chicory, pepperwort, endives, dandelion עיין ציורים **ובעולשין, ובתמכה, ובחרחבינה, ובמרור. יוצאין בהן בין כמושין אבל לא כבושים ולא שלוקין ולא מבושלין. ומצטרפין**כל המינים **בכזית ויוצאין בקלח שלהן. ובדמאי, ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו:**

**גמרא** בחזרת-חסין. בעולשין- טרוקסימון. ובתמכה- גנגידין. בחרחבינה- רבי יוסי בר' בון אמר רבי יסי חלי. ובמרור- ירק מר ופניו מכסיפין ויש לו שרף.

התיבון הרי חזרת מתוק הרי אינו קרוי חזרת אלא מתוק! ר' חיי' בשם ר' הושעי' כל עצמן אין הדבר תלוי אלא

בחזרת מה חזרת תחילתה מתוק וסופה מר כך עשו המצריים לאבותינו במצרים בתחילה (בראשית מז) במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך ואח"כ וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים:

בין כמושין. אית תניי תני אבל לא כמושין. אמר רב חסדא מ"ד כמושין בקלח מאן דאמר אבל לא כמושין בעלין.

ר' חייה בשם ר' יוחנן זית כבוש אומר עליו בורא פרי העץ, ר' בנימין בר יפת בשם ר' יוחנן ירק שלוק אומר עליו שהכל נהיה בדברו

א"ר שמואל בר רב יצחק מתניתא מסייעה לר' בנימין בר יפת אבל לא כבושין ולא שלוקין ולא מבושלין. אם בעיינן הם, יצא בהם ידי חובתו בפסח!

א"ר זעירה מאן ידע משמע מן ר' יוחנן יאות ר' חייה בר בא או ר' בנימין מי שומע יותר בדקדוק מריו"ח.. לא ר' חייה בר בא?! ועוד מן הדא מן מה דאנן חמיין רבנין עלין לברייתה לסעוד (סעודת ר"ח) ונסבין תורמוסין Lupines עיין ציורים ומברכין עליהון בורא פרי האדמה. ותורמוסין לא שלוקין הן?!

אין תימר שנייה היא שאמרה תורה מרורים,ומשני, דווקא לעניין מרור הבישול מגרע כיון ששלקן בטלה מרתן.

א"ר יוסי בי רבי בון ולא פליגיןר"ה ורב"בי זית על ידי שאין דרכו ליאכל חי אפי' כבוש בעינו הוא, ירק כיון ששלקו נשתנהכיון שא"א לאכלו רק שלוק, גרע טפי

**משנה** הלכה ו **אין שורין את המורסן** bran **לתרנגולין אבל חולטין. האשה לא תשרה את המורסן שתוליך בידה למרחץ אבל שפה היא על בשרה יבש.**

**לא ילעוס אדם חטים ויתן על גבי מכתו מפני שהן מחמיצות.**

תני ר' ישמעאל בי ר' יוסי אמר משום אביו אי זו המעיסה? לב"ה מעיסה חייבת, וחליטה פטורה (מחלה). דהו"ל כמבושל (ושוב אין אפייה אחריו) הנותן חמין לתוך קמח. חליטה, קמח לתוך חמין. והכא בין חמין לתוך מורסן בין מורסן לתוך חמין

מלוגמה תחבושת שמעורב בה קמח שנסרחה אית תניי תני זקוק לבער ואית תניי תני אין זקוק לבער, מאן דאמר זקוק לבער בשנתחמצה ואחר כך נסרחה ומאן דאמר אינו זקוק לבער בשנסרחה ואחר כך נתחמצה:

**הלכה ז משנה אין נותנין את הקמח לא לתוך חרוסת ולא לתוך חרדל, אם נתן יאכל מיד.**

**ר' מאיר אומר אין מבשלין את הפסח לא במשקין ולא במי פירות, אבל סכין ומטבילין אותו בהן.**

**מי תשמישיו של נחתום ישפכו מפני שהן מחמיצין:**

**גמרא** תני אין נותנין את הקמח לתוך חרוסת או לתוך חרדל אם נתן יאכל מיד, ובלבד שלא ישהא. ר"מ אוסראפי' לאכול מיד מפני שהוא משהא.

כתיב (שמות יב) ובשל מבושל במים אין לי אלא מים מניין לרבות שאר משקין ת"ל ובשל מבושל מ"מ, עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל? דס"ל דברה תורה כלשון בנ"א תני ר' ישמעאל קל וחומר מה אם מים שאינן מפיגין טעמן את אמר אסור שאר משקין שמפיגין טעמן לא כל שכן.

אין לשין מצה במשקין דהוי מצה עשירה אבל מקטפין אותה במשקין. א"ר עקיבה אני הייתי עם ר' אליעזר ועם ר' יהושע בספינה ולשתי מצתן במשקין. אין לשין מצה ברותחין מפני שהן חולטין ולא

בפושרין מפני שהן מחמיצין אבל לשין אותן בצוננין. והא תנינן כל המנחות נילושות בפושרין ומשמרן שלא יחמיצו! ר' אמי בשם רשב"ל תמן הדבר מסור לכהנים והכהנים זריזין הן והכא הדבר מסור לנשים והנשים עצילות הן. לא צורכה דלא. הכהנים עצמן מהו שילושו מצתן בפושרין? ייבא כהדא תנא ר' זכריה חתניה דרבי לוי נדה חופפת וסורקת כהנת אינה חופפת וסורקת נדה כהנת חופפת וסורקת שלא לחלוק בין נדה לנדה והכא שלא לחלוק בין מצה למצה:

מי תשמישיו של נחתום ישפכו מפני שהן מחמיצין. אית תניי תני שופכן במקום אשבורן אית תניי תני שופכן במקום קטפרס א"ר יוסה מ"ד שופכן במקום אשבורן בשהיה אשבורן גדולויבלעו שם מאן דאמר במקום קטפרס בשהיה קטפרס גבוה. א"ל ר' פינחס בשם ר' אילא, הכין הוה ר' אילא רבי =רעבבע שלי הוי בה כך היה "רבי" מדקדק ומחלק

שרה חיטין ושעורים במים, נתחמצו אסורות לא נתחמצו מותרות. ר' יוסה אמר שרה שעורים במים נתבקעו הרי אלו אסורות שריין בחומץ מותר מפני שהחומץ צופדן. ר' שמואל בר רב יצחק היה לו יין קוסס יהב בגויה שערין בגין דיחמע שאל לרבי אימי א"ל צריך את לבער. ס"ל מ"פ מחמיצין ר' חנינא בריה דר' בחיי הוה ליה דבש מזוייף מעורב בסול' שאל לר' מנא א"ל צריך את לבער. חד מן אילין דר' כיריי הוה ליה גרבין דמשח בגו איצרה דחיטים והתלכלכו החטין מחמת השמן שאל לרבנין אמרין ליה איזיל גרוף מן תוחתיהן. הורי ר' אימי באילין גרביא דכותחא חביות של כותח ממלא אותן מים ג' ימים מעת לעת:

ז אדר שני תשפד

# מסכת פסחים פרק ג

**הלכה א משנה ואלו עוברין בפסח: כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, וזיתום המצרי, וזומן של צבעין, ועמילן של טבחין, וקולן של סופרים. רבי אליעזר אומר אף תכשיטי נשים. זה הכלל: כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח. הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת:**

**גמרא** אמר רבי מנא וכולהון על ידי מויי. דווקא כשיש בהן מים, אבל מ"פ אין מחמיצין כותח הבבלי דו יהיב ביה מלמולין דליש פירורין שנילושו שכר המדי דו יהב ביה קמח דשערין.

חומץ האדומי בסימה דרומיא. יין של אנשי דרום בראשונה שהיו עושין יין בטהרה לנסכים לא היה יין מחמיץ והוון יתבין בגויה שערין בגין דיחמע והוו צווחין ליה בסימית דרומיא.

זיתום המצרי זייתיה. וזומי של צבעין דו יהב בגויה קוצם בגין דיקלוט ציבעא.נותנים בו קמח-שעורים כדיי שיקלוט הצבע עמילן של טבחין א"ר חייא בר בא מביא מלילות שלא הביאו שליש וכותשן ועושה אותן כחלות חריעSafflower כשכותשין חריע להוציא השמן, נשאר כעין ונותן בקדירה והוא עביר כילדין: מעביר זוהמא וקולן של סופרין. באלכסנדריאה עבדין אמבטיות blocks of glue של בצק:

רבי אליעזר אומר אף תכשיטי נשים.שנחמץ קודם שנדבק לגוף אית תניי תני תכשיטי ואית תניי תני טיפולי מ"ד טיפולי שמדבקין לבשר ומאיס טפי כל שכן תכשיטי, מ"ד תכשיטי הא טיפולי לא.

כתיב (שמות יב) כל מחמצת לא תאכלו לרבות כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, שיהו באזהרה. יכול יהו בהכרת? ת"ל (שם) כי כל אכל חמץ ונכרתה. חברייא בעון קומי ר' יונה הכא כתיב כל והכא כתיב כל, הכא את מרבה והכא את ממעט למה תערובת חמץ אי"ב כרת? אמר לון כאן בכרת מרבה "אוכלין" (נשים לכרת) ריבה באוכלין כאן ריבה בנאכלין. התיבון והתני יוצאין במצה מתובלת אף על פי שאין בה טעם דגן והוא שיהא רובה דגן. ואלו כותח וכו' הואיל ורובן חמץ יהא חייב! אמר לון שנייא היא דכתיב לחם ואלו אינן לחם. וכיון שאין יוצא בה מצה, אין חייב עליו משום חמץ

התיב רבי יוסה והתני כל עצמו אינו קרוי "לחם" אלא מצה. (דברים טז) שבעת ימים תאכל עליו מצות "לחם" עוני.

הכא את יליף מצה מחמץ. אין יוצאין מצה אלא מה שקרוי לחם, אלמא מצה מחמץ יליף, לא איפכא!

ועוד מן הדא דתני יוצא הוא אדם ידי חובתו ברקיק שרוי וברקיק מבושל שלא נמחה. לא אמר אלא שלא נמחה הא אם נמחה לא. ולענין חמץ את אמר המחה את החמץ וגמאו חייב!

מאי כדון? למה אין חייבין כרת על כותח ר' יוסי בשם רבי אידי אין חימוצו חימוץ ברור.

מהו שילקה?על כותח ר' ירמיה בשם ר' לעזר ר' לא בשם ר' שמעון בן לקיש אף ללקות אין לוקה דתני על חמץ ברור חייב כרת ועל עירובו סופג ארבעים. רב אמר זה סיעור."שיאור" =חמץ נוקשה—אינו ראוי לאכילה כ"כ ואמר ונימא זה כותח הבבלי ושכר המדי? אמר רבי בון בר כהנא קומי ר' לא תיפתר הא דלוקין על "עירוב חמץ" בחמץ ומצה

שנתערבו. אמר רבי יוסה קושייתה על הדא דר' בון בר כהנא מה נן קיימין אם בשרובו חמץ חייב כרת אם בשרובו מצה יוצא בהן ידי חובתו בפסח א"ר שמואל בר רב יצחק תנא ר' יושוע אונייה תיפתר שיש בו חמץ ואין בו כזית כרבי שמעון דרבי שמעון אמר כל שהוא למכות.

ר' ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב: קדירה שבישל בה מודה חיטי חמץ לא יבשל בה מאותו המין כגון מצה אלא לאחר הפסח. הא ממין אחר כגון ירק מותר, ובלבד לאחר שלשה תבשילין כ קודם הפסח יבשל בה ירק ג"פ, ואז שרי לבשל בה ירק בפסח.

כשם שהוא בטל על שאינו מינו כך יבטל על מינו?! מין מעורר על מינו ליאסר.

א"ר יעקב בר זבדי ר' אבהו מפקד לטחונייא דלא מיתן קופייא אילין על אילין דלא ירתחן ויחמען. מצווה להטוחנים שלא יתנו הקופות אלו על אלו, כדי שלא יחמצו ר' חיננא בר פפא אזל ליה גבי טחונייא. לעמוד עליהן

ר' יוסי בי ר' בון טחן ליה צרךטחן בעצמו כדי צרכו.

רבי אבון הורי לטחונייא מיתן טרטין דמוי בגין מידייה, ומתלגה ארבעה זימנין.מצווה להטוחנים ליתן 1 לוג מים ל"מודייה" (=24 לוג~)של חטים כדי "ללתתן" (ועושה כן 4 פעם)אופן אחר אין ללתות ר' חנניה ור' מנא איך שרי ללתות חד אמר בעשבין שרי, מטננה חול אסור. וחורנה מיחלף. א"ר חנניה בריה דרבי הלל ואפילו כמאן דאמר בעשבים שרי בלוקטן משש שעות ולמעלן מה דטלא פייגא מינהון: כשהטל כבר סר ממנו

**הלכה ב משנה בצק שבסדיקי העריבה אם יש כזית במקום א' חייב לבער פחות מיכן בטל במעוטו**

**וכן לעניין הטומאה אם הקפיד עליו חוצץ אם רוצה הוא בקיומו הרי הוא כעריבה**

**בצק החרש אם יש כיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור:**

**גמרא** תוספתא

בצק שבסדיקי עריבה עשאו לחזוק אין חוצץ ואם לאו הרי זה חוצץ ואם יש כזית במקום אחד בין כך ובין כך הרי זה חוצץ היה כחצי זית מיכן וכחצי זית מיכן וכמין חוט באמצע אם ניטלין שלשתן כאחד הרי זה צריך לבער ואם לאו אין צריך לבער

חברייא בשם ר' יוחנן רבי סימון. בשם ר' יושוע בן לוי בנקלף כולו כאחת. שיש חוט המחברן עד כדון לח, יבש? מאחר שאילו היה לח היה נקלף כולו כאחת ואפילו יבש, כסדר הזה.

ר' ירמיה בשם ר' זעירה שני חצאי זיתים בתוך הבית אין הבית מצרף, בתוך הכלי, הכלי מצרף. והא תנינן פחות מיכן בטל במיעוטו! כאן בתלוש וכאן במחובר. בעריבה המחובר לקרקע איירי מתני'

מה? מיעטו (שיש במקום אחד) משיעור זית בטל, או מכיון שנראה לבער צריך לבער את כולו?

עד איכן? סברין מימר עד רובה של ערבה אים יש בצק (אף פחות פחות מכזית), במשך רוב העריבה מה? מיעט רובה של ערבה, בטל, או מכיון שנראה לבער צריך לבער את כולו?

(תמן א"ר ירמיה בשם רבי זעירה שני חציי זיתים בתוך הבית אין הבית מצרף, בתוך הכלי הכלי מצרף. והכא הוא אמר הכין!) ל"ש כאן

אם הקפיד עליו חוצץ הוא לטבילה. ואם לאו אינו חוצץ לטבילה. היא טבילה היא הזייה.

אינו חיבור לטומאה מן הדא: אם ר ו צ ה  הוא בקיומו הוא כעריבה, לעניין טו' ואם לאו, כגופה של עריבה.("כגופה"=אינו ממש-ליברמן) אינו כעריבה

רבי שמעון בן לקיש אמר כך שנה רבי: צואה שתחת הכסא חיבור להזייה ואינו חיבור לטומאה.  רבי שמעון בן לקיש בשם ר' שמעון בר כהנא אבר מדולדל, צפורן מדולדלת, וצואה שתחת הכסא, והידוק קירויה וכרויה  מהדקין חגורה סביב דלעת כדי שלא ייבקע ר' יוסי בי ר' בון אמר אף כשות Dodder עיין ציורים של קטן חיבור לטומאה ואינו חיבור להזייה.  מה בין טומאה מה בין הזייה.  א"ר לא בהזייה כתיב והזה על האהל ועל כל הכלים ועל כל המקיימין שבכלי, =אף שאין לו צ ו ר ך ברם הכא (ויקרא יא) לכם כל שהוא לצורך לכם.

תמן אמרין, טרקטה.לעשות עיסה דקה כעין wafers

הורי רבי יצחק מיעבד חד, תריי, תלתא אסור אלא אין שזג ידוי במייא.רחץ ידו במים

תני קיבטיות בירתיות boxes של בירות [שם עיר] שמניחין שם חמץ צריך לבער. הורי רבי יוסי באילין פלולינא ?כלי שדוחקין בו העיסה בעת הלישה צריך לבער.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן בצק שצינן אין בו "סימנין"

לא היה שם אחר כיוצא בו שהחמיץ, עד איכן?  רבי יעקב בר אחא ר' עולא דקיסרין בשם רבי חנינה עד כדי הילוך ארבע מיל:

**הלכה ג משנה כיצד מפרישין חלת טומאה בי"ט? ר' אליעזר אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה.**

**בן בתירה אומר תטיל לצונן.**

**א"ר יהושע לא זהו חמץ שמוזהרין עליו בבל יראה ובבל ימצא! אלא מפרשתה ומנחתה עד הערב, ואם החמיצה החמיצה:**

**גמרא** מתניתא בשניטמאת לאחר גילגולה דכבר חלה עליו חובת חלה אבל אם ניטמאת קודם לגילגולה, יעשנה קבין. ופטורה מחלה דבעינן 1.25 קב

שייך למסכת חלה [ובשלשה בי"ט, אבל אם לשה מערב יום טוב, כהדא דתני הלש עיסה בי"ט מפריש חלתה בי"ט.  לשה מערב י"ט, ושכח להפריש חלתה, אסור לטלטלה, אין צורך לומר ליטול ממנה. עירס לא אמר, אלא לש. הא עירס לא עירב מים בקמח- ולא לש-מעיו"ט, מותר להפריש ביו"ט.  א"ר שמואל אחוי דרבי ברכיה תיפתר בעיסה טמיאה שאינו מפריש חלתה אלא בסוף וכיון שאין עליו להפריש מעיו"ט, מותר להפריש ביו"ט

א"ר יוסה בי רבי בון בדין היה בעיסה טהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף, תקנה תיקנו בה שיפרישנה תחילה כשעירס שלא תטמא את העיסה  כ אים ייטמא העיסה, יינצל החלה ]

מתניתא בי"ט של פסח, הא בעצרת ובחג מותר. להפריש חלה טמיאה רבי יוסה בי רבי בון רבי חונא בשם רבי אחא אפילו בעצרת ובחג אסור על שם (שמות יב) כל מלאכה לא יעשה בהם.  מה בינה לקניבת ירק של תרומה? מותר להסיר עלין המעופשים ולא אסרי' משום מטלטל תרומה דלא חזיא זו ראויה לאכילה וזו אינה ראויה לאכילה. רבנין דקיסרין בעיין מה בינה לבורר קטנית בי"ט?

כיצד יעשה על דר' אליעזר? מערים ואומר זו אני רוצה לוכל, וזו אני רוצה לאכול, ואופה את כולה. וכשהוא

רודה מערים ואומר זו אני רוצה ליישן איני רוצה לאכלו עתה, וע"כ רודה עוד ועוד—ומשייר רק אחת זו אני רוצה ליישן, ומשייר אחת.

אמר ליה רבי יושוע לא נמצאת כשורף קדשים בי"ט?! אמר לו רבי אליעזר מאיליהן הן נשרפין. אמר לו רבי אליעזר לא נמצאת עובר על בל יראה ובל ימצא?! אמר לו מוטב לעבור מצוה בלא תעשה שלא באת לפניו שאינו עושה מעשה ממצוה בלא תעשה שבאת לפניו.

א"ר פינחס אתיין אילין פלוגתא כאילין פלגוותא דתנינן תמן הניתנין במתנה אחת וכו'. שנתערבו בניתנין במתן ארבע אמר לו רבי אליעזר ולא נמצאת עובר על בל תגרע! אמר לו רבי יהושע ולא נמצאת עובר על בל תוסיף! אמר לו ר"י לר"א—מוטב שיעבור בלי מעשה ויתן במתן אחת מוטב לעבור על מצות בלא תעשה שלא באת לפני ממצוה בלא תעשה שבאת לפני.

על דעתיה דרבי אליעזר למה קורא שם ומניחה בתנור עד שיישרף.. יקרא לה שם וירדנה? אסורה לטלטל. וירדנה ויקרא לה שם? שמא ישכח ויאכל.אחר הרדייה , לפני קריאת השם ויקרא לה שם וירדנה, ויולך עמה אחרת לקרן זוית יקרא לה שם, וירדנה וירדה אחרת עמה ויניח שניהן בקרן זוית כהיא דתנינן תמן מטלטלין תרומ' טהור' עם הטמאה עם החולין? לא דמיא תמן טמאה לצורך טהורה ברם הכא חולין לצורך טמאה.

חברייא בעיי, וישליכנה לאשפה ויקדשנה?בעודנו עיסה לפני שהחמיצה ויש אדם מקדיש דבר שאינו שלו?! ויקדישנה וישליכנה לאשפה? ויש אדם מבקיר דבר שאינו שלו?!אסור להשליך לאשפה דבר שאינו שלו ר' ירמיה בעי ויפרידנה וישליכנה לאויר הבית ויקרא לה שם.ול"ש להקשות ב' קושיות דלעיל [תמן א"ר ירמיה בשם ר' זעירה שני חציי זיתים בתוך הבית, אין הבית מצרף. בכלי, הכלי מצרף. והכא הוא אומר הכין! אמר ר' יוסה עד שהוא באויר הבית יקרא לה שם. אויר הבית מצרף לחלה =עוד הפירורין באוויר, חיילא שם חלה עלייהו אין קרקע הבית מצרף לחמץ =דכשהגיע לקרקע כבר הוקדש ואינו שלו [אם היה משליך לאוויר גוש אחת---היה עליו חוב הצלה . כ"ן.] ]

אותו ואת בנו שנפלו לבור רבי אליעזר אומר יעלה את הראשון על מנת לשחוט וישחוט, והשני עושין לו פרנסה שלא ימות. ר' יושוע אמר יעלה את הראשון ע"מ לשחוט ולא ישחוט ויערים ויעלה את השני אע"פ שחישב שלא לשחוט אחד מהן מותר. ר' בון בר חייה בעי מחלפה שיטתיה דרבי אליעזר תמן הוא אמר אסור להערים והכא הוא אמר מותר להערים! הכא משום בל יראה ובל ימצא, תמן מה אית לך. מחלפה שיטתיה דר' יהושע תמן הוא אמר מותר להערים והכא הוא אמר אסור להערים! אמר רבי אדי כאן שבות וכאן חיוב חטאת. שייך באפייה (כגון בשבת) חיוב חטאת אמר רבי יוסי בי ר' בון תמן כדי לחוס על נכסיהן של ישראל, הכא מה אית לך.

ר' יצחק ור' יאשיה חד כהדין וחד כהדין. ר"א ור"י

דרש ר' ברכיה כהדא דבן בתירה. מתניתא אמרה כן: תפח תלטוש בצונין.

מיליהון דרבנין פליגין, דמר ר' חזקיה ר' אבהו בשם ר' לעזר: כל מקום ששנה רבי מחלוקת וחזר ושנה סתם הלכה כסתם: ולפי זה צריך לפסוק כבן בתירה כסתם מתניתין [ולא כר' יצחק או ר' יאשיה]

**הלכה ד משנה רבן גמליאל אומר: שלש נשים לשות כאחת ואופות בתנור א' זו אחר זו.**

**וחכ"א: ג' נשים עוסקות בבצק אחת**

**לשה ואחת עורכת ואחת אופה.**

**ר' עקיבה אומר: לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל התנורין שוין, זה הכלל: תפח, תלטוש בצונן:**

**גמרא** אליבא דר"ג שכל שלשה הנשים מתחילות כאחת... תני: הראשונה שיהא כדי הסיקה, והשניה כדי שני הסיקין ואפייה אחת, והשלישית כדי ג' הסיקין ושתי אפיות. אם עשת ככר ראשון אחרון, כדי ג' הסיקין וג' אפיות. אם השלישית עשתה שני עיסות, ואפתה עיסתה הראשונה---אחרונה, נמצא שהתה...כדי ג' היסקות וג' אפיות

לפי שיטה זו, א י ן כולן מתחילות כאחת תני גמרה זה בלהה לישתה, וגמרה זה לאה קיטופה, וגמרה זה רחל הסיקה. הראשונה שוהא כדי הסיקה. השניה, כדי הסיקה דידה ואפיית

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ר ל | ר ק | ר ס | ר פ | | | | |
| ל ל | ל ק | ל ש | ל ש | ל ס | ל פ | | |
| ב ל | ב ק | ב ש | ב ש | ב ש | ב ש | ב ס | ב פ |

יש כאן שני תרשימים. הראשון לפי האי לישנא קמא שהכל מתחילין כאחת. והשני לפי לישנא בתרא דמתחילין בזה אחר זה. שלש נשים= רחל. לאה. בלהה. יש 8 זמנים החולפות זה אחר זה. ובכל זמן וזמן נרשם מה שכל הנשים עושות בזמן ההיא. ר=רחל. ל=לאה. ב=בלהה. ישנם 5 פעולות שאפשר לעשות: לישה, קיטוףrolling, הסקה, אפייה, שהייה. ובתרשים הם: [ל ק ס פ ש] נמצא בכל זמן וזמן אתה רואה מה שרחל/לאה/בלהה עושים. כגון לפי

תרשים הראשון, בזמן הראשון: רחל-לשה. לאה-לשה. בלהה-לשה

לפי תרשים השני, בזמן השלישי: רחל-אופה. לאה-שוהה. בלהה- מקטפת. אחר שתעיין היטב בהתרשים תבין כל דברי הגמרא

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ר ל | ר ק | ר ס | ר פ | | | | |
| | ל ל | ל ק | ל ש | ל ס | ל פ | | |
| | | ב ל | ב ק | ב ש | ב ש | ב ס | ב פ |

חבירתה. והשלישית, כדי שני הסיקין ושתי אפיות כי קיטוף דבלהה אינה מארכת כנגד אפייה דרחל, וע"כ יש למנות גם זמן "אפיית רחל" אם עשת ככר ראשון אחרון, כדי שני הסיקין ושלש אפיות:

רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות כאחת אופות בתנור אחד זו אחר זו. וחכמים אומרים ג' נשים עסוקות בבצק, אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה. תני ר' הושעיה אחרת באה ולשה תחתיהן. בזמן 5 יכולה זלפה להתחיל לישה וכו' וממילא תשהה בדיוק כמו שהיית בלהה [עין תרשים]

אית תניי תני: בחיטין שלשת קבין ובשעורין ארבעת קבין. אית תניי תני: בחיטין ארבעת קבין ובשעורין שלשת קבין. מ"ד בחטין שלשת קבין בשיש בהן שמנונית ממהרת להחמיץ בשעורין ארבעת קבין בשאין בהן שמנונית. מ"ד בחיטין ארבעת קבין דאינון חטיין לחים ובשעורין שלשת קבין דאינון רטישין יבישים כ"צ ועושין הרבה:

**הלכה ה משנה שיאור ישרף והאוכלו פטור. סידוק ישרף והאוכלו חייב כרת. ואי זהו שיאור? כקרני חגבים, סידוק שנתערבו סדקיו זה בזה דברי ר' יהודה.**

**וחכמים אומרים: זה וזה האוכלו חייב כרת, איזהו שיאור? כל שהכסיפו פניו**

**כאדם שעמדו שערותיו:**

**גמרא** רב הונא בשם רב מותר להאכילו לכלבו.לר"י

תני בר קפרא טעמא דחכמים אין לך סדק מלמעלן שאין תחתיו כמה סדקין:

**הלכה ו משנה ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מבערין את הכל מלפני השבת דברי ר"מ. וחכמים אומרים בזמנן. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר תרומה מלפני השבת, וחולין בזמנן:**

**גמרא** אתיא דרבי מאיר כרבי ליעזר של הלכה 3 וריבה מן דרבי אליעזר. דרבי אליעזר אומר שלא יבוא לידי בל יראה ובל ימצא. רבי מאיר אומר שלא יבוא לספק בל יראה ובל ימצא. אתיה דרבנין כר' יהושע וריבה מר' יושוע. דרבי יושוע אומר אין שורפין את הקדשים ביום טוב. ורבנין אמרין אפילו בחול אין שורפין את הקדשים.

תני א"ר יודה: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על תרומה טהורה שאסור לשורפה מלפני השבת על מה נחלקו על התלויה שבית שמאי אומרים אין שורפין ובית הלל אומרים שורפין. אמרו בית שמאי לב"ה כלום אתם אומרים בטהורה שלא תישרף אע"פ שאין כהנים בעיר לאוכלה אלא שאני אומר שמא כהן אחד שבת בתוך התחום והוא בא ואוכלה בשבת. אף תלויה לא תישרף שאני אומ' שמא אליהו שבת בהר הכרמל והוא בא ומעיד עליה בשבת שהיא טהורה. אמרו להן בית הלל מובטחין אנו שאין אליהו בא לא בשבתות ולא בימים טובים.

רבי אבהו בשם ר' יוחנן אתיא דרבי אלעזר בי רבי צדוק כרבן גמליאל ריש פ"ב כמה דרבן גמליאל אמר מה שני בין חולין לתרומה, כן ר' אלעזר בי רבי צדוק אמר מה שני בין חולין לתרומה. כמה דתימר הלכה כרבן גמליאל. ודכוותה הלכה כרבי אלעזר ב"ר צדוק:

**הלכה ז משנה ההולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו, אם יכול לחזור ולבער, ולחזור למצותו, יחזור, ואם לא יבטל בלבו. להציל מיד הגייס, ומיד הנהר, ומן הדליקה, ומן המפולת, יבטל בלבו. ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד:** אפי' כשיחזור ישתהה ויתבטל מ"שביתתו"

א"ר יוסה בי ר' בון בוא וראה מה גדול הוא השלום שהוקש לשני דברי' שחייבין עליהן כרת מילת בנו ושחיטת פסחו. מי קודם אמר רבי פינחס מן מה דכתיב (שמות יב) המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו. הדא אמרה שמילת בנו קודמת לשחיטת פיסחו

אפילו יכול לחזור ולבער לילך ולהציל לא יחזור רק ילך ויציל

שביתת הרשות אצל רבו או אצל מי שהוא גדול ממנו בחכמה.ג"ז מיקרי "רשות" כאן "יחזור מיד" שנה רבי המעשה קודם לתלמוד. נמנו בעליית בית אריס בלוד התלמוד קודם למעשה. ר' אבהו שלח לרבי חנינה בריה יזכי בטיבריה. אתון ואמרין ליה גמל הוא חסד שלח ומר שלח ואמר לו ליה המבלי אין קברים בקיסרין שלחתיך לטבריא?! שכבר נמנו וגמרו בעליית בית אריס בלוד שהתלמוד קודם למעשה. רבנין דקיסרין אמרין הדא דתימר בשיש שם מי שיעשה אבל אם אין שם מי שיעשה המעשה קודם. דלמא ר' חייא רבי יוסי ר' אימי ענון למיתי נשתהו מלבא גבי רבי אלעזר אמר לון אן הויתון? אמרין ליה גמל חסד. אמר לון ולא הוה תמן חורנין?

אמרין ליה מגור היה: שכנינו היה ומפני דרכי שלום

**הלכה ח משנה וכן מי שיצא מירושלם ונזכר שיש בידו** נותר **בשר קודש, אם עבר הצופים שורפו במקומו, ואם לאו חוזר ושורפו בפני הבירה מעצי המערכה.**

**עד כמה הן חוזרין?** כגון שביתת רשות או מן הצופים ולפנים—לעניין חמץ/שריפת נותר **ר' מאיר אומר זה וזה בכזית. רבי יהודה אומר זה וזה בכביצה. וחכמים אומרים בשר קודש בכזית, וחמץ בביצה:**

רבי סימון בשם רבי יושוע בן לוי כתיב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה על מצילות הסוס קדש וגו'. עד מקום שהסוס רץ ואינו עושה צל. יוסיפו על ירושלים שיעור "ריצת סוס מן הבקר עד חצות" (בחצות אין עושה צל)

רבי שמואל בר רב יצחק בעי, אם קודש הוא אים מן הצופים ולפנים "קודש", ישרפנו שם! ישרפנו במקומו? ומתרץ... שכן אפילו בירושלם שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה.

[ההן יוצא ורבנן גזרו עליו טומאה מה את עבד ליה, כי מטמא בחוץ כבשר שנטמא חוץ לעזרה שדינו לישרף בחוץ, או.. או כי מטמא בפנים? אמר רבי יוסה מכיון שנמצא פסול מחמת מקומו נעשה כמטמא בחוץ. אמר רבי יוסי בי רבי בון טהור הוא דבר תורה, את הוא שגזרת עליו טומאה, לא דייך שגזרת עליו טומאה, אלא שאת מבקש לעשותו כמטמא בחוץ?! אלא כמטמא בפנים.]

אית תניי תני ומחלף, רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסי כמתניתין. אמר ר' יודן סימנא מן ההיא דברכות, עד כמה מזמנין עד כזית, ר' יהודה אומר עד כביצה וכן יש לגרוס במתני'

תני: פחות מיכן, אין מטריחין עליו שיחזור.

מה בין זה לזה? למה הקילו חכמים דמתני' בחמץ עד כביצה? זה יש לו ביטול.

עד כדון בשר קודש, חמץ מניין? מנא ליה לר' יהודה שיעור כביצה לעניין ח מ ץ ?—ומתרץ, כיון ששנו חכמי המשנה הקדמונים "וכן..." אלמא שווים לכל דבר אמר רבי יוסי בי רבי בון מן מה דתנינן וכן מי שיצא מירושלם הדא אמרה מה דנפל לדין נפל לדין:

# מסכת פסחים פרק ד

**הלכה א משנה מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות, עושין. מקום שנהגו שלא לעשות, אין עושין. ההולך ממקום שעושין למקום שאינן עושין, או ממקום שאינן עושין למקום שעושין, נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם. ואל ישנה אדם מפני המחלוקת:** כששייך "מחלוקת", לא ישנה ממנהג

**גמרא** כתיב (דברים טז) שם תזבח את הפסח בערב. אין לי אלא הוא שלוחו מניין תלמוד לומר ובשלת ואכלת. עיקר המצווה=אכילה מה תלמוד לומר שם תזבח את הפסח בערב? אינו בדין שתהא עסוק במלאכתך וקרבנך קרב שיהא "כאלו" הוא מקריב אבל אסרו מלעשות מלאכה כהא דתני להן כל איניש דיהוי עלויה אעין וביכורין. המביא עצים או בכורים, אסור בהספד האומר הרי עלי עצים למזבח וגיזרים למערכה אסור בהספד ובתענית ומלעשות מלאכה בו ביום.

אמר רב יונה אילין תמידין קרבנותיהן של כל ישראל אינון, אם יהוו כל ישראל עולין לירושלם לית כתיב אלא (שם) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך! אם יהיו כל ישראל יושבין ובטילין והכתיב (דברים יא) ואספת דגנך מי אוסף להן את הדגן! אלא שהתקינו הנביאים הראשונים עשרים וארבע משמרות על כל משמר ומשמר היה עומד מעמד בירושלם של כהנים ושל לוים ושל ישראלים. תני עשרים וארבעה אלף [לישנא דקרא נקט]. עמוד אחד מירושלם, וחצי עמוד מיריחו. [כגון 100 אנשים מירושלים ו50 מיריחו] אף יריחו היתה יכולה להוציא עמוד שלם, אלא בשביל לחלוק כבוד לירושלם היתה מוציאה חצי עמוד. הכהנים לעבודה, והלוים לדוכן, וישראל מוכיחין על עצמן שהן שלוחיהן של כל ישראל.

תני רבן שמעון בן אלעזר אומר: כהנים ולוים וישראלים ושיר מעכבין את הקרבן. רבי אבון בשם רבי אלעזר טעמא דרבי שמעון בן אלעזר (דברי הימים ב כט) כל הקהל משתחוים אלו ישראל. והשיר משורר. אלו הלוים. וחצצרות מחצצרים אלו הכהנים. הכל עד לכלות העולה. הכל מעכבין את הקרבן. רבי תנחומא בשם רבי לעזר שמע לה מן הדא (במדבר ח) ואתנה את הלוים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל אלו הלוים. לעבוד את עבדת בני ישראל באהל מועד אלו הכהנים.ולכפר על בני ישראל זה השיר. ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש אלו ישראל. מניין שהשיר קרוי כפרה חיננה אבוי דרב ינטה בשם ר' בניה ולכפר על בני ישראל זה השיר. מניין שהשיר מעכב ר' יעקב בר אחא ר' שמעון בולוטה בשם ר' חנינה ולכפר על בני ישראל זה השיר.

הרי פסח הרי קרבנן של כל ישראל הוא ותלו אותו מנהג! אמר רבי אבהו שנייא הוא שאין הפסח קרב אלא משש שעות ולמעלן. ר' אבהו בעי אמר הרי עלי עולה משש שעות ולמעלן מותר לעשות מלאכה משש שעות ולמטן?! וודאי דאסור כל היום, וה"ן ליתסר כל היום ר"ר יוסה פסח שהקריבו בשחרית אינו פסח, עולה שהקריבוה בשחרית עולה הוא.

כל הדברים תלו אותן במנהג. נשיי דנהיגין דלא למיעבד עובדא באפוקי שובתא, אינו מנהג. עד יפני סדרה, מנהג.עד שיגמרו הקהל "סידרא" (פסוקים ותירגומם) בתריי' ובחמשתה, אינו מנהג. עד יתפני תענית' מנהג. מנהג ישראל להתענות בכל ב וה. ונשים

שאינן עושין מלאכה ב"כל היום", אינו מנהג. עד שישלם "סדר התענית", מנהג יומא דערובתה, הושענא רבה אינו מנהג. מן מנחתה ולעיל, מנהג. יומא דירחא ר"ח מנהג. א"ר זעירה נשייא דנהגן דלא למישתייה לארוג מן דאב עליל, מנהג. שבו פסקה אבן שתייה מה טעם (תהילים יא) כי השתות יהרסון. א"ר חיננא כל הדברים מנהג.פליג

אעין דשיטין עצי שטים שהיו קבלה בידם שהשתמשו בהם לצורך המקדש הוו במגדל צבעייה, אתון ושאלון לר' חנינא חבריהון דרבנן מהו מיעבד בהן עבודה? אמר להן מכיון שנהגו בהן אבותיכם באיסור אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש.

ר"א בשם ר' אבון כל דבר שאינו יודע שהוא מותר וטועה בו באיסור, נשאל והן מתירין לו. וכל דבר שהוא יודע בו שהוא מותר והוא נוהג בו באיסור, נשאל אין מתירין לו. יושבין על ספסלו של עכו"ם בשבת.ול"ח דמיחזי כמו"מ מעשה בר"ג שישב לו על ספסל של עכו"ם בשבת בעכו אמרו לו לא היו נוהגין כן להיות יושבין על ספסלו של עכו"ם בשבת ולא ר"ל להן מותר לעשות כן אלא עמד והלך לו.

מעשה ביהודה ובהלל בניו של רבן גמליאל לרחוץ במרחץ בכבול אמרו להן לא נהגו כאן להיות רוחצין שני אחים כאחת ולא רצו לומר מותר כן אלא נכנסו זה אחר זה. ועוד שיצאו לטייל בקורדקיותloose sandals של זהב בלילי שבת בבירו. אמרו להן לא נהגו כאן להיות מטילין בקורקדקיות של זהב בשבת ולא רצו לומר להן מותר כן אלא שלחו ביד עבדיהן.

ולא סוף דבר פסח, אלא אפילו מנהג קיבלו עליהן חרמי טיבריה וגרוסי ציפורין. דשושי עכו. שלא לעשות מלאכה בחולו של מועד. ניחא גרוסי ציפורין דשושי עכו. שאינן כותשין החטים והפולים=גריסי, חרמי טיבריה ואינן ממעטין בשמחת הרגל? צד הוא בחכה, צד הוא במכמורת. אפילו כן אינן ממעטין בשמחת הרגל? רבי אימי מיקל לון מקלל אותם שהן ממעטין בשמחת הרגל.

גלו ממקום למקום וביקשו לחזור בהן? ייבא כהדא דא"ר בא בני מיישא קיבלו עליהן שלא לפרש בים הגדול. אתון שאלון לרבי אמרין ליה אבותינו נהגו שלא לפרש בים הגדול, אנו מה אנו? אמר להן מכיון שנהגו בהן אבותיכם באיסור אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש. אלמא לא מהני שום היתר

ואין אדם נשאל על נדרו?! תמן מי שנדר, נשאל. ברם הכא אבותיכם נדרו. כל שכן יהו מותרות! א"ר חנניה לא מן הדא אלא מן הדא. רבי, תלמידיה דר' יודה הוה. דר' יודה אמר אסור לפרש בים הגדול.מפני הסכנה!

ר"ש בן לקיש שאל לר' יוחנן ואינו אסור מקום שנהגו וגו משום בל תתגודדו? [א"ל בשעה שאלו עושין כב"ש ואלו עושין כב"ה. ב"ש וב"ה אין הלכה כב"ה! א"ל בשעה שאלו עושין כר"מ ואלו עושין כר' יוסה. ר"מ ור' יוסי אין הלכה כר' יוסי!] א"ל תרי תניין אינון על דר"מ, ותרין תניין אינון על דר' יוסי.רק בכה"ג שייך ל"ת [לא ב מ נ ה גים] א"ל הרי ר"ה וי"ה, לענין הזכרת מלכויות בקדושת היום/השם ביהודה נהגו כר"ע, ובגליל נהגו כר' יוחנן בן נורי! אמר רבי שנייה הוא שאם עבר ועשה ביהודה כגליל, ובגליל כיהודה יצא. הרי פורים, הרי אלו קורין בי"ד ואלו קורין בט"ו! א"ל מי שסידר את המשנה סמכה למקרא, משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר.

ניחא ממקום שעושין למקום שאין עושין לא יעשה. ממקום שאין עושין למקו'

שעושין, ויבטל שהרי כמה בטילין יש לו באותו מקום! למה "מחייבין" אותו לעשות? ומתרץ ר' סימון בשם רבי יוחנן במתמיה: אם כולם יתמהו עליו

**הלכה ב משנה כיוצא בו: המוליך פירות שביעית ממקום שכלו למקום שלא כלו, או ממקום שלא כלו למקום שכלו, חייב לבער. רבי יהודה אומר: צא והבא לך אף אתה!**

**גמרא** כלו מטבריה ולא כלו מציפורין. אמר לו מציפורין הבאתים! אם אין את מאמינני צא והבא לך אף אתה. ר' חנניה ור' פינחס, ר' יודה ור' יוסה שניהן אמרו דבר אחד. דסומכין על כל שהוא דתנינן תמן: אוכלין על המופקר ואין אוכלין על השמור, ר' יוסי אומר אף על השמור. אמר לון מן השמור הבאתים ואם אין את מאמינני הרי שדה פלוני משומרת לפניך צא והבא לך אף אתה:

**הלכה ג משנה מקום שנהגו למכור בהמה דקה לעכו"ם מוכרין, מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין. ואל ישנה אדם מפני המחלוקת. ובכל מקום אין מוכרין להן בהמה גסה עגלים וסייחים שלמין ושבורין רבי יהודה מתיר בשבורה בן בתירה מתיר בסוס:**

**גמרא** מותר לגדל?! א"ר בא כגון מהיר שהוא ששה עשר מיל על ששה עשר מיל. ואין חשש גזל

הוון בעיי מימר מאן דמר מותר למכור מותר לייחדגוי עים בהמת ישראל ול"ח לרביעה מאן דאמר אסור למכור אסור לייחד. ר' יונה רבי לעזר בשם רב ואפילו כמאן דאמר מותר למכור אסור לייחד. מה בין למכור מה בין לייחד? תמן מכיון שהוא מוכרה לו כבהמתו של עכו"ם היא. ברם הכא בהמתו של ישראל היא והוא חשוד עליה:

מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין. למה? שהיא מוציאה מידי גיזה. הגע עצמך שהיתה עז, שהוא מוציאה מידי בכורה. הגע עצמך שהיה זכר, שהוא מוציאו מידי מתנות. מעתה חיטין אל ימכור לו שהוא מוציאן מידי חלה! יין ושמן אל ימכור לו שהוא מוציאן מידי ברכה!

בכל מקום אין מוכרין להן בהמה גסה. מה בין גסה מה בין בהמה דקה? בהמה גסה יש בה חיוב חטאת,חורש בה בשבת בהמה דקה אין בה חיוב חטאת. ואינו חולב ואינו גוזז?! תמן הוא מתחייב ברם הכא היא מתחייבת.

א"ר אימי בבליי בשם רבנין דתמן, פעמי' שהוא מוכרה לו לניסיון והוא מחזירה לו לאחר ג' ימים ונמצא עובר עבירה בבהמתו של ישראל. טעם איסור בהמה גסה מעתה לניסיון אסור שלא לניסיון מותר? זו מפני זו.

עבר ומכר קונסין בו. כשם שקונסין להלכה, כך קונסין למנהג. מניין שקונסין בו להלכה? חד ב"נ זבין גמלא לחד ארמאי, אתא עובדא קומי רשב"ל, וקנסיה בכיפלה בגין דייחזר ליה גמלא. א"ר יוסה בי ר' בון לסרסור קנסו. והוון צווחין ליה, ברא דמסרסר לארמאה. מה? ר' שמעון בן לקיש כר' יודה? דתנן בשם ר' יודה הלוקח בהמה מן העכו"ם בקבלה, וילדה בכור, מעלה עמו בשוה ונותן חצי דמים לכהן. נתנה לו בקבלה, מעלה עמו אפילו עשר דמים בשוה ונותן כל הדמים=כל הבכור לכהן.אלמא קניס וחכמים אומרים הואיל ואצבע העכו"ם באמצע נפטרה מן הבכורה. ר' שמעון בן לקיש כר' יודה ורבה מן דרבי יודה, מה דאמר רבי יודה משום הילכות בכורה, מה דאמר רבי

שמעון בן לקיש משום הילכות בהמה גסה:

רבי יודה מתיר בשבורה. לא אמר רבי יודה אלא בשבורה שאינה יכולה להתרפאות. אמרו לו: והרי מביאין לה זכר ונרבע' ממנו! א"ל אף אני לא אמרתי אלא בשבור זכר שאינו יכול להתרפאות. אמרו לו: והרי מביאין לו נקיבה והוא רובעה והיא יולדת.

ושבורין... רב אבון בשם רבנין דתמן: זאת אומרת שאסור להמציא להן זרע.

תמן תנינן הלוקח עובר חמורו של עכו"ם, המוכר לו אע"פ שאינו רשאי, המשתתף לו, והמקבל ממנו, והנותן לו בקבלה, פטור מן הבכורה. רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי לית הדא אמרה שאסור להמציא להן עוברים? אמר ליה כבר קדמך רבי אבון דמר ר' אבון בשם רבנין דתמן זאת אומרת שאסור להמציא להן זרע:

בן בתירה מתיר בסוס. לא אמר בן בתירה אלא בסוס זכר שהוא הורג בעליו במלחמה. יש אומרים שהוא רץ אחר נקיבה. ויש אומרים שהוא עומד ומשתין.ונמצא "מסכן בעליו במלחמה"! מה נפק מן ביניהון? הסריס: מאן דמר שהוא רץ אחר נקיבה זה אינו רץ אחר נקיבה, מאן דמר שהוא עומד ומשתין אף הוא עומד ומשתין.

דברי חכמים:האוסרין בסוס רבי אחא בשם רבי תנחום בר חייה לכשיזקין הוא כודנו בריחיים:ועושה מלאכה בשבת

ר' יוסה בי רבי בון בשם ר' חונה, בן בתירה ור' נתן אמרו דבר אחד. דתני הוציא בהמה וחיה ועופות בין חיים בין מתים חייב. ר' נתן אומר מתים חייב, חיין פטור. רבנין אית להון משום חייב חטאת, ואינון מתיבין ליה הכין?! תיפ"ל משום חי אינו נושא א"ע! כשיטתו השיבוה, כשמתוך שאת

אומר משום הלכות בהמה גסה ולית לך משום כלי זיין--וגם משום משא ליכא אוף אית לן לכשיזקין הוא כודנו בריחיים.

ר' אומר אומר אני שהוא סוס אסור משום שני דברים: משום כלי זיין ומשום הלכות בהמה גסה.

עניין חדש ותני כן: חיה גסה כבהמה דקה. מאן תניתא רבי. ואין אסור רק משום כלי זין (כן שיטת רבי במ' ע"ז)

דברי חכמים: ר' ביסנא חנין בר בא בשם רב חיה גסה כבהמה גסה:

**הלכה ד משנה מקום שנהגו לוכל צלי בלילי פסחים אוכלין. מקום שנהגו שלא לוכל אינן אוכלין.**

**מקום שנהגו להדליק את הנר בלילי יום הכיפורים, מדליקין. מקום שנהגו שלא להדליק, אין מדליקין. מדליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובמבואו' אפילין ועל גבי החולין:**

**גמרא** ר' בא בעא קומי ר' אימי אפי' בשר עגל אפי' בשר עוף? א"ל אפי' בשר עוף. סברין מימר אפי' ביצה אפי' קולקס דג א"ר יודן בי ר' חנין ובלבד מן השחיטה.

תני ר"ש בן אלעזר אומר יה"כ שחל להיות בשבת אפילו במקום שלא נהגו להדליק מדליקין. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי ר' יוסה בן שאול בשם רבי הלכה כר"ש בן אלעזר. דרש ר' חייה בר בא לטיבריה כהדא דר"ש בן אלעזר. ר' יוסה אמר לה רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן, ר' חזקיה ואמרי לה ר' יעקב בר אחא בשם ר' שמואל בר נחמן: מקום שנהגו להדליק משובח ממקום שנהגו שלא להדליק. א"ר ירמיה תדע שהוא כן שהרי יום הכיפורים שחל להיות בשבת אפילו מקום שנהגו שלא להדליק מדליקין! ר' בא

ור' סימון תריהון אמרין תדע לך שהוא כן שהרי האיש הזה צנוע ואינו משמש מטתו לאור הנר. בין כמ"ד מדליקין בין כמ"ד אין מדליקין מפני הרגל עבירה. מאן דאמר מדליקין שהוא רואה ומתבייש. ומ"ד אין מדליקין שלא יראה ויתאוה.

תני אפילו בתי כיסאיות ובתי מרחציות. לכן צריכה, אפילו מקום שלא נהגו להדליק, מדליקין.מפני צורך רבים

יה"כ שחל להיות בשבת מהו להדיח כבשין ושלקות מן המנחה ולמעלן? רב אמר אסור ר' לעזר אמר מותר. ר' יעקב בר אחא בשם ר' אלעזר מה טעם אמרו מדיחין כבשים ושלקות מן המנחה ולמעלן? מפני סכנה [אכילת עלים מעופשים [כי בערב, לא יסירם]]. שנייא היא יה"כ שחל להיות בחול, שנייא היא יו"כ שחל להיות בשבת?! התיב ר' חנניה חברון דרבנין מתניתא פליגא על ר"א: יה"כ שחל להיות בשבת חלות מתחלקת לערב! ומתרץ שנייא היא שע"י שהוא דבר קל, שמא ישכח ויאכל. התיב ר' פינחס מתניתא פליגא עלוי דר' אלעזר: יום הכפורים שחל להיות בשבת שבתון שבות, ובחול שבתון שבות. אם בחול את שובת לא כ"ש בשבת! לא צורכה דלא, אפילו דברים שאת מותר לעשותן בחול, את שובת עליהן בשבת. ואי זו? זו הדחת כבשים ושלקות.

רבי יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו נראין דברים בדבר שדרכו לבוא בצונין, אבל דבר שדרכו לבוא ברותחין עד דיידא גלשה, הוא מקנב. כשהמים מתחממין, יכול לקנב אמר ר' מנא אם אומר את כן, אף משתבש ולא מקנב, ונמצא בא לידי סכנה. ר' בא בעא קומי ר' אימי מהו להדיח כבשים ושלקות מן המנחה ולמעלן? אמר ליה שרי. רבי יעקב בר אחא שאל לרבי חייה ולרבי יסה מהו להדיח כבשים ושלקות מן המנחה ולמעלן? אמר ליה שרי. רבי זעירה בעא קומי רבי אימי מהו מימר לחליטה עבד לי חליטה, לומר לאופה: עשה לי עוגה! אמר ליה שרי. עבד לי תופין, שרי. עבד לי פתילה, אמר ליה לא. מה בין זה לזה? זה אוכל נפש וזה אינו אוכל נפש:

**הלכה ה משנה מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין מקום שנהגו שלא לעשות אינן עושין ובכל מקום תלמידי חכמים בטלין**

**ר' שמעון בן גמליאל אומר יעשו כל אדם עצמן כתלמידי חכמים:**

**גמרא** רבי אבון רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודן נשייא: כמתמיה, התנא מתמיה...יעשו כל אדם עצמן תלמידי חכמי'?! כל עצמן לא גזרו חכמי' בטילה בתשעה באב!

**הלכה ו משנה** וחכמים אומרים: ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות ובגליל לא היו עושין כל עיקר

הלילה: ב"ש אוסרין וב"ה מתירין עד שתנץ החמה:

**גמרא** הא יום א ס ו ר ?! רבי לעזר בשם רבי הושעיה יום פסח הוא לה'.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן רבי לא בשם רבי לעזר שני תלמידים שנו אותה. אמר רבי זעירא אשכחית אמר תלתא אינון חד אמר אסור וחד אמר מותר וחד אמר מנהג:

**הלכה ז משנה** ר"מ אומר כל מלאכה שהתחיל בה קודם לי"ד גומרה בי"ד אבל לא יתחיל בה בתחילה בי"ד אע"פ שיכול לגומרה

וחכ"א שלש אומניות עושין מלאכה בערבי

פסחים: החייטים והספרים והכובסין. ר' יוסי בי ר' יהודה אומר אף הרוצענים:

**גמרא** ובלבד דבר שהוא לצורך המועד. אבל לא יתחיל בארבעה עשר אפילו דבר שהוא לצורך המועד.

וחכמים אומרים שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים. החייטין, שכן הדיוט תופר כדרכו בחולו של מועד. הספרין, שכן נזירין ומצורעין מגלחין במועד. הכובסין, שכן דרך העולין מטומאה לטהרה להיות מכבסין במועד. רבי יוסי בן ר' יהודה אומר אף הרוצענין, שכן דרך עולי רגלים להיות מתקנין מנעליהן וסנדליהן במועד. ורבנין אמרין עשירים היו, בבהמה היו עולין.

***הלכה ח משנה*** מושיבין שובכין לתרנגולין בארבעה עשר.

תרנגולת שברחה מחזירין אותה למקומה, ואם מתה מושיבין אחרת תחתיה.

גורפין מתחת רגלי הבהמה בארבעה עשר, ובמועד מסלקין לצדדין.

מוליכין ומביאין כלים מבית האומן אף על פי שאינן לצורך המועד:

**גמרא** הא במועד אסור. להושיב שובכין

אין מרביעין את הבהמה במועד אבל מוליכין אותה לבקרות. ר' יודה אומ' חמורה שהיא תובעת זכר מרביעין אותה שלא תיצן ושאר כל הבהמה מוליכין אותה לבקרות. ומקיזין דם לאדם ולבהמה במועד ואין מונעין רפואה מאדם ומבהמה במועד:

תרנגולת שברחה מחזירין אותה למקומה. והן שיחזירוה שלשה ימים למרידה

ואם מתה מושיבין אחרת תחתיה. והוא שישבה על ביצה שלשה ימים מעת לעת.

א"ר מנא מתניתא אמרה כן: ארבעה עשר חמשה עשר ומקצת היום ככולו.

א"ר אבון תיפתר שישבה מאיליה, ולית ש"מ כלום.

זבל שבמבוי, מסלקו לצד. שברפת ושבחצר, מוציאו לאשפה. א"ר בא הדא דתימר בחצר קטנה, אבל בחצר גדולה מסלקו לצד. הרפת, בין גדולה בין קטנה מוציאו לאשפה. אמר רבי בא מפני שניוולה קשה:

**הלכה ט משנה ששה דברים עשו אנשי יריחו, על שלשה מיחו בידם ועל ג' לא מיחו בידם. אלו שלא מיחו בידם: מרכיבין דקלים כל היום,** של ע"פ **וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העומר. ולא מיחו בידן.**

**אלו שמיחו בידן: מתירין בגמזיות של הקדש,** פירות של תאינה, שאבותיהן הקדישו הקורות, ונקצצו, וצמח אחרת **ואוכלין מתחת הנשרים בשבת, ונותנין פיאה לירק ומיחו בידן חכמים:**

**גמרא** מאן תנא קוצרין לכתחילה אבל גדישה אסור ר"מ. מאן תנא גודשין דתני: קוצרין וגודשין ולא מיחו ר' יודה. א"ר יעקב בר' סוסיי קומי ר' יוסי כל עמא מודיי שקוצרין לכתחלה וכל עמא מודיי שאין גודשין.לכתחילה מפליגין בהרכבת דקלים. ר"מ אומר מרכיבין דקלים כל היום וברצון חכמים היו עושין, ר' יודה אומר לא היו עושין ברצון חכמים

כיצד היו כורכין את שמע? אמר רב אחא אמר רבי זעירה א"ר לא: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אלא שלא היו מפסיקין בין תיבה לתיבה דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם

ועד. ר' יוסה אמר ר' זעירה ר' לא שמע ישראל ה' וגו' אלא שלא היו מפסיקין בין אחד לברוך דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

כיצד היו מתירין בגמזיות של הקדש? אמרו להן חכמים אין אתם מודין לנו בגידולי הקדש שהן אסורין! אמרו להן אבותינו כשהקדישו לא הקדישו אלא קורות מפני בעלי אגרוף שהיו באו ונוטלין אותן בזרוע. מה? רבנין סברין מימר קורות ופירות הקדישו?! אפילו תימר קורות הקדישו ופירות לא הקדישו, צריכא לרבנין, המקדיש שדה אילן מהו שישייר לו מן הגידולין האים אפשר לשייר גידולין

נשמעינה מן הדא: משנודעו העוללות, העוללות לעניים. ולא חיילא הקדש, אלמא משייר איניש גידולין שנייא היא שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. מעתה אפילו לא נודעו העוללות יהו העוללות לעניים! שנייא היא שהוא כרם להקדש והקדש פטור מן מתנ"ע

כהדא דתני: הנוטע כרם להקדש, פטור מן הפרט מן הערלה ומן הרבעי ומן העוללות, וחייב בשביעית. ר"ז בשם ר' יוחנן (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה'. אפילו דבר שהוא לה', קדושת שביעית חלה עליו.

ר' חייה בר אבא בעא קומי דר' מנא, לאוכלו בלא פדיון אי אפשר, שא"א להקדש לצאת בלא פדיון, לפדותו ולאוכלו אין אתה יכול, שלא יהא הגזבר יקח דמי פדיון—שיש עליהן קדושת שביעית—ויקח בהן קורדום! כלוקח לו קורדום מדמי שביעית. אמר ליה הגזבר היה מחלפן ביד אחר. ובמעות שנותן לו האחר, לוקח מהם קורדום. והאחר מוציא המעות לאכילה

א"ר מתנייה למה לי נן פתרין לה כההיא דמר ר' יוחנן דברי ר' יוסה מפני שקדם נדרו להבקירו.באוסר חבירו מליהנות, ואח"כ מפקיר, דל"מ והכא משנודעו העללות מפני שקדם הבקרו להקדישו.

א"ר יוחנן והורון כר' יוסה. בסוגיא דנדרים

ואיזו היא שכחה בעריס? כל שאינו יכול לפשוט את ידו וליטלה; וברוגלייות, משיעבור ממנה

לית הדא רישא פליגא על ר' יוחנן? דרבי יוחנן אמר מכיון שעבר עליו ושכחו, הרי הוא שכחה! שנייא היא בעריס גפנים חשובות שגדילין על "גדר שדרכו לבחן.

אפילו על דר' אושעיה לית היא סיפא פליגא, דרבי הושעיה אמר רומס הייתי זיתים עם רבי חייה הגדול, ואמר לי כל זית שאת יכול לפשוט ידך וליטלו, אינו שכחה! שנייא היא שכל רוגלות ורוגלות אומן =שורה, וע"כ לא אמרינן ביה "פשיטת יד" בפני עצמו.

רבי אבא בר כהנא בעא קומי רבי אימי, המשכיר בית לחבירו ונצרך לדמיו?.המשכיר העני מאד והוצרך למעות, ומכר ביתו לאחר א"ל לא עלה על דעת שימות ברעב ר' זעירא רבי לא תריהון אמרין: מיסתיוסיס a lease כאוני הוא כמקח הוא ונקנית במקח. כ אינה נפקעת ע"י מקח, רק נשאר שוכר

תני המשכיר בית לחבירו ועמד והקדישו הרי זה דר בתוכו ומעלה שכר להקדש אימתי בזמן שלא הקדים לו שכרו אבל בזמן שהקדים לו שכרו הרי זה דר בתוכו חנם.

ביומוי דר' מנא הוות נימורת גדוד

בציפורין, והוון בניהון מישכונין גבין,חיל המלך בא לציפורי וחטפו ילדים ל"משכון" כדי שיפדם בממון. מכרו אנשים בתיהם המושכרים, שיהיה להם מעות לצורך זה. ור' מנא פסק שחייבין השוכרים לצאת מהבית—אף תוך זמן השכירות—מפני צורך השעה מדאתאי מיזל לון, אפיק ר' מנא כדון כהיא דר' אימי. אמר: לא דאנא סבר כדעתיה, אלא בגין ציפרייא דלא יחלטון בניהון:

ואוכלין מתחת הנשרים. מה נן קיימין? אם בשנשרו מעי"ט דברי הכל מותר! אם בשנשרו בי"ט דברי הכל אסור! אלא כי נן קיימין בסתם:

ונותנין פיאה לירק. לא היו נותנין אלא מן הלפת ומן הקפלוטות Turnips & head of leek

שלקיטתן כאחת, רבי יוסה אומר אף לכרוב.

מעשה בבן בוהיין שנתן בנו פיאה לירק לעניים, ובא אביו ומצאן עומדין על פתח הגינה אמר להן הניחו מה שבידכם. הניחו מה שבידן, ונתן להם בכפליהן מעושרין, לא שהיתה עינו צרה אלא שהיה חושש לדברי חכמים.

חד זמן צרכין רבנן נידבא, שלחון לר' עקיבה ולחד מן רבנין עמיה. אתון, בעיי מיעול לגביה בן בוהיין ושמעון קליה דטלייא א"ל מה ניזבין לך יומא דין א"ל טרוכסמין endive לא מן יומא דין אלא מן דאתמול דהוא כמיש וזליל. שבקון ליה ואזלון לון.הניחו אותו והלכו אצל אחרים (שחשבו כי עני הוא) מן דזכין כל עמא, אתון לגביה.אחר שנתנו כולם, באו לו אמר לון למה לא אתיתון גביי קדמיי כמה דהויתון נהיגין? אמר כבר אתינן ושמעינן קליה דטלייא אמר לך מה ניזבון לך יומא דין, ואמרת ליה טרוכסימון לא מן דיומא דין אלא מן דאתמול דהוא כמיש וזליל. אמר מה דביני לבין טלייא ידעתין. לא מה ביני לבין בריי!מה שביני ובין ילדיי אתם מכירים, לא מה שביני ובין בוראי אע"פ כך אזלון ואמרו לה והיא יהבה לכון חד מודיי דדינרין.כלי "מודיוס" מלא דינרין אזלין ואמרין לה, אמרה לון מה אמר לכון גדיל, או מחיק? ואמרי לה סתם אמר לן. אמרה לון אנא יהבה לכון גדיל ואין אמר גדיל הא כמילוי.הרי כדבריו ואין לא אנא מחשבנא גודלנה מן פרני.לגבות המותר מן הכתובה כיון ששמע בעלה כך, כפל לה את כתובתה:

# פסחים פרק ה

**הלכה א משנה תמיד נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשע ומחצה. ערב פסחים, נשחט** התמיד **בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה בין בחול בין בשבת. חל ערב פסחים להיות ערב שבת, נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה. והפסח אחריו:**

**גמרא** כתיב (שמות כט) וזה אשר תעשה על המזבח וגו' הייתי אומר יקרבו שניהן בשחרית ושניהן בין הערבים, ת"ל (שם) את הכבש אחד תעשה בבקר. הייתי אומר יקרב של שחר עם הנץ החמה ושל בין הערבים עם דמדומי החמה ת"ל בין הערבים. נאמר כאן בין הערבים ונאמר להלן בפסח בין הערבים, מה בין הערבים שנאמר להלן משש שעות ולמעלן, אף בין הערבים שנא' כאן משש שעות ולמעלן. מה חמית מימר בין הערבים משש שעות ולמעלן? אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר (ירמיהו ו) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. מה ערב שנאמר להלן משש שעות ולמעלן אף ערב שנאמר כאן משש שעות ולמעלן.

ויהא כשר משש שעות ולמעלן. ולמה נשחט ב8.5? ר' יושוע בן לוי אמר: בין הערבים. כיצד? חלק בין הערבים ותן לו שתי שעות ומחצה לפניו ושתי שעות ומחצה לאחריו ושעה אחת לעיסוקו, נמצאת אומר שהתמיד קרב בתשע שעות ומחצה. אמר רבי יוסה שבק ר' יהושע בן לוי רישא ואמר סופה! דלכן כהדא דתני: חנניה בן יהודה אומר שומע אני בין ערבים בין ערבו של ארבעה עשר ובין ערבו של חמשה עשר, יכול היום והלילה בכלל? ת"ל (שמות יב) יום. כשהוא אומר יום יצא לילה, אי יום יכול בשתי שעות ביום? ת"ל (דברים טז) בערב. אי בערב יכול משתחשך? ת"ל בין הערבים.

א"ר יוסה הדא דתימר זמן הפסח למצוה אבל לעיכוב הדא היא דתנינן שחטו קודם לחצות פסול לאחר חצות מיד כשר. קודם לתמיד כשר.

[ויימר אף בשחרית כן? "חלק את הבקר" הכא כתיב בין הערבים. אית לך מימר תמן בין הבקרים?!]

[ר' יושוע בן לוי אמר תפלות מאבות למדו. וכו' אב בית דין] קטע השייך למסכת ברכות

מאן תנא בין בחול בין בשבת? ר' ישמעאל.

דתני כסדרו בחול =8.5 כך סדרו בשבת דברי ר' ישמעאל. ר"ע אומר כסדרו בע"ש =6.5 כך סדרו בשבת.

הא ר' ישמעאל מאחר שעה לפילפולו. כדיי שלא יתחמם ויתעפש[שא"א לטלטלו בשבת]- על כן מאחרים הקרבת תמיד ל8.5! ואחריו הפסח ור"ע מקדים שעה אחת לעיסוקו, כדי שלא יכנסו למצוה משוכרין ע"כ מקדמינן שחיטת התמיד ל6.5. דרכם להשתכר בסעודת שבת, וצריך זמן כדי שיפיג השכרות עד הלילה

... אם אומר את כן לעשות התמיד גם בע"פ ב8.5 נמצאת מבטל בין הערבים של פסח. אם מקיים את בין הערבים של פסח, לא נמצאת מבטל בין הערבים של תמיד?! תמיד אם מבטלו את עכשיו, את מקיימו לאחר זמן. פסח אם מבטלו את עכשיו, אימתי את מקיימו וע"כ יש להקדים התמיד, ולעשות הפסח ב8.5 [שזה הזמן היא בין הערביים הנכון כדלעיל]

עניין חדש ויקריב פסח תחילה ותמיד אחריו? יאוחר דבר שנאמר בו בערב ובין

הערבים, לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים בלבד. ר' ירמיה בעי, מה חמיית מימר ערב מאוחר או נאמר ערב מוקדם! אלא כיני: יאוחר דבר שנאמר בו בין הערבים כבוא השמש משמע בלילה ממש לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים לבד. מתניתא מסייעה לר' ירמיה (דברים טז) שם תזבח את הפסח בערב. בערב אתה זובח, כבוא השמש אתה אוכל, מועד צאתך מארץ מצרים אתה שורף. אית תניי תני בערב אתה אוכל, כבוא השמש אתה זובח, מועד צאתך מארץ מצרים אתה שורף.

ויקרבו שניהן כאחת? א"ר יוסה כבש שני, אין פסח שני.

תני: ר' נתן אומר בכל יום ויום תמיד נשחט בשמונה ומחצה, וקרב בתשע ומחצה. מהו בכל יום ויום? בכל ערב פסח ופסח? א"ר יוסה בי ר' בון טעמיה דהדין תנייה כדי ליתן חצי שעה בין כת לכת.גם בע"פ לא שינו כלל, כי ב2.5 שעות הנותרות יש 5 חצאי שעה, ואפשר לעשות 3 כתות ו2 הפסקות

תני: דם תמיד ואיבריו קודמין לפסח, ופסח לקטורת, והקטורת להטבת נרות. אית תניי תני דם תמיד ואיבריו קודמין לקטורת, והקטורת לפסח, ופסח להטבת הנרות.

#כדי שיקרבו נסכי תמיד עמו טעם לשיטה הראשונה. כדיי להקטיר אימורי פסח ונסכי התמיד בבת אחת [עיין לקמן הלכה ה]

אין מוקדם לתמיד של שחר, ולא מאוחר לתמיד של בין הערבים, אלא הפסח והקטורת בערבי פסחים. מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר? ת"ל (ויקרא ו) עליה עולה. ומנין שלא יהא דבר מעכב לתמיד של בין הערבים? ת"ל עליה שלמים. רשב"ל אמר וערך עליה עולה אין כתיב כאן, אלא וערך עליה "ה"עולה שלא תהא עולה קודמת לתמיד של שחר.

תני ר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אומר מחוסרי כפרה מביאין כפרתן אחר התמיד של בין הערבים כדי שיטבלו ויאכלו פסחיהן לערב. א"ר יודן הדא דתימא במצורע עשיר אבל במצורע עני לא עוף הוא מביא?! ואין למזבח אלא דמו ופשיטא דשרי אמר ר' שמעון בר אבדומא אינו מביא אשם?!

**הלכה ב משנה הפסח ששחטו שלא לשמו, קיבל והילך וזרק שלא לשמו, או לשמו ושלא לשמו, או שלא לשמו ולשמו, פסול.**

**כיצד לשמו ושלא לשמו? לשום פסח ולשום שלמים. שלא לשמו ולשמו. לשם שלמים ולשם פסח**:

**גמרא** מנין שהוא צריך לשוחטו לשמו? ר' בא בשם רב (שמות יב) ואמרתם זבח פסח הוא. לומר אם שחטו לשם פסח, הרי הוא פסח, ואם לאו אינו פסח. שאר כל מעשיו מנין? (דברים טז) ועשית פסח. שיהו כל מעשיו לשם פסח. מעתה אפילו הקטר אימורין! ת"ל זבח, מה זביחה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה, יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה.

חטאת מניין? (ויקרא ד) ושחט אותה לחטאת. ושאר כל מעשיו מנין (ויקרא יד) ועשה את האחד חטאת. מעתה אפילו הקטר אימורין! ת"ל ושחט, מה שחיטה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה. חטאת לשם בעלים מנין? א"ר ירמיה (שם) ועשה הכהן את החטאת וכפר על המטהר מטומאתו. א"ל ר' יוסי מעתה אפילו הקטר אימורין! ת"ל וכפר, מה זריקה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה, יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה.

פסח לשם בעלים מנין? ודין הוא מה אם החטאת שאין מחשבת ערלים וטמאים פוסלין בה, צריכה שתהא לשם בעלים. פסח שמחשבת ערלים וטמאים פוסלין בו, אינו דין שיהא צריך לשם בעלים! לא אם אמרת בחטאת שהיא קדש קדשים, תאמר בפסח שהוא קדשים קלין. א"ר יוסה ולא מחשבה למדת?! התורה ריבה מחשבה בפסח יותר מן החטאת.

[אמר רבי חנניה קומי רבי מנא ומחטאתו של מצורע אנו למדין?! וכי חטאתו של מצורע לא לחידושה יצאת שתהא טעונה נסכים, ודבר שיצא לחידושו אין למידין ממנו! א"ל וכי חטאתו של מצורע מאיכן למידה שתהא פסולה שלא לשמה לא מן הדין קרייא דכתיב ושחט אותה לחטאת וכתיב (ויקרא ז) זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות?! אלא ממקום שהוא למידה משם היא מלמדת!]

שחטו לשמו, לזרוק דמו שלא לשמו. א"ר יוחנן יש שלא לשמו מעבודה לעבודה, והוא פסול. ר' שמעון בן לקיש אמר אין שלא לשמו מעבודה לעבודה, והוא כשר. אמר רבי אילא ממחשבת פיגול לימד רבי יוחנן: אילו שחטו לשמו, לזרוק דמו חוץ לזמנו, שמא אינו פיגול?! שחטו לשמו, לזרוק דמו שלא לשמו, פסול!

אמר רבי יוסה מן תרתין מילין ל
א דמיא מחשבת פיגול למחשבת פסול, שהרי מחשבת שפיכת שיריים והקטרת אימורין, פוסלין רק בחול"ז. ולא בשל"ל.

א"ר יוסה אנא חמית לרבי ירמיה תפיס לרבי בא, אמר ליה: אמר לי טעמא דר' יוחנן, למה שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו פסול? נעשה משעה ראשונה כשוחטו לשמו ושלא לשמו, והוא פסול. טעם אחר להסבר שיטת ריו"ח א"ל ואין כיני אפילו שחטו לאוכליו לזרוק את דמו שלא לאוכליו, וייעשה משעה ראשונה כשוחטו לאוכליו ושלא לאוכליו, ויהא כשר. לית יכול דמר ר' אילא בשם ר' יוחנן שחטו לאוכליו לזרוק דמו שלא לאוכליו, פסול! משום שינוי בעלים

אתא ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן: שחטו לאוכליו, לזרוק דמו שלא לאוכליו, כשר ושפיר קאמר ר' בא

רבי יוסה נסיב חייליה לקח כחו [ד ל א משום דדמיא לפגול] מן תרין טעמיה דר' יוחנן. למה שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו פסול? נעשה משעה הראשונה כשוחטו לשמו ושלא לשמו והוא פסול. למה שוחטו לאוכליו לזרוק דמו שלא לאוכליו כשר? נעשה הראשונה כשוחטו לאוכליו ושלא לאוכליו והוא כשר.

רבי חנניה אמר קומי רבי מנא בשם רבי יודן טעמא דרבי יוחנן: כל שאילו יבוא לאותה העבודה והוא מחשב לה, מחשב הוא מעבודה אחרת לה. אילו שחטו לשמו וזרק דמו שלא לשמו. שמא אינו פסול?! שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו, פסול.

כל שאילו "עשאה" נפסל--גם בחישב ל ע ש ו
ת נפסל

אילו שחטו לקבל דמו חוץ לזמנו שמא אינו כשר?! ובשעת קבלה מחשב הוא! הרי כל שאילו יבא לאותה העבודה והוא מחשב לה, אינו מחשב מעבודה אחרת לה. אילו שחטו לשמו להקטיר אימורין חוץ לזמנו שמא אינו פיגול?! ובשעת הקטרה אינו מחשב! הרי כל שאילו יבא לאותה העבודה ואין מחשב לה, הוא מחשב מעבודה אחרת לה! קושיא על סברת ר' יודן

[א"ל לא תתיביני מפיגול על פסול

דמר ר' יוסה מן תרין מילין לא דמייא מחשבת פיגול למחשבת פסול] שייך לעיל

מה נפיק מן ביניהון? א"ר שמואל בר אבודמא חילופין בשאר ימות השנה. שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו שחטו לשם שלמים ע"מ לזרוק דמו לשם פסח בשאר ימות השנה על דעתיה דרבי יוחנן כשר דמחשבין מעבודה לעבודה והוי "עקירה" על דעתיה דר' שמעון בן לקיש פסול.

אמר רבי יוחנן על דא עליי נכנס לבית המדרש ואמר.. אבא בר אבא דאינון אמרין: מניין שהפסח בשאר ימות השנה קרב שלמים משתנה לשם שלמים? ת"ל (ויקרא ב) ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא מן הצאן בא שלמים. התיבון הרי עולה? מן דבר שאינו בא אלא מן הצאן. יוצא העולה שהיא באה אפי' מן הבקר. התיבון הרי אשם? א"ר בון בר כהנא מן הצאן דבר הבא מכל הצאן יצא אשם שאינו בא אלא מן האילים בלבד. בכל אתר את אמר מן למעט והכא את אמר מן לרבות? א"ר מנא מיעטו שאינו בא אלא בני שנה.

התיבון והכתיב (שם) אם מן הצאן קרבנו מן הכבשים או מן העזים לעולה. מעתה מותר הפסח אין בא עולה! למה לא יביא מותר הפסח לעולה? אמר רבי אבין משנין דבר שהוא לאכילה בדבר שהוא לאכילה ואין משנין דבר שהוא לאכילה בדבר שאינו לאכילה. א"ר יוסי בי ר' בון משנין קדשים קלין לשם קדשים קלין ואין משנין קדשי' קלין לשם קדשי קדשים.

א"ר יוחנן על דאמר רבי חנינה דאתון שאתם אומרין אמרין אין הפסח משתנה לשם שלמים אלא א"כ שחטו לשם שלמים ואני אומר אפילו לשם עולה. אמר רבי לא טעמא דרבי יוחנן ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל זבח אפי' שחטו לשם עולה, משתנה לשלמים שהוא בא שלמים.

משתנה למחשבת פסול? היך עביד? שחטו על מנת לזרוק דמו למחר. מכל מקום פסול הוא, אין תימר משתנה למחשב' פסול, פיגול. כיון דחשיב עקירה, הו"ל קרבן כשר ומהני ביה מחשבת פיגול (לחייבו כרת) אין תימר אינו משתנה למחשבת פסול, פסול.

לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה? מהו שיכשר "לשם פסח ולשם שלמים" בשאר ימות השנה? רבי בון בר חייה בשם שמואל בר אבא: מכיון שאין לו שם, נעשה כשוחטו בשתיקה, והוא כשר. אמר ר' אבא מרי מאן אמר בשתיקה כשר? או נאמר בשתיקה פסול!

**הלכה ג משנה שחטו שלא לאוכליו, ושלא למנוייו, לערלים, ולטמאים- פסול.**

**לאוכליו ושלא לאוכליו, למנוייו ושלא למנוייו, למולים ולערלים, לטמאים ולטהורים- כשר.**

**שחטו קודם לחצות- פסול שנאמר בו בין הערבים. קודם לתמיד- כשר ובלבד שיהא אחד ממרס בדמו עד שיזרק דם התמיד, ואם נזרק כשר:**

**גמרא** מניין שהוא צריך לשוחטו לאוכליו? רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל (שמות יב) איש לפי אכלו תכסו. א"ר יאשיה לשון סורסי הוא זה כאדם שהוא אומר לחבירו כוס לי את הטלה הזה.

כיצד שלא לאוכליו? שחטו לשם חולה לשם זקן שאינן יכולין לוכל כזית. כיצד שלא למנוייו? שחטו לשם בני חבורה אחרת. כיצד שלא לאוכליו? שחטו לשם קטן שא"י לאכול כזית, או למי שהוא בדרך רחוקה.

הדא אמרה שהקטן יש לו מניין לפסול. הדא אמרה היה נתון בדרך רחוקה

ושחטו לשמו פסול. דרחמנא דחייה הדא מסייעא לדרומיי, דדרומיי אמרין: אימורין שאבדו מחשב להן להקטירן חול"ז כמי שהן קיימין דמהני מחשבה אפי' לדבר שאינו כאן

הדא אמרה שחטו שתאכל ממנו חצי חבורתו כשר. טעמא, לשם מקצת חולין, הא לשם מקצת בריאים כשר! א"ר חגיי קומי ר' יוסה תיפתר שהיו כולן חולין. אמר ליה ניתני לשם בני חבורה פסולין! אלא בשהיו שם כשירים ושחטו לשם פסולין!! [פשטא דמתני' שיש בריאים+ חולין....]

א"ר אלעזר מתניתא בששחטו לאוכליו, ושלא לאוכליו. אבל אם שחטו משעה ראשונה להתכפר בו שלא לאוכליו לאוכליו ע"מ לזרוק שלא לאוכליו, פסול.

רבי שמלאי אתי גבי ר' יונתן אמר ליה אלפן אגדה! למדני אגדה א"ל מסורת בידי מאבותי שלא ללמד אגדה לא לבבלי ולא לדרומי שהן גסי רוח ומעוטי תורה. ואת נהרדעאי ודר בדרום! אמר ליה אמור לי חדא מילתה: מה בין לשמו ושלא לשמו, מה בין לאוכליו ושלא לאוכליו? פסול/כשר אמר ליה לשמו ושלא לשמו, פסולו מגופו, לאוכליו ושלא לאוכליו, פסולו מאחרים. לשמו ושלא לשמו, אין את יכול לבור פסולו מתוך הכשירו, לאוכליו ושלא לאוכליו את יכול לבור פסולו מתוך הכשירו. לשמו ושלא לשמו נוהג בכל הקדשים, לאוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בפסח.

א"ר יוסי מן הדא דר' לעזר את שמע תרתיי.תרתי חילוקים שאמרת, אינן נכון דמר רבי לעזר: מתניתא בששחטו לאוכליו, ושלא לאוכליו. אבל אם שחט משעה הראשונה להתכפ' בו שלא לאוכליו פסול. הרי פסולו מחמת אחרים, ואת יכול לבור פסולו מתוך הכשירו ואת אמר הכין! ד"משעה ראשונה"...פסול אלא כיני: לשמו ושלא לשמו נוהג בכל הקדשים, לאוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בפסח. אמר רבי אבין אית לך חורי: יש לך אחרת לשמו ושלא לשמו נוהג בכל העבודות, לאוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בשחיטה.

לאוכליו כזיתין, ושלא לאוכליו כזיתין כשר. לאוכליו כזיתין ושלא לאוכליו כחצי זיתין וכל שכן כשר. לאוכליו כחצי זיתין ושלא לאוכליו כחצי זיתין, שחטו ע"מ שיאכל הבריא חצי-זית והחולה חצי-זית #מה אנן קיימין אם כשהיתה המחשבה לכושר תהא המחשבה לפסול. אם אינה המחשבה לפסול לא תהא המחשבה לכושר.כ ממנ"פ תיפסל, אים מחשבת חצי-זית דחולה חשיבא, הרי חשב לפסול. ואי לא חשיבא, הרי לא חשב להכשיר שהרי לא חישב ע"מ לאכול כזית[פשוט שהשוחט ע"מ שיאכל הבריא חצי זית, הקרבן פסול!]כנראה שאין כאן צד אמיתי שתיפסל שהרי קיימ"ל דלאוכליו ושל"ל כשר אמר רבי יוסי מתניתא אמרה שהמחשבה לכושר. דתנינן תמן: לוכל כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין.#הרי דמהני "לוכל" חצי-זית, להכשיר ולא לפסול

שחטו שתתכפר בו חצי חבורתו. רבי יונה פוסל נעשה כמתפיש כפרה אלו לאלו.כשוחט עולת ראובן ע"מ שיתכפר בו שמעון (דראובן לא נתכפר) מאחר שלא נתכפר לאלו, לא נתכפר לאלו. רבי יוסה אמר כשר. במחזורה תניינא חזר ביה רבי יוסי.ופסל א"ל רבי פינחס לא כן אולפן רבי, כשר? אמר ליה הא במחזור 2 קביעה גבך כמסמרא

שחטו הפסח קודם לחצות פסול. לאחר חצות מיד כשר. קודם לתמיד כשר. ותני כן: יכול אם קדם פסח לתמיד לא יואחר התמיד תלמוד לומר תעשה ריבה. אמר רבי אבין קרייא אמרה פסח עצמו ששחטו קודם לתמיד כשר. אין תימר פסול כמי שלא קדמו! ומה זה "קדם פסח...."!

תמן את אמר דם תמיד ואיבריו

קודמין לפסח, ופסח לקטורת, והקטרת להטבת הנרות. וכא את אמר הכין! דלא בעינן איברי התמיד קודם לפסח א"ר לא, כאן בחי וכאן בשחוט: כשקדם ושחט הפסח, אינו מאחרו רק אחר זריקת דם התמיד

**הלכה ד משנה השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה, רבי יהודה אומר: אף התמיד. רבי שמעון אומר: הפסח בארבעה עשר, לשמו חייב ושלא לשמו פטור. ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן פטור. ובמועד, לשמו פטור** דקרבן פסול הוא **ושלא לשמו חייב, ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן חייב. חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:** כיון דפסול אינו עובר עליו

**גמרא** מניין לשוחט פסח על החמץ שהוא עובר בלא תעשה? תלמוד לומר (שמות לד) לא תשחט על חמץ דם זבחי. אין לי אלא השוחט, הזורק מנין? תלמוד לומר לא תשחט על חמץ דם. אמר רבי שמואל בר רב יצחק ממה שהוא מתחייב על הזריקה הדא אמרת פסח עצמו כשר.דאי נפסל, מיא בעלמא קא מדי! אמר רבי יוסה תיפתר שנתמנה לו חמץ בין שחיטה לזריקה או שהיה זה שאין לו חמץ שוחט וזה זורק. תני חזקיה לא תשחט על חמץ דם זבחי התורה קראת אותו זבחי. אמר רבי מנא אילולי דתניתה חזקיה, מצינו דבר פסול וחייבין עליו חטאת?! =מלקות

המחמץ את הפסולה, אית תניי תני חייב, אית תניי תני פטור. אמר רב חסדא מאן דאמר חייב בשנפסלה מחמת חימוצה,יש מחמץ אחר מחמץ מאן דאמר פטור בשלא נפסלה מחמת חימוצה. רק פסול אחר

הקטיר אימורין על החמץ, אית תניי תני חייב. אית תניי תני פטור. מאן דאמר חייב, דם מכל מקום. מאן דאמר פטור, זבח- מה זביחה מיוחדת שהיא מעכבה הכפרה יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה.

מלק עוף על חמץ אית תניי תני חייב אית תניי תני פטור. מאן דאמר חייב, דם מכל מקום. ומאן דאמר פטור, זבח, יצא עוף שאינו זבח. ר' יעקב בר זבדי בעא קומי רבי יוסה מ"ד חייב ניחא, מאן דאמר פטור מה טעמא? א"ל למידין עונש מעונש ואין למידין עונש מפטור.בשחיטה חוץ קיימ"ל דהמולק בחוץ פטור, וילפינן מהתם

רבנן דקיסרין בעיין יכול המקבל והמהלך על חמץ יהא חייב? תלמוד לומר זבח. מה זביחה מיוחדת שחייבין עליה בחוץ יצא המקבל והמהלך על חמץ שאין חייבין עליה בחוץ. יכול המקטיר אימורין על חמץ יהא חייב? תלמוד לומר (ויקרא יד) וכפר. מה זריקה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה. ר' יעקב בר זבדי בעא קומי רבי יוסה עד דאת דיין לה לפטור. דונה לחיוב יכול המקטר אימורין על החמץ יהא פטור? ת"ל זבח. מה זביחה מיוחדת שחייבין עליה בחוץ אף אני ארבה הקט' אימורין שחייבין עליהן בחוץ. יכול המקבל והמהלך על חמץ יהא פטור ת"ל וכפר. מה זריקה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה אף אני ארבה המקבל והמהלך שהן מעכבין את הכפרה. א"ל דבר שוה בשניהם מלמד, דבר שאינו שוה בשניהן אינו מלמד. זבח מה זביחה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה וחייבין עליה בחוץ. יצא המקבל והמהלך שאין חייבין עליהן בחוץ, יצאו הקטר אימורים שאינן מעכבות את הכפרה.

#תמן תנינן: בש"א שאור כזית, חמץ בכותבת. ובה"א זה וזה בכזית. רבי זריקן בשם רבי יוסה בן חנינא לא שנו אלא לביעורו אבל לאכילה כזית.אף לב"ש, "אכילת

חמץ" בכזית [רבי אבהו בשם רבי יוחנן בין לביעורו בין לאכילה כותבת] קם ר' מנא עם רבי חזקיה א"ל מנן שמע ר' הדא מילתה? א"ל מן רבי אבהו, א"ל ואנן אמרין רבי אבהו בשם רבי יוחנן בין לביעורו בין לאכילה כותבת.#

שחטו על חמץ, אחר מי את מהלך, אחר אכילתו או אחר ביעורו?

תמן א"ר ירמיה בשם רבי זעירה שני חצאי זיתים בתוך הבית אין הבית מצטרף. בתוך הכלי הכלי מצטרף. שחטו עליהן והן בבית מאחר שאילו בתוך הבית ואין הבית מצטרף, פטור, או מאחר שאילו בתוך הכלי והכלי מצטרף, חייב.

שחטו על שיאור, מאחר דאמר רב הונא בשם רב מותר להאכילו לכלבו, פטור. או מאחר דרב אמר לוקין על אכילתו, חייב.

ר' שמעון בן לקיש אמר עד שיהא לשוחט לאחד מבני חבורה שוחט+בן חבורה, חייב ר' יוחנן אמר לשוחט אף על פי שאינו מבני חבורה לאחד מבני חבורה אע"פ שאינו שוחט. ר"י אמר אפי' נתון עמו בירושלם ר' שמעון בן לקיש אמר עד שיהא נתון עמו בעזרה. דהתראת ספק ל"ש התראה דין כדעתיה ודין כדעתיה דאיפלגון שני י"ט של גליות ועשה המלאכה בשניהן ר' יוחנן אמר מקבלין התרייה על ספק רשב"ל אמר אין מקבלין התרייה על ספק. הכל מודין שאם היה נתון כנגדו בחלון בירושלם. מאן דאמר ספק, ודאי. מאן דאמר בעזרה בירושלים הוא.חסר בנוסח הירושלמי יש 2 טעמים לר"ל: התראת ספק או גזיה"כ, ונפ"מ ברואה בחלון אבל בירושלים לא בעזרה???

מה טעמא דרבי יודה? דם זבחי. דם פסח ודם תמיד.

אמר רבי יוחנן טעמא דרבי שמעון: כתוב אחד אומר לא ת ש ח ט על חמץ דם זבחי. וכתוב אחד אומר (שמות כג) לא ת ז ב ח על חמץ דם זבחי. אחד הפסח בארבעה עשר אח' שאר כל הזבחים בחולו של מועד. מה ראית לרבותן בחולו של מועד ולהוציאן מן ארבעה עשר. אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני אותן בחולו של מועד שהוא בל יראה ובל ימצא ומוציאן מארבעה עשר שאינן בל יראה ובל ימצא. ואתיא כיי דאמר ר' מאיר דר' מאיר אמר משש שעות ולמעלן מדבריהן. א"ר מנא מגופא דקרא דלא ת ש ח ט איכא למשמע דאיירי בי"ד כל הן דכתיב (שמות לד) זבח חג הפסח, בארבעה עשר אנן קיימין.

אמר רבי יוחנן חבורה היתה מקשה מה אנן קיימין? ובמועד לשמו פטור, שלא"ל חייב אם בשאבד ונמצא קודם לכפרה וניתק לרעייה, בין לשמו בין שלא לשמו פסול וכיון ד"רועה" הו"ל קרבן פסול ואין חייבין עליו. אם בשאבד ונמצא לאחר כפרה, בין לשמו בין שלא לשמו כשר וחייב, דהו"ל "שוחט שלמים לשם פסח..." שלמים הוא. וקיימינה, בשניטמאו הבעלים או שהזידו וכבר נדחה לפסח שני. ובעי עקירה, הילכך.. לשמו פטור והוא פסול, שלא לשמו חייב והוא כשר. והיידונו לשמו פטור.

[העתקה מ9:6 תמן אמרין בשם רב חסד' בשעבר' שנתו בין ראשון לשני. רבי לא בשם ר' יוחנן בשעיבר זמן כפרתו. =נמצא אחר שחיטה ]

פסח שעיבר זמנו עבר שנתו והו"ל "שלמים" ושחטו בזמנו בי"ד לשמו, לשם פסח או ששחט אחרים שלמים לשמו בזמנו בי"ד רבי ליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר. רבי ליעזר פוסל שהוא כשוחט פסח לשם שלמים ס"ל "שלמים לשם פסח"--בי"ד, פסול "כפסח

לשם שלמים" ורבי יהושע מכשיר שהוא כשוחט שלמים לשם פסח. מכיון שעיבר זמנו לא שניא. היא השוחט פסח לשם פסח, היא השוחט שלמים לשם פסח. כ ר"י סבר, כיון דעיבר זמנו, הו"ל כשוחט שלמים לשם פסח, וכשר

#על דעתיה דרב חסדא בשעיבר שנתו בין ראשון לשני. על דעתיה דרבי לא בשם רבי יוחנן בשעיבר זמן כפרתו:#

**הלכה ה משנה הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר (שמות יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל. קהל ועדה וישראל. נשחטה, נכנסה כת הראשונה ונתמלאת העזרה, נעלו דלתות העזרה, תקעו והריעו ותקעו, הכהנים עומדין שורות שורות ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב. שורה שכולו כסף כסף, שורה שכולה זהב זהב, ולא היו מעורבין. ולא היו לבזיכין שוליים שמא יניחום ויקרש הדם.**

**גמרא** רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא ניתן כח בקולו של משה והיה קולו מהלך בכל ארץ מצרים מהלך ארבעים יום. ומה היה אומר ממקום פלוני עד מקום פלוני כת אחת וממקום פלוני ועד מקום פלוני כת אחת. גם בפסח מצריים נחלקו ל3 כתות ולא תתמה ומה אם אבק שאין דרכו להלך את מר (שמות יד) והיה לאבק בכל ארץ מצרים קול שדרכו להלך לא כל שכן. אמר רבי לוי כשם שניתן כח בקולו של משה כך ניתן כח בקולו של פרעה. והיה קולו מהלך בכל ארץ מצרים מהלך ארבעים יום ומה היה אומר (שם) קומו צאו מתוך עמי. לשעבר הייתם עבדי פרעה מיכן והילך אתם עבדי ה'. באותה שעה היו אומרים (תהילים קכג) הללויה הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה.

תני תמיד שיש לו נסכים תוקעין לנסכים, פסח שאין לו נסכים תוקעין לשחיטתו.

דלמה מעשה שהיה רבי זעירא, ורבי יעקב בר אחא, ורבי אבינא הוון יתיבין. אמר רבי אבינא מפני הרמאין. אמר ליה ריב"א אמר לרבי אבינא אמור "בפה מלא" "מפני הרמאין" (שלא יביא של כסף מביתו ויחליפנו—ע"כ השוו כל השורה) רבי יעקב בר אחא בכל פומך, אמר ליה רבי זעירא אמור "מפני הרמאין" ב"גמגום" מפני שהיה כהן והקפיד שחושדין אותו אימר ליה בפלגות פומך. אתא רבי ירמיה בשם רבי יוחנן מפני הרמאין:

**הלכה ו משנה שחט ישראל וקיבל הכהן נותנו לחבירו וחבירו לחבירו. מקבל את המלא ומחזיר את הריקן. כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד:**

**גמרא** כתוב אחד אומר (במדבר יח) אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם ואת דמם תזרק על המזבח וכתוב אחד אומר (דברים יב) ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלהיך. אם שפיכה למה זריקה ואם זריקה למה שפיכה. ואינו מתרץ

תני ישפך- לא יטיף, טיף טיף ישפך- לא יזה, באצבעותיו ישפך- לא יזרוק. ופירש בקבלה בעניין ק"פ כהנים זורקין את הדם מידי הלוים. הכל מודין בשפיכה די הכן ובהזייה די הכן. ומה מפליגין בזריקה פליגי מה היא "זריקה" ר' מנא אמר זריקה כעין שפיכה מקרוב ר' חנניה אמר זריקה כעין הזייה. מרחוק אמר ר' יוחנן בר מרייא קרייה מסייע לרבי חנניה (במדבר יט) כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה וגו'. הא דיי לא =הרי-שלך-לפניך קיים גבה הזיית, ואת צווח לה

ואתה קורא לה זריקה:

**הלכה ז משנה יצאת כת הראשונה ונכנסה שנייה, יצאת שנייה ונכנסה שלישית. כמעשה הראשונה כך מעשה שנייה ושלישית. קראו את ההלל, אם גמרו שנו, אם שנו שילשו, אע"פ שלא שילשו מימיהם. רבי יהודה אומר מימיה של כת שלישית לא הגיעה לאהבתי כי ישמע ה' את קולי מפני שעמה מועטין:**

**גמרא** תמן תנינן יצאו ירדו גשמים באמצע תענית-גשמים ואכלו ושתו ובאו בין הערבים וקראו הלל הגדולה. אי זו היא הלל הגדולה? ר' פרנך בשם רבי חנינה (תהילים קלו) הודו לאלהי האלהים. א"ר יוחנן ובלבד שיתחיל משעומדים בבית ה'. למה באילין תרתין פרשתא? רבי זעירא רבי אבהו בשם רבי שמואל בר נחמן מפני שירידת גשמים כלולה בהן. על דעתיה דר' יוחנן ניחא דכתיב (תהילים קלה) מעלה נשיאים מקצה הארץ. וכרבי חנינה מה בגין דכתיב (תהילים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. רבי בא ור' סימון תריהון אמרין: הדא דידן. הלל הגדול=הלל שלנו ר' יושוע בן לוי אמר: הדא דידן. בר קפרא אמר הדא דידן. בר קפרא כדעתיה דתנינן מימיה של כת השלישית לא הגיעה (תהילים קטז) לאהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני מפני שעמה ממועטין תני בר קפרה זו היא הלל הגדולה. חד בר אבייה עבר קומי תיבותא כשירדו גשמים אמר לון ענין בתריי מה דנא אמר. ענו אחריי מה שאני אומר הדא אמרה לית הדא דידן. דהלל שלנו אין צריך לענות אחר הש"ץ א"ר מנא הדא דידן, נסא הוה רב, נס גדול היה.. בגין כן אמר לון ענין בתריי מה דנא אמר.

תני: היא היתה נקראת כת עצלים. א"ר אבון מה אם דבר שמצותו לכן היא שיהא 3 כתות היתה נקראת כת עצלים מי שהוא מתעצל במצוה על אחת כמה וכמה:

**הלכה ח משנה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהכהנים מדיחין את העזרה שלא ברצון חכמים. ר' יהודה אומר כוס היה ממלא מדם התערובת וזורקו זריקה אחת ע"ג המזבח ולא הודו לו חכמים:**

**גמרא** א"ר יונתן לא כל שבות התירו במקדש כגון להדיח העזרה והיו הכהנים משתקעין בדם עד ארכובותיהן. כיצד היו עושין מסטיות איצטבאות היו עושין להן.

תמן תנינן ר' יודה מחייב בדם התמצית. כרת אמר רבי יוחנן לא ריבה אותה רבי יודה אלא להכרת. אתא רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי יוחנן לא ריבה אותה רבי יודה אלא להכרת. תמן אמר בשם רב חסדא מתניתא אמרה כן: אמרו לו מה שהשיבו חכמים לר"י במתניתין, והלא דם התמצית הוא ודם תמצית פסול ע"ג המזבח. ועוד מן הדא: ורובו לא נתקבל בכלי ודם שלא נתקבל בכלי פסול מע"ג המזבח. ג"ז תשובת חכמים לר"י ואית לר' יודה דם מבטל דם?! כמה דלית ליה הדא והוא מקבל מינהון, כן לית ליה הדא והוא מקבל מינהון.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא מתניתא אמרה כן אין לי אלא דם הנפש במוקדשין דבר שהוא ראוי לכפרה, מניין דם הנפש בחולין ודם תמצית בין בחולין בין במוקדשין? ת"ל (ויקרא טז) דם. וכל דם שהוא אצל נפש הוא מזכיר כפרה אצל תמצית אינו מזכיר כפרה: אלמא אף לר"י אינו ראוי לכפרה

**הלכה ט משנה כיצד תולין ומפשיטין? אונקליות של ברזל היו קבועין בכתלים ובעמודין, שבהן תולין מפשיטין. כל מי שאין לו מקום לתלות, מקלות דקין חלקין היו שם, מניח על כתיפו ועל כתף**

**חבירו ותולה ומפשיט. רא"א י"ד שחל להיות בשבת מניח ידו על כתף חבירו ויד חבירו על כתיפו ותולה ומפשיט:**

**גמרא** רבי זעירא בשם רבי אלעזר קניםגבי סידור לחה"פ אסרו לסדרן ע"ג הקנים ומקלותמתניתין קודם להתרת הכלים נשנו:

**הלכה י משנה קרעו והוציא את אימוריו, נתנם במגס, והקטיר' ע"ג המזבח.**

בשבת איירי ..**יצאת כת הראשונה וישבה לה בהר הבית, שנייה בחיל, השלישית במקומה עומדת. חשיכה יצאו וצלו את פסחיהן:**

**גמרא** כתיב (ויקרא ח) והזה ממנו מכולו. שלא יקרע הזבח לפני זריקה אמר ר' אבינא [מבאר דברי התנא..] ובלבד מזבח שלם.

כתיב (ויקרא ג) והקטירו אותו, והקטירו, והקטירם. מה תלמוד לומר והקטירו אותו? הכשר ולא הפסול. והקטירו שלא יערב חלבים בחלבים. והקטירם כולן כאחת. הכא את מר והקטירו שלא יערב חלבים בחלבים, והכא את מר הקטירן כולן כאחת! אמר רבי לא כאן במגס לא יערבם וכאן על גבי המזבח.

שייך למסכת סוטה [לא כן תני ר' חייה לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד! ואמר רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש אפילו למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה! תיפתר שסמך עצמו לכותל וישב לו. והא כתיב (דברי הימים א יז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה' וגו'. אמר רבי אייבו בר נגרי ויישב עצמו לתפלה. יצאת כת הראשונה וישבה לה בהר הבית והשנייה בחיל והשלישית במקומה!אלמא יש ישיבה בעזרה! רבי נחמן בשם רבי מנא מה אתינן מיתני וישבה לה במקומה מי קתני ישבה, דילמא עמדה! עמדה לה במקומה]

הדפסתי בס"ד ערב פסח תשעז
מוצאי תענית אסתר מוקדם תשפד [יב אדר שני]

# מסכת פסחים פרק ו

**הלכה א משנה אלו דברים בפסח דוחין את השבת: שחיטתו, וזריקת דמו, ומיחוי קרביו, והקטר חלביו. אבל צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין. הרכבו, והבאתו חוץ לתחום, וחתיכת יבלתו, אינן דוחין, רבי אליעזר אומר: דוחין:**

**גמרא** זו הלכה נעלמה מזקני בתירה פעם אחת חל ארבעה עשר להיות שבת ולא היו יודעין אם פסח דוחה את השב' אם לאו. אמרו יש כאן בבלי אחד והלל שמו ששימש את שמעיה ואבטליון יודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. איפשר שיש ממנו תוחלת. שלחו וקראו לו אמרו לו שמעת מימיך כשחל י"ד להיות בשבת אם דוחה את השבת אם לאו? אמר להן וכי אין לנו אלא פסח אחד בלבד דוחה את השבת בכל שנה והלא כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה! אית תניי תני מאה, אית תניי תני מאתים, אית תניי תני ג' מאות. מאן דאמר מאה, תמידין. מאן דאמר מאתים, תמידין ומוספי שבתות. מאן דאמר ג' מאות תמידין ומוספי שבתות של ימים טובים ושל ראשי חדשים ושל מועדות.

אמרו לו כבר אמרנו שיש עמך תוחלת. התחיל דרש להן מהיקש, ומקל וחומר, ומגזירה שוה. מהיקש: הואיל ותמיד קרבן ציבור ופסח קרבן ציבור. מה תמיד קרבן ציבור דוחה שבת אף פסח קרבן ציבור דוחה את השבת. מקל וחומר: מה אם תמיד שאין מחייבין על עשייתו כרת דוחה את השבת פסח שחייבין על עשייתו כרת אינו דין שידחה את השבת. מגזירה שוה: נאמר בתמיד (במדבר כח) במועדו ונאמר בפסח (במדבר ט) במועדו מה תמיד שנאמר בו במועדו דוחה את השבת אף פסח שנאמר בו במועדו דוחה את השבת. אמרו לו כבר אמרנו אם יש תוחלת מבבלי! וודאי לא!

היקש שאמר' יש לו תשובה. לא אם אמרת בתמיד שכן יש לו קיצבה תאמר בפסח שאין לו קיצבה. ק"ו שאמרת יש לו תשובה. לא אם אמרת בתמיד שהוא קדשי קדשים תאמר בפסח שהוא קדשים קלין. גזירה שוה שאמרת שאין אדם דן גזירה שוה מעצמו. רבי יוסי בר רבי בון אמר בשם ר' אבא בר ממל אם בא אדם לדון אחר גזירה שוה מעצמו עושה את השרץ מטמא באהל. ואת המת מטמא בכעדשה. דו דרש (ויקרא יא) בגד עור (במדבר לא) בגד עור לגזירה שוה.

[כך אם יהיה השרץ בידו של אדם אפילו טובל במי שילוח או במי בראשי' אין לו טהרה עולמית השליכו מידו מיד הוא טהור]

ר' יוסה בי רבי בון בשם רבי בא בר ממל: אדם דן גזירה שוה לקיים תלמודו קבלה שיש בידו ואין אדם דן גז"ש לבטל תלמודו. רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' בא בר ממל: אדם דן ק"ו לעצמו, ואין אדם דן גזרה שוה לעצמו. לפיכך משיבין מק"ו, ואין משיבין מגזרה שוה. אע"פ שהיה יושב ודורש להן כל היום לא קיבלו ממנו עד שאמר להן: יבוא עלי כך שמעתי משמעיה ואבטליון! כיון ששמעו ממנו כן, עמדו ומינו אותו נשיא עליהן. כיון שמינו אותו נשיא עליהן התחיל מקנתרן בדברים ואומר מי גרם לכם לצרך לבבלי הזה לא על שלא שימשתם לשני גדולי עולם לשמעיה ואבטליון שהיו יושבין אצליכם כיון שקינתרם בדברים נעלמה הלכה ממנו. אמרו לו מה לעשות לעם ולא הביאו סכיניהם? אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי, אלא הניחו לישראל אם אינן נביאים בני נביאים הן. מיד כל מי שהיה

פסחו טלה היה תוחבה בגיזתו, גדי היה קושרה בין קרניו, נמצאו פסחיהן מביאין סכיניהם עמהן! כיון שראה את המעשה נזכר את הלכה אמר כך שמעתי משמעיה ואבטליון.

ר' זעירה בשם ר"א: כל תורה שאין לה בית אב שקיבלה מרבו אינו תורה.

תמן תנינן בפרה אדומה רכב עליה, נשען עליה, נתלה בזנבה, עבר בה את הנהר, קיפל עליה את המוסירה, נתן טליתו עליה, פסולה. אבל קשרה במוסירה, עשה לה סנדל בשביל שלא תחליק, פרש טליתו עליה מפני הזבובין, כשרה. זה הכלל: כל שהוא לצרכה כשרה לצורך אחר פסולה. הדא דפרה ילפה מן ההיא, דפסח (היתר לתת סכין עליה) וההיא ילפה מן הדא. הדא מן ההיא שאם תלה בה סכין לשוחטה כשרה, וההיא ילפה מן הדא שכל עבודה שהיא לשם קדשים אינה עבודה.

ויתיר להן ע"י חולה? שורת אנשים שנעשו כמחיצה אלא כר' אימי. דאסר בכה"ג ואפילו תימר כר' סימון כשם שנעלמה זו נעלמה זו. א"ר אבון והלא א"א לשני שביעית שיחול י"ד להיות בשבת! ולמה נתעלמה הלכה מהן? כדי ליתן גדולה להלל.

א"ר מנא אנא שמעית מר' יודן ומן כל רבנין מפני מה נוהגין ב"ד שלמטן בכבוד? בית הנשיא, חייבין הכול לכבדן שלא ירבו המחלוקת בישראל. שלשה הניחו כתרן בעה"ז וירשו חיי העה"ב, ואילו הן: יונתן בן שאול, ואלעזר בן עזריה, וזקני בתירה. יונתן בן שאול, אמר רבי לא, אפילו נשיא מאחורי הקוריין נשים האורגות יודעות היו שדוד עתיד למלוך! אלעזר בן עזריה תניין הוה! שני" לנשיא היה (ואי"ז "ענווה יתירה") לית לך כהדא דזקני בתירה דשרין גרמון מן נשיאות, ומניני נשיא. רבנין דקיסרין

אמרין אף רבי חנינה דציפורין לרבי מנא. אמר רבי יושוע בן קבסיו כל ימי הייתי בורח מן השרר' עכשיו שנכנסתי כל מי שהוא בא ומוציאני בקומקום הזה אני יורד לו. מה הקומקו' הזה כווה ומפציעו מפחם בו משחירו כך אני יורד לו! אמר רבי יוסי בי רבי בון ח"ו דהוה בעי לה! אלא דהיה אמר, מאן יימר לי דהורן מקדש שם שמיא דכוותי.

על ג' דברים עלה הלל מבבל. (ויקרא יג) טהור הוא יכול יפטר וילך לו? תלמוד לומר וטהרו הכהן. אי וטהרו הכהן יכול אם אמר הכהן על טמא טהור יהא טהור? תלמוד לומר טהור הוא וטהרו הכהן. על זה עלה הלל מבבל.

כתוב אחד אומר (דברים טז) וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר וכתוב אחד אומר (שמות יב) מן הכבשים ומן העזים תקחו, הא כיצד? צאן לפסח וצאן ובקר לחגיגה.

כתוב אחד אומר (דברים טז) ששת ימים תאכל מצות וכתוב אחד אומר (שמות יב) שבעת ימים מצות תאכלו. הא כיצד? ששה מן החדש ושבעה מן הישן. ודרש והסכים ועלה וקיבל הלכה:

מיחוי קרביו. א"ר יוחנן (משלי טז) כל פעל ה' למענהו [שלא יהא נראה כנוטל אימורין מתוך זבח מנוול]

תני רבי ישמעאל: הפשיטו דוחה את השבת. תני ר' ישמעאל בנו של יוחנן בן ברוקה אומר: בשבת היה מפשיט את החזה. ולא כולו מ"ט דרבי ישמעאל? שלא יהא נראה כנוטל אימורין מתוך זבח מנוול. מה עבד לה רבי ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה? מתוך שהוא הופכו, שהרי מפשיטו מרגלו, נמצא שהעור תלוי למטה, וכשבא ליטול אימוריו, כבר נראה כמופשטת אינו כנוטל אימורין מתוך

זבח מנוול.

א"ר יוחנן ר' ישמעאל ור' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אמרו דבר אחד כמה דרבי ישמעאל אמר מובחר דוחה, אין מובחר מן המובחר דוחה. בשבת היה העומר בא מ3 סאה בלבד כך ר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אומר מובחר דוחה, אין מובחר מן המובחר דוחה. אין תאמר אין מובחר דוחה, יקרענו ויוציא אימוריו!

א"ר יוסי בי רבי בון לא אתייאהא דמותר להפשיט אלא כרבי שמעון. דתני הגורד הקודח הקוצץ כל שהוא בשבת חייב. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הגורד עד שיגור כל צרכו. הקודח עד שיקדח כל צרכו. הקוצץ עד שיקצוץ כל צרכו. והמעבד את העור עד שיעבד כל צרכו.

אמר רבי יעקב בר אחא לא אתיא אלא כר"ש. דר"ש לא עבד מקצת מלאכה ככולה לעניין שם משמעון ורבנן עבדין מקצת מלאכה ככולה.

וקשי על דרשב"ג דאמר במס' שבת "אף המכה בקורנס על הסדן להחליקו, חייב" אילו נטל לקצור ולא קצר שמא כלום?! אמר רב אתייא דרשב"ג כרבי יהודה דתני השובט והמקטקט על האריג הרי זה חייב מפני שהוא כמיישב בידו. מרגיל ידו למלאכה והכא מפני שהוא כמיישב בידו:

והקטר חלביו. (שמות כג) לא ילין חלב חגי עד בוקר ואימורי חול קריבין ביום טוב?! א"ר אבהו קיימתיה בשחל ארבעה עשר להיות בשבת. רבי יונה בעי אם בשחל ארבעה עשר להיות בשבת אין חגיגה באה עמו! וכתיב "חגי" אמרה תורה הקריבהו מבעוד יום שלא תבא לידי בל תאחר!

[א"ר חיננא אילו עבר והביא שמא אינו כשר?! מאחר שאילו עבר והביא כשר

עובר] שייך למסכת ר"ה

אבל צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין. תנינן חשיכה יצאו וצלו את פסחיהן, צלייתו אינו דוחה ואת אמר הכין! משלשלין את הפסח בתנור ע"ש עים חשיכה, ול"ח "שמא יחתה" לשילשולו לתנור כ שבות התירו

להרכבו והבאתו מחוץ לתחום לא אמר אלא חוץ לירושלים, דאסור משום הוצאה הא חוץ לעזרה מותר משום שבות שהתירו במקדש: דירושליים כחצר שלא עירבו שים לב: ד ו ו ק א שבות כי האי [חצר שאינה מעורבת] התירו

חתיכת יבלת. תמן תנינן וחותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה ואם בכלי כאן וכאן אסור. הכא במסכת עירובין את אמר דוחה וכא את אמר אינו דוחה. ר' סימון ר' יהושע ב"ל בשם בר פדייה מפני קלקול פייסות. א"ר יוסה והן שהפיסו. ונפל הגורל על כהן שיש לו יבלת

ר"ש ב"ל בשם ר' סובייה כאן בנפרכת וכאן בשאינה נפרכת.

ר"ש בן יקים אמר כאן בלחה וכאן ביבשה

ר' יוסי בי ר' חנינה אמר כאן ביד וכאן בכלי.

אתיא דרשב"ל דלא רצה לאוקי משנתינו בכלי כבר קפרא, ודר' יוסי בר חנינה דס"ל אפי' בכלי (משנתינו) הוי רק שבות כר' יוחנן. דתני כל המקלקלין פטורין חוץ מן המבעיר והעושה חבורה. בר קפרא אמר אפילו אינו צריך לדם אפילו אינו צריך לאפר. אמר רבי יוחנן והוא שיהא צריך דם והוא שיהא צריך לאפר.

רבי אחא ר' חנינה בשם ר' יוחנן כאן וכאן בלחה אנן קיימין [והא ביד הא בכלי]

לפום האי סוגיא לא התיר ר"א ר ק שבות

הבאתו חוץ לתחום שבות?! הדא מסייע' להדא דמר ר' יונתן קומי ר' חייא רבה בשם ר"ש בר יוסי בר לקוניא: לוקין על תחומי שבת דבר תורה. א"ל ר' חייה רבה והלא אין בשבת א ל א ס ק י ל ה וכרת! א"ל והכתיב (שמות טז) שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי! א"ל מי כתיב "לא" אל כתיב!! א"ל והכתיב (שמות יב) אל תאכלו ממנו נא. אמר רבי יוסי בי ר' בון אף על פי כן זה עומד בשמועתו וזה עומד בשמועתו.

חתיכת יבלתו בכלי שבות?! [ולא ס"ל הא דלעיל "שאינו צריך לדם" הוי שבות] אמר רבי אבהו לא תני לא גרס לה רבי יוסי בן חנינה אלא הרכבתו והבאתו הא חתיכת יבלתו לא.

[מן בגין דו סבר בכלי,אבל אי הוי מוקי מתני' ב י ד , שפיר הוי שבות , אפי' לר"א [עיין מסכת שבת]שם הא אין לא סבר בכלי, שבות [לא היה ריב"ח מוחק "חתיכת יבלתו"] לא כן א"ר אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה מה פליגין? כשנטלן הוא אבל אם נטלן אחר מאוסין הן. והדין זבח כאחר הוא]

תירוץ חדש על סתירת המשניות [עירובין/פסחים] א"ר יוסה שנייא דכתיב זבחי. =אין חתיכת יבלת של ה ב ה מ ה דוחה שבת לפי שאינו ראוי כלל

א"ר מנא הזייה שבות ואלו שבות, הזייה אין דוחין אפי' לר"א ואלו דוחין, אלא שזה בזבח וזה בזובח. [סברא הפוכה מפיסקה דלעיל]

מילתיה דר' זעירא אמר היא זבח היא זובח. תני ר' יודה בר פזי דבר קפרא קומי ר' זעירא: תמיהני היאך קיבל ר' ליעזר מר' עקיבא את התשובה, שזה בזבח וזה בזובח! א"ל: בר קפרא תמה. ר' אליעזר אומר לא תמה!!

**הלכה ב משנה א"ר אליעזר ומה אם שחיטה שהוא משום מלאכ' דוחה את השבת, אלו שהם משום שבות לא ידחו את השבת?! אמר לו רבי יהושע י"ט יוכיח שהתיר בו משום מלאכה ואסר בו משום שבות. אמר לו ר"א מה זה יהושע?! מה ראיה רשות למצוה:**

**גמרא** מה רשות? לא כן תנינן המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות והמיפר בריתו של אברהם אבינו והמגלה פנים בתורה אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא! אמר רבי ירמיה מהו רשות? רצה ב י ש ל רצה לא ב י ש ל.

אמר רבי יוסה הכין הוה ר' יהושע צריך מתיבה לר' אליעזר, הרי חגיגת יום טוב כשיטתך תוכיח, שהתירו בה מלאכה ואסרו בה משם שבות =סמיכה. והוה ליה מימר ר"א בה, לא אם אמרת בחגיגת יום טוב שאין חייבין עליה כרת, תאמר בפסח שחייבין עליו כרת.

ויתיביניה ר"א לר"י במתניתן לא אם אמרת בי"ט שאין חייבין עליה כרת, תאמר בפסח שחייבין עליו כרת. כיי דמר ר' אימי עשירין היו בתשיבות. או יבא כיי דמר ר' יסא כאינש דאית ליה תרין טעמין והוא מתיב חד מינהון:

**הלכה ג משנה השיב ר"ע: הזייה תוכיח, שהיא מצוה והיא משום שבות ואינה דוחה את השבת, אף אתה אל תתמה על אלו** חוץ לתחום, הרכבו, חתיכת יבלתו **שאע"פ שהן מצוה והן משום שבות לא ידחו את השבת!**

**אמר לו ר' אליעזר: ועליה אני דן, מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה**

**את השבת, הזייה שהיא משום שבות לא תדחה את השבת?!**

**אמר לו ר"ע: או חילוף מה אם הזייה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת** שכך לימדו ר"א **אף שחיטה שהיא משום מלאכ' לא תדחה את השבת!**

**אמר לו ר"א: עקיבה! עקרת מה שכתוב בתורה בין הערבים במועדו בין בחול בין בשבת!**

**אמר לו: הבא לי מועד לאלו כמועד בשחיטה! כלל א"ר עקיבה: כל מלאכה שאיפשר לה ליעשות מע"ש אינה דוחה את השבת. שחיטה שאי אפשר לה ליעשות מע"ש דוחה את השבת:**

**גמרא** שלש עשרה שנה עשה ר"ע נכנס אצל ר' ליעזר ולא היה יודע בו.כי מעולם לא השיב עליו וזו היא תחילת תשובתו הראשונה לפני ר' ליעזר. אמר לו ר' יהושע הלא זה העם אשר מאסת בו צא נא עתה והלחם בו.

תמן תנינן אי זו היא דרך רחוקה? מן המודיעית ולחוץ וכמידתה לכל רוח דברי ר' עקיבה. רבי אליעזר אומר מאסקופת עזרה ולחוץ.

#א"ר יוחנן לא א"ר אליעזר אלא לפוטרו מן ההכרת.

א"ר לעזר מתניתא אמרה כן. דעכ"פ יש "מצווה" אף חוץ לאסקופת העזרה השיב ר"ע [ור"א לא פליג על זה] הזייה תוכיח שהוא מצוה. ומצוה להזות?! דאי ס"ד דאין שום מצווה כשהוא מחוץ לאסקופת העזרה...למה קרי "מצווה" לטמא העומד חוץ לעזרה?

[למה קרי ליה מצווה [אין לזה שייכות לדלעיל כלל]? תיפתר שחל יום השביעי שלו להיות בארבעה עשר שחל להיות בשבת, שאילו חול היה היה מזה עליו ואח"כ בא ושוחט לו את פסחו והוא נכנס ואוכלו בערב. מכיון שהיא שבת ואינו מזה עליו, נמצא מתעכב מן המצות.

אמר רב הושעיה תיפתר שחל יום השביעי שלו להיות בשלשה עשר ס"ל אין שוחטין על טבו"י שחל להיות בשבת שאילו חול היה היה מזה עליו ולמחר הוא בא ושוחט לו את פסחו והוא נכנס ואוכלו לערב מכיון שהיא שבת ואינו מזה עליו נמצא מתעכב מן המצות.

אשכח תני כהדין קדמייא. ]

א"ר יודה בר פזי תיפתר כמאן דאמר מאסקופת ירושלם ולחוץ.דווקא כה"ג הוי דרך רחוקה לר"א. וטמא מת מותר בירושלים ושפיר קרי ליה "מצווה" משיבין דבר מחוץ לירושלם על דבר שבירוש' ?!

ואית בר נש אמר לרביה או חילוף?! לפי שהיה ר' ליעזר מלמדו הלכה ובא שאין הזייה דוחה שבת, וכפר בו בשעת הדין לפום כן הוא א"ל או חילוף.

תני ר"א אומר: כשם שהשחיטה דוחה שבת כך מכשירי שחיטה דוחין את השבת.

אמר לו ר"ע: לא אם אמרת בשחיטה שא"א לה לעשות מע"ש דוחה את השבת, תאמר במכשירי שחיטה שאיפשר להם ליעשות מע"ש אין דוחין את השבת.

אמר לו רבי ליעזר: אימורי ציבור יוכיחו! שהוא יכול לעשותן מוצאי שבת והרי הן דוחין את השבת. מה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה.

אמר לו ר' עקיבה: מה למכשירי שחיטה לאחר שחיטה דוחין את השבת שכבר דחת שחיטה את השבת. ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה ואדיין לא

דחת שחיטה את השבת. ד"א שאם ימצא הזבח פסול ונמצא דוחה את השבת בלא שחיטה. גבי תינוק מה אית לך? שמא יחלה התינוק ונמצא דוחה את השבת בלא מילה.

התיבון הרי מזבח שנפל בשבת הרי אינו ראוי לבנות מאתמול! מין מזבח ראוי ליבנות. הגע עצמך שנולדה לו יבולת הרי אינו ראוי לחותכה מאתמול! מין יבולת ראויה ליחתך מאתמול. הגע עצמך שחל יום השביעי שלו להיות בשבת הרי אינו ראוי להזות מאתמול! מין הזייה ראוי מאתמול:

**הלכה ד משנה אימתי מביאין עמו חגיגה? בזמן שהוא בא בחול, בטהרה, ובממועט. בזמן שהוא בא בשבת, במרובה, ובטומאה, אין מביאין עמו חגיגה. חגיגה היתה באה מן הצאן ומן הבקר מן הכשבים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות, ונאכלת לשני ימים ולילה אחד:**

**גמרא** תני חגיגת ארבעה עשר היתה באה מן המעשר. ר' יעקב בר אחא בשם שמואל בר אבא זאת אומרת שהוא רשות. אין תימר חובה, דבר שהוא בא חובה בא מן המעשר?!

תני חגיגה הבאה עם הפסח היתה נאכל' תחילה כדי שיאכל הפסח לשבע. ולא יאכל הפסח לשבע. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יעקב בר דסיי שלא יבא לידי שבירת עצם.

תני חגיגה הבאה עם הפסח היתה מתבערת עמו. איתא חמי חגיגה נאכלת לשני ימים ופסח נאכל עד חצות, תימר הכין?! בעולה עמו על שולחנו. התבשילין העולים עמו על השלחן צריכין להתבער עמו. א"ר יוסה הדא אמרה ההין דאוכל חומץ מאכל חלבי ובדעתיה מיכול קופד בשר צריך מבער פיסת פת לחם:

**הלכה ה משנה הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת, חייב עליו חטאת.**

**ושאר כל הזבחים ששחטן לשם הפסח אם אינן ראויין** כגון בן שתיים **חייב, אם ראויין- ר' אליעזר מחייב חטאת, ר' יהושע פוטר.** משום טעה בדבר מצווה

**א"ר אליעזר: מה אם הפסח שהוא מותר לשמו, כששינה את שמו חייב. זבחים שהן אסורין לשמן, כששינה את שמן אינו דין שיהא חייב.**

**אמר לו ר' יהושע: לא אם אמרת בפסח ששינה את שמו בדבר אסור, תאמר בזבחי' ששינן בדבר מותר.**

**א"ל ר' אליעזר: אימורי ציבור יוכיחו שהן מותרין לשמן והשוחט לשמן חייב.**
אים טעה ושחט לשם תמידין ומוספין (ונודע לו שכבר הקריבו)

**א"ל ר"י: לא אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קיצבה תאמר בפסח שאין לו קיצבה. ר"מ אומר אף השוחט לשם אימורי ציבור פטור:**

**גמרא** מתניתא רישא ביודע בו שהוא פסח ושחטו לשם שלמים דאי "טעה" וסבר שהוא שלמים, אין "עקירתו עקירה"

היה סבור שהוא שלמים ושחטו לשם עולה, רבי מנא אמר: יש בעשייתו מצוה. רבי יוסה אמר: אין בעשייתו מצוה.היה לפניו פסח אך טעה וסבר שזה שלמים ושחטו לשם עולה [בשבת] שמא הויא עקירה בכה"ג? [דהא אף לפי טעותו עקרו משלמים לעולה!] ואי חשיבא עקירה, חייב עליה חטאת דהא לא מתכשר לפסח

היה סבור שהן שלמים, ושחטן לשם פסח? אילי ציבור שהיה סבור שהן כבשים, ושחטן לשם אילים. שמא לא עלו לציבור לשם אילים?!אילי-עצרת הם עולה, וכבשי-עצרת שלמים. (לפי טעותו הוא שוחט "כבש" לשם

עולה—אך באמת שחט איל לעולה!) ותני כן: אילי ציבור שהיה סבור שהן כבשים, ושחטן לשם אילים, כבר עלו לציבור לשם חובה.

שלמים לשם פסח, ר"י פוטר...מתניתא בסבור בו שהוא פסח, ושחטו לשם פסח.

היה יודע בו שהוא שלמים, אלא שהיה סבור לומר שמותר לשנות שלמים לשם פסח. רבי מנא אמר אין בעשייתו מצוה אי"ז טעה בדבר מצווה רבי יוסה אמר יש בעשייתו מצוה. מסתברא דר' מנא בקדמייתא ודרבי יוסה באחרייתא.

אמרין, לית הדא דרבי ליעזר תתובה על דרבי יהושע. דו יכיל מימיר ליה: האיך את משיביני מדבר שדרכו לחלף על דבר שאין דרכו ליתחלף.אין שום סיבה לשחוט פסח לשם שלמים ולהכי חייב (פירכא על ק"ו דר"א) ולא הדא דרבי יושע תתובה על דרבי אליעזר דו יכיל מימיר ליה: הרי פסחו של ראובן ששחטו לשם שמעון הרי שינהו לדבר כשר, ותימר חייב. אלמא ל"א "שינהו לדבר המותר"

רבי מאיר אומר: השוחט לשם אימורי צבור פטור. א"ר לעזר: דברי רבי מאיר אפילו עגל. עגל לשם פסח (אף דל"ד כלל)

את שמע מינה תרתיי. את שמע מינה דבר שיש לו קיצבה, ודבר שאין דרכו להתחלף. לר"מ פטור אפי' ביש קצבה (אימורי צבור) ואין דרכו (עגל)

...ר"ש בן לקיש אמר: יש בעשייתו מצוה,דווקא בכה"ג פטור דהוה טבד"מ כגון יבמתו נדה ובא עליה. ר' יוחנן אמר אין בעשייתו מצוה, כגון שני שפודין אחד של שחוטה קרבן ואחד של נבילה חלב וביקש לוכל מזה ואכל מזה.

מתניתא פליגא על רשב"ל: שכח ומל את שלאחר שבת בשבת, רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. הרי אין בעשייתו מצוה ור' יהושע פוטר! שמואל קפודקי' אמר למחר יש בעשייתה מצוה.

סוגיא קשה להלום ונעזרתי מר' שאול ליברמן זצ"ל [וכפי הנראה, היא מורכבת מכמה סוגיות שונות] ועיין ביאורנו בהערות למסכת שבת [ביאור שונה מכאן]

**ירושלמי פרק ר"א דמילה:**

**מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, שכח ומל את של ערב שבת בשבת, חייב / פטור . [שני נוסחאות!]**

**אחד למול אחר שבת ואחד למול בשבת, שכח ומל את של אחר שבת בשבת, ר"א מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר:**

**תני א"ר שמעון: לא נחלקו רבי ליעזר ורבי יהושע על מי שהיה לו למול לאחר שבת ומלו בשבת שהוא חייב,** דלא "עשה" מצווה **ועל מה נחלקו? על מי שהיה לו למול בערב שבת ומלו בשבת, שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר.**

גרס כנוסח שני אמר רבי יוחנן דרבי מאיר היא. מתני' דשבת דרבי מאיר אמר: דבר שיש בעשייתה מצוה, פטור. בין לר"א בין לר"י דבר שאין בעשייתו מצוה, במחלוקת.

רבי שמעון אומר: דבר שאין בעשייתו מצוה, חייב. ושיש בעשייתו מצוה, במחלוקת. [כר"ש דברייתא]

רבי יוסה בשם ריו"ח: דברי רבי שמעון, והוא שיהא שה תמים ובן שנה ושלמים, וראוי להשתנות לשם פסח. את ש"מ תלת. את ש"מ דבר שאין לו קצבה, ודבר שדרכו להחליף, ודבר שיש בעשייתו מצוה. דווקא כשיש ג לטיבותא, פוטר ר"ש [אליבא דר"י]

[מה אית לך דבר שאין לו קצבה?

רבי ירמיה סבר מימר: שלא נתנה התורה קצבה כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה. בנגוד לש נ י כבשי תמיד --לפעמים יש 4 פסחים ולפעמים 5 [אף כשיש רק 70 יהודים בעולם!] רבי יוסה סבר מימר שאין את יכול לעמוד על מיניינן. יש רבואות פסחים בעזרה וא"א ל מ נ ו ת ן!

רבי יוסה כד הוה מטי לאילין תינוקות ספיקות, הוה אמר יפה לימדנו רבי ירמיה. אית לך מימר שאין את יכול לעמוד על מיניינן?! אלא שלא נתנה התורה קיצבה כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה. ]

אמר רב חסדא דברי רבי שמעון תיפתר שהיה שם חבורה אחת שלא שחטה ת"ק דמתניתין ד פ ס ח י ם הוא ר' שמעון. ופוטר דווקא כשיש חבורה וכו' והלך זה ושחט שלמים שעומד בעזרה לשם אותו חבורה [שהרי ר"ש מחמיר בעניין טועה בד"מ ומחייב בשוחט כבש לתמיד אים כבר הקריבו את התמיד]

אמר רבי זעירא מילתיה דרבי ינאי אמרה: והוא ששכח ומל את של שבת בערב שבת ר' ינאי גרס ברישא דמתניתין בשבת ח י י ב ומסביר למה? משום ש כ ב ר מל את השבתדיגע בע"ש והרי אין לפניו ע כ ש י ו שום תינוק שמצווה לחלל שבת עליו [משא"כ בסיפא]

מלו א ת השבת דיגע בשחרית, ושוב בצהרים מל את הערב-שבתדיגע רבי זעירא אמר: סבר רבי ינאי פטור. רבי אבא אמר: חייב [כך סובר ר' יניי], ולײדה מילה אמרה רבי ינאי? למה הזכיר ר' יניי "שכח ומלו ב ע ר ב שב ת" והלא ה"ה כשמלו בשחרית [דחייב] בא להודיעך היך דרכן של תינוקות להתחלף =אורחא דמילתא נקט

על דעתיה דרבי זעירא ר"ח כרבי ינאי, על דעתיה דרב אבא ר"ח כרבי ינאי!

א"ר מנא קומי רבי יוסה: מה דאמר רב חסדאדבעינן חבורה אחת וכו' כרבי שמעון, מה דאמר רבי ינאי דאפי' קדם ומלו--פטור כרבי מאיר. משיבין דבר בין רבי מאיר לרבי שמעון?! והא אשכחנן פלוגא בין רבי מאיר לרבי שמעון בשיור!!

מאמר נפרד [אילין תינוקות ספיקות מה את עבד לון? כדבר שיש לו קיצבה או כדבר שאין לו קיצבה? אין תעבדינון כדבר שא"יל קצבה, אפילו אין שם תינוק אחד למול. ואין תעבדינון כדבר שאין לו קיצבה והוא שיהא שם תינוק אחר למול]

סוגיא חדשה איתא חמי! הקדים זמנו, פטור. איחר זמנו, חייב?! גרס ברישא ח י י ב ומקשה איך אפשר שרק יהושע מחמיר ברישא שמל ביום התשיעי דעשה עכ"פ מצווה, מבסיפא דמל בשביעי [לא עשה מצווה] רב הונא אמר מחלפא היא מתניתא. דתני א"ר שמעון לא נחלק רבי ליעזר ורבי יהושע על מי שהיה לו למול לאחר שבת ומלו בשבת שהוא חייב, ועל מה נחלקו? על מי שהיה לו למול בערב שבת ומלו בשבת שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. א"ר יוסי בי רבי בון מן קושיי מקשי לה רבי ינאי: והוא ששכח ומל את של שבת בערב שבת כן מתרץ ר' יני קושיית "איתא חמי..."

חוזר על משנת י נ ו [פ ס ח י ם!] **רב אדא בר אחוא** אמר: זו דברי רבי מאיר ורבי שמעון. אבל דברי רבי יוסי אפילו דבר שאינו בעשייתה מצוה הואיל וטועה בו לשם מצוה פטור.

[פירש, אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין את המילה. אמר רבי יוחנן דברי רבי יוסי אפילו פירש וחזר אף על הציצין שאין מעכבין את המילה.אינו חייב חטאת ]

היידין רבי יוסי? ההיא דתנינן רבי יוסי אומר יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת שכח והוציא את הלולב ברשות הרבים, פטור. מפני שהוציאו ברשות. אף בסכין של מילה כן? אף במצה כן? שאין ה"נטילה" מצווה מן מה דאמר רבי יוחנן דברי רבי יוסי אפילו פירש וחזר אפילו על הציצין שאין מעכבין את המילה, הדא אמרה אף בסכין של מילה כן, אף במצה כן:

**הלכה ו משנה שחטו שלא לאוכליו, ושלא למנוייו, לערלים ולטמאים, חייב.**

**לאוכליו ושלא לאוכליו, למנוייו ושלא למנוייו, למולים ולערלים, לטהורים ולטמאים, פטור.**

**שחטו ונמצא בעל מום, חייב.**

**שחטו ונמצא טריפה בסתר, פטור.**

**שחטו ונודע שמשכו הבעלים את ידן, או שמתו או שניטמאו פטור, מפני ששחט ברשות:**

**גמרא** שחטו ונמצאת בע"מ אמר רבי לעזר למי נצרכה? לר' מאיר.

אתיא דרבי לעזר כרבי שמעון בן לקיש. כמה דרבי שמעון בן לקיש אמר יש בעשייתו מצוה, כן רבי לעזר אמר יש בעשייתו מצוה. ע"כ חייב בבע"מ משא"כ בעגל

אבל כריו"ח (דלא בעי "עשייתו מצווה") לא אתיא... [דלדידיה, לר"מ, יש לפטור אף בע"מ]

אין תימר שנייא הוא שהוא בעל מום, ובעל מום אין דרכו להתחלף. משו"ה חייב, הרי עגל אין דרכו להתחלף ואמר ר' לעזר דברי רבי מאיר אפילו עגל! אלמא אף שאין דרכן להתחלף פטרינן ליה!

א"ר יוסי אפילו אין יסבור רבי לעזר כרבי יוחנן שפוטר אפילו לא עשה מצווה אתיא היא, דאמר ר' יוחנן בעל מום אין דרכו להתחלף, עגל דרכו להתחלף. שכן נצרכה להלל לדרוש שאין פסח בא מן העגל (ריש פירקין)

הא בגלוי חייב. אמר רבי יוחנן דר"ש הוא. הא לר"מ, אפי' בגלוי, פטור ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם רשב"ל דר"מ הוא. אף ר"מ מודה

ר' חמא בר עוקבה בשם ר' יוסי בי ר' חנינה המושך ידו מפסחו גופו קרב שלמים.

ר' יונה אמר שלמים כשירים, ר' יוסה אמר שלמים פסולים. והא תנינן פטור! משכו בעלים ידיהם.. סברין מימר פטור וכשר, פתרון ליה פטור ופסול.

ר' יסא בשם ר' יוחנן: אין לך פסח גופו קרב שלמים אלא שאבד ונמצא מאחר שכיפרו הבעלים.ולא כשנמצא קודם כפרה או פסול אחר (אין גופו קרב שלמים) והא תנינן פטור. סברין מימר פטור כשר, פתרין לה פטור פסול.

שמואל אמר: כל שאמרו בחטאת מתה, כיוצא בו בפסח גופו קרב שלמים. כגון מתו בעליה והא תנינן פטור. סברין מימר פטור פסול, פתרין לה פטור כשר.

תני: השוחט את הפסח על היחיד בשבת, פטור. רבי יסא בשם רבי יוחנן: דרבי יהודה היא. דתנינן תמן אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה, ור' יוסה מתיר.

ר' זעירא בעא קומי רבי מנא: הן אשכחנן פטור וכשר? היכן מצינו "פטור וכשר" אמר ליה תנינן הכא פטור. ותנינן תמן כשר. לאוכליו ושלא לאוכליו

ועל כולם סיפא דמתני' היה רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תעובר צורתו ויצא לבית השריפה.

רבי לעזר בי רבי יוסי בעא קומי ר' יוסי, ניחא שמתו ושנטמאו דאיירי אחר שחיטה, שמשכו הבעלים את ידם מה אנן קיימין? אם בחיים, פסול הוא! [האי סוגיא ס"ל "שלמים פסולים"] אם לאחר שחיטה, יש משיכה לאחר שחיטה?!

מכיון שיש לו רשות למשוך, פסול מכשיר הוא, וטעון צורה: מוצאי פורים תשפד

# מסכת פסחים פרק ז

**הלכה א משנה כיצד צולין את הפסח? שפוד של רמון תוחבו מתוך פיו ועד בית נקובתו ונותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו דברי ר"י הגלילי. ר"ע אומר כמין בישול הוא אלא תולין חוצה לו:**

**גמרא** למה של רימון? א"ר חייה בר בא כל העצים בוצצין משקין, ושל רימון אינו בוצץ משקין.

מה אנן קיימין? אם בלחין, אפילו של רימון בוצץ. אם ביבישין, אפילו כל העצים אינן בוצצין. אלא כיני: כל העצים, יבישין מבחוץ, ולחין מבפנים. רימון, יבש מבחוץ, יבש מבפנים.

תני בשם ר' יודה אומר: צולה אותו בשפוד של מתכת. אמרו לו והרי הוא רותח ומרתיח! אמר להן כשם של עץ אינו נשרף כך של מתכת אינו מרתיח. אמרו לו: לא דומה העץ למתכת שהעץ חם מקצתו לא חם כולו, ושל מתכת חם מקצתו חם כולו.

אית תניי תני תוחבו מבית נקובתו עד שהוא מגיע לתוך פיו. על דעתה דהדין תנייה בריי, חוזר והופכו כדיי שיזוב הדם

מה? כיריך עבה עבד ליה ר"י הגלילי, ה"ן נותנו לתוכו ול"ש למיפסל משום "צלי מחמת ד"א" אי קריי' דרש (שמות יב) ראשו על כרעיו ועל קרבו?

מה נפק מביניהון? צלייו בגדי של חולין, אין תימר כיריך עבה עבד ליה ר' יוסי הגלילי, כשר. אין תימר קריי' דרש ראשו על כרעיו ועל קרבו, פסול דכשר רק בנותנו לתוך פסח [מגזיה"כ]. חתך ממנו בשר [לא כרעיו] וצלייו בו אין תימר כיריך עבה עבד ליה ר"י הגלילי, כשר. אין תימר קריי' דרש ראשו על כרעיו ועל קרבו, פסול. צלייו כל הפסח כולו בהבל של קדירה, אין תימר כיריך עבה עבד לה ר"י הגלילי, כשר דלא איכפת לן מחמת הבל [העיקר: שלא יהא בו מים]. אין תימר קריי' דרש (שמות יב) ראשו על כרעיו ועל קרבו, פסול. לא כן תני (שם) צלי אש לא צלי קדרה הדא אמרה קריי' דריש! שני לה שאני התם בנוגע בגופה של קדירה.

הכל מודין ב"עליו" שהוא סמוך, מה מפליגין? ב"על", אבא שאול אומר [בלחם הפנים] על המערכה סמוך למערכה, ורבנין אמרין על המערכה על גגה של מערכה. אתיא דאבא שאול כרבי עקיבה. ודרבנין כרבי יוסי הגלילי.

רבי אומר אפילו עשאן שני סדרין של ארבע עשרה רואין את העליונות כאילו אינן והתחתונות כשירות.וע"כ איירי שהבזיכין על השלחן "סמוכין" ללחם—כר"מ במנחות ר' יוסי בי רבי בון בשם רבי יוחנן: רבי ואבא שאול, בשיטת רבי מאירפליגי במנחות לענין מדת השלחן, לר"מ יש מקום להניח הלבונה על השלחן "סמוך" ללחם בשולחן.

"תוך בר" stuffed דברי רבי ישמעאל. רבי טרפון אומר "מקולס". אתיא דרבי טרפון כרבי עקיבה, ודרבי ישמעאל כרבי יוסי הגלילי.

תני רבי יוסי הגלילי אומר: אי זהו גדי מקולס? כולו צלי, ראשו על כרעיו ועל קרבו. שלק מקצת או בישל מקצת אין הגדי מקולס.

מכניסין גדי מקולס בלילי יום טוב הראשון של חג, וביום טוב האחרון של פסח. מכניסים עגל מקולס בלילי יום טוב הראשון של פסח אבל לא גדי מקולס.

תני אמר ר' יוסה: תודוס איש רומי הנהיג את אנשי רומי שיהו אוכלין גדיים

מקולסין בלילי פסחים, שלחו חכמים ואמרו לו: אילולא שאת תודוס לא היינו מנדין אותך?! מהו תודוס? אמר רבי חנניה דהוה משלח פרנסתהון דרבנין. לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ?! שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נידוי.

רבי יוסה בי רבי בון בשם רב זאת אומרת שאסור לאדם לומר לחבירו הא לך את המעות וצא וקח לך בהם בשר לפסח, אבל אומר הוא לו הא לך את המעות הללו וצא וקח לי בהם בשר לצלות.

רבי אימי בעי, גרף את התנור וצלייו בו. מי הוה צלי אש או צלי תנור אמר רבי ירמיה מה צריכה ליה כרבי יוסי הגלילי, ברם כרבי עקיבה דמחמיר צלי אש ממש פשיטה ליה. א"ר יוסה ואפילו כרבי עקיבה צריכה ליה. משל, גחלים לאויר התנור נצלה לחצי שעה, גחלים לאויר העולם נצלה לשעה. מה בין נצלה מקצתו מחמת התנור, מה בין נצלה כולו מחמת התנור!וגם לרע"ק מותר!

אמר ר' יוסה בי רבי בון תנור אינו מועיל לגחלים כלום. אינו אלא מכניס את הבל. בשעה שהגחלים באויר התנור, נצלה לחצי שעה. בשעה, שהגחלים לאויר עולם נצלה לשעה:

**הלכה ב משנה אין צולין את הפסח לא בשפוד ולא באסכלה**

**אמר ר' צדוק מעשה ברבן גמליאל שאמר לטבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלה**

**נגע בחרסו של תנור יקלוף את מקומו נטף מרוטבו על החרס וחזר אליו יטול את מקומו נטף מרוטבו על הסולת יקמוץ את מקומו:**

**גמרא** צלי אש ולא צלי שפוד, לא צלי קדירה, לא צלי אסכלה, לא צלי מתכת ולא צלי כל דבר. גבי נגע (שמות יב) מכות אש יכול מורדת?מפליטה מוגלא ומורסא ת"ל והיתה מחית המכוה, אם מחית המכוה יכול עד שתעשה צלקת? תלמוד לומר מכות אש, הא כיצד? חיתה ולא חיתה. וכן הוא אומר למטן צרבת המכוה היא עד שתקרום כקליפת השום.

עיין בבלי וכא דבעינן אש דווקא הוא אומר הכין! אמר ר' לעזר תמן צלי אש. כי אם צלי אש שנה עליו הכתוב לעכוב. ברם הכא והיתה מכות המכוה מכל מקום. אמר ר' שמואל בר אבודמא תמן חוקה תורה מעכב. הכא מאי אית לך

לית לרבן גמליאל צלי אש?! אית ליה, פסח מצרים צלי אש, אין פסח הדורות צלי אש. א"ר יוסי בי רבי בון רבן גמליאל עבד תולדות אש כאש. ורבנין לא עבדין תולדות אש כאש.

רבן גמליאל חלוק על חכמים ועושה הלכה כיוצא בו?! היאך עשה נגד חכמים?

אילו אמר לא תאכלו ממנו כי אם צלי אש ולא נאמר נא, הייתי אומר היבהבו מותר, הוי צורך הוא שיאמר נא. או אילו אמר לא תאכלו ממנו נא כי אם צלי אש, ולא אמר ובשל, הייתי אומר בישלו וצלייו יהא מותר, הוי צורך הוא שיאמר ובשל. או אילו אמר אל תאכלו ממנו נא ובשל כי אם צלי אש, ולא אמר מבושל, הייתי אומר שלקו וצלייו יהא מותר. הוי צריך הוא שיאמר נא, וצריך הוא שיאמר בשל, וצריך הוא שיאמר מבושל.

אכל כזית נא מבע"י, אית תניי תני חיב ואית תניי תני פטור. מאן דאמ' חייב אל תאכלו ממנו נא מכל מקום. ומאן דאמר פטור בשעה שהוא בקום אכול צלי הוא בבל תאכל נא בשעה שאינו בקום אכול צלי אינו בבל תאכל נא. שבר בו עצם

מבעוד יום אית תניי תני חייב אית תניי תני פטור מאן דאמר חייב (שמות יא) ועצם לא תשברו בו מכל מקום ומאן דאמר פטור בשעה שאינו בקום אכול צלי, אינו משום ועצם לא תשברו בו. בשעה שהוא בקום אכול צלי, הוא משום ועצם לא תשברו בו.

נגע בחרסו של תנור פסול גוף הוא ונשרף מיד. נטף מרוטבו על החרס וחזר, פסול מכשי' היפך "פסול הגוף" הוא וטעון צורה.

נטף מרוטבו על הסלת יקמוץ את מקומו.

חייה בר אחא בשם רבי שמעון בן לקיש הדא דתימא ברותחתסלת רותחת גורם שייצלה הרוטב, ואסור אבל בצוננת שרי.

א"ר לעזר לא אמרה התורה הוא לא יצלה את אחרים, [אלא הוא לא יצלה מחמת אחרים] ע"כ לא נאסר סולת הצוננת

**הלכה ג משנה סכו בשמן של תרומה, אם חבורת כהנים יאכלו. אם של ישראל- אם חי ידיחנו, אם צלי יקלו' את החיצון.**

**סכו בשמן של מעשר שני, לא יעשנו דמים עם בני חבורה, לפי שאין מוכרין מעשר שני בירושלם:**

**גמרא** לא אמר אלא סכו, הא אם טיבלו אסור. תיבלו ל"מ קליפה חד בר נש תיבל תרנגולתא בשמן שריפה. אתא שאיל לרבי ביסנא, אמר ליה אזל שולקה כדיי להסיר השמן

כיני מתניתא: אין פודין מעשר שני בירושלים:

**הלכה ד משנה חמשה דברים באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה: העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וזבחי שלמי ציבור, ושעירי ראשי חדשים.**

**הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה שלא בא מתחילתו אלא לאכילה:**

**גמרא** וכל קרבנות ציבור אינן באין בטומאה?! לא אתא אלא מימיר לך אע"פ שהן באין בטומאה אינן נאכלין בטומאה.

בין כמאן דאמר הלחם עיקר בין כמאן דאמר כבשים עיקר. ארבעה אנון! תנייה חש לון לב' השיטות ותניתון חמשה.

אית תניי תני כלהום למדין מן הפסח, אית תניי תני כל א' ואחד למד במקומו. מאן דאמר כולהון למידין מן הפסח מה מועדו שנאמר בפסח דוחה את הטומאה אף מועדו שאמר בכולן דוחה את הטומאה. מ"ד כל אחד ואחד למד ממקומו מנין ליה. אתיא כהדא דתני רבי אומר מה ת"ל (ויקרא כד) וידבר משה את מועדי ה'. לפי שלא למדנו אלא על הפסח והתמיד שידחו את השבת ואת הטומאה שנאמר בהם במועדו שאר כל קרבנות ציבור מניין? ת"ל (במדבר כט) אלה תעשו לה' במועדיכם. לעומר ולקרב עמו ולשתי הלחם ולקרב עמהן לא שמענו, וכשהוא אומר וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל קבען חובה שכולם יבואו בטומאה.

וכשם שהן באין בטומאה כך יהוא נאכלין בטומאה? גזירת הכתוב הוא (ויקרא ז) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל. יאמר אף בפסח כן? שנייה היא שלא בא מתחילתו אלא לאכילה:

**הלכה ה משנה ניטמא הבשר וחלב קיים, אינו זורק את הדם. ניטמא החלב והבשר קיים, זורק את הדם.**

**ובמקדשין אינו כן, אלא אע"פ שניטמא הבשר והחלב קיים, זורק את הדם:**

**גמרא** ודלא כר' נתן. דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה. מ"ט? (שמות

יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. אותו, אע"פ שאין שם אלא פסח אחד, כולהון יוצאין בזריקה אחת. ואיפשר כזית לכל אחד ואחד?!

פשיטא דא מילתה: נטמא הבשר והאימורים קיימים, זורק את הדם על האימורים. נטמאו האימורים והבשר קיים, זורק את הדם על הבשר. נטמא הבשר ואבדו האימורים? מי אמרי' הציץ מרצה על אכילות, וכמאן דאיתנהו. וזורק אף לר"י א"ר שמי ההן עומר לא כמו שנטמא הבשר ואבדו האימורין הוא! את אמר קומץ =מקטיר הקומץ, אוף הכא זורק. אמר רבי תיפתר כרבי ליעזר. דר' ליעזר אמר אע"פ שאין שירים יש קומץ

בטומאת עובדין היך עבידה? שחטו אותו בעלי מומין =כהנים טהורין וזרקו אותו טמאין. א"ר הילא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, הרי לא נגע בו טמא! והבשר כל טהור יאכל בשר, הרי יש כאן טהורים שיאכלוהו! רבי זעירא מאחר שאילו הפסח הבא בטומאה נאכלת

#(ויידא אמר דאמר רבי) היך עבידא? מיבעי' ליה נטמא הדם לחודיה בפסח של יחיד, אים הוי "פסח הבא בטו'" וממילא נאכל לטמאים מאחר שאין מתירין לו לזרוק, כמי שלא בא בטומאה. או מאחר שאילו עבר וזרק הורצה, כמי שבא בטומאה?

נישמעינה מן הדא: דא"ר הושעיה (שמות כח) ונשא אהרן את עון הקדשים. עון הקריבים לא עון המקריבים. הפריש בין קריבים ליחיד לקריבים לצבור. הקריבין ליחיד =נטמא הדם, אם יש לו אומרין לו הבא, ואם לאו אין מתירין לו לזרוק את דמו, עבר וזרק הורצה. המקריבים ליחיד, בין שיש לו בין שאין לו, עבר וזרק לא הורצה.

הקריבין לצבור, אם יש אומרים לו הבא, ואם לאו מתירין לו לזרוק בתחילה. המקריבין לצבור, בין שיש לו [בין שאין לו], עבר וזרק הורצה. טומאה דחוייה בצבור והא פשיטא דנקרא "בא בטומאה" בכה"ג!

##

הפסח שבא וכו' אמר רבי לעזר מתניתא בבא בטומאה משעה ראשונה, אבל אם בא בטהרה ונטמא כל ישראל אחר זריקה, אינו נאכל בטומאה:

שחטו בטהרה ונטמא הציבור ל א הכהנים, יזרק הדם בטהרה ע"י כהנים טהורין, ואל יאכל הבשר בטומאה

רבי לא בשם רבי יוחנן: רבי נתן היא. דרבי נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה ולא מיקרי "פהבב"ט" דאין אכילה מעכבת

שחטו בטהרה ונטמא הדם, יזרק הדם בטומאה =ע"י כהנים טמאים, ואל יאכל הבשר בטומאה.

רבי ירמיה בשם ר"י: מפני מראית העין. שלא יאמרו ראינו פסח בא בטהרה ונאכל בטומאה. מעתה לא יזרק הדם בטומאה [בסיפא] שלא יהו אומר ראינו פסח שבא בטהרה ונזרק בטומאה! הא סופך מימר דר' נתן היא ולר"ן לא מיקרי פסהבב"ט רק כשנטמא הכהן/העם בשעת ה ש ח י ט ה

מודה רבי נתן בחולה ובזקן. מודה רבי נתן היא בחבורה שנטמא עובד שלהן [ולא נודע עד אחר זריקה] שהן נדחין לפסח השני. מודה רבי נתן בחבורה שנמצאת אף לאחר זריקה יבולת בעור' שהן נדחין לפסח השני.

חמש חבורות שנתערבו עורות פסחיהן ונמצאת יבולת בעורה של אחת מהן, כולהון יצאו לבית השריפה ופטורין

מלעשות פסח שני. מתניתא דר' נתן.

חבורה שנטמאת אחד מהן, וא"י איזהו. הפסח יצא לבית השריפה, ופטורין מלעשות פ"ש. סברי מימר דרבי נתן היא, תיפתר דברי הכל, כמיטמא בספק קבר התהום דומה לזה

נטמא הבשר וכו' אינו זורק את הדם. וכר' נתן זורק את הדם.

רבי יוחנן רבי ישמעאל בשם רבי יהושע כתוב אחד אומר (במדבר יח) אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז וגו' וכתוב אחד אומר (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד והקטיר החלב לריח ניחח לה'. עד שיהא שם או בשר לאכילה או אימורין להקטר.

תמן תנינן: נטמאו שיריה, נשרפו שיריה, אבדו שיריה. כמידת רבי אליעזר כשירה וכמידת רבי יהושע פסולה. שלא בכלי שרת, פסולה. ר"ש מכשיר. הקטיר קמצו פעמים כשירה.

על דעתיה דרבי אליעזר אם אין דם אין בשר, אע"פ שאין בשר יש דם. אם אין קומץ אין שיריים, אע"פ שאין שיריים יש קומץ. על דעתיה דר' יהושע אם אין דם אין בשר, אם אין בשר אין דם. אם אין קומץ אין שיריים, אם אין שיריים אין קומץ.

א"ר יוסה בי רבי בון רב ורבי יוחנן תריהון אמרין: מודה רבי יהושע שאם עבר וזרק את הדם שהורצה:

**הלכה ו משנה ניטמא קהל או רובו, או שהיו הכהנים טמאים והקהל טהור, יעשו בטומאה.**

**ניטמא מיעוט הקהל, הטהורין עושין את הראשון, והטמאין עושין את השני:**

**גמרא**

סוגיא מועתקת מהוריות [מאן תנא רוב? ר"מ. דתני ר"מ אומר: היא מחצית כל השבטים. היא מחצית כל שבט ושבט, ובלבד רוב. ר' יודה אומר: אם יש רק חצי כל שבט ושבט, ובלבד בעינן רוב, אבל שבט אחד שלם, גורר כל השבטים. ר"מ אומר כל השבטים קרויים קהל. ר' יודה אומר כל שבט ושבט קרוי קהל מה נפק מביניהון? ר"ש ור"י גרירה. ר"ש אומר אין שבט אחד גורר כל השבטים, ר' יודה אומר שבט אחד גורר כל השבטים. אתיא דר' יודה כר"ש. כמה דר"ש אמר שבט אחד איקרי קהל, כן ר' יודה אומ' שבט אחד איקרי קהל.

אע"ג דרבי יודה אמר שבט אחד גורר כל השבטים, מודה הוא שתהא הוריה מלשכת הגזית.

א"ר יוסה טעמא דהן תנייה דבעינן הורייה מלשכת הגזית (דברים טז) מן המקום ההוא אשר יבחר ה'. מה טעם דר' יודה (במדבר טו) ונסלח לכל עדת בני ישראל. מה טעמא דר"ש? (שם) כי לכל העם בשגגה. מה מקיים ר"ש טעם דר' יודה? ונסלח לכל עדת בני ישראל פרט לנשים ולקטנים מה מקיים ר' יודה טעם דר"ש כי לכל העם בשגגה פרט לשתחילתה בזדון וסופה בשגגה. בחטאת דעלמא ר' אבון בשם ר' בנימין בר לוי קרייא מסייע למ"ד כל שבט ושבט קרוי קהל. (בראשית לד) גוי וקהל גוים יהיה ממך ואדיין לא נולד בנימין.]

א"ר חייה בר בא כשם שהן חולקין כאן, כך הם חלוקין בטומאה. דתני היה הציבור חציים טהורין וחציין טמאים. הטהורין עושין את הראשון והטמאים השני דברי ר"מ. ר' יהודה אומר הטהורין עושין לעצמן והטמאין עושין לעצמן. אלמא ל"ב רוב

אמרו לו אין הפסח בא חציין אלא או כולם יעשו בטהרה או כולם יעשו בטומאה.

מנו אמרו לו? כר' יודה דתנינן תמן מנחות נטמאת אחת מן החלות או אחד מן הסדרים. ר' יהודה אומר שניהם יצאו לבית השריפה שאין קרבן ציבור חלוק. וחכמים אומרים הטמא בטומאתו והטהור יאכל. ר' יוסה בי ר' בון בשם ר' יוחנן מני אמרו לו? חכמים, שהן כשיטת ר' יהודה. לא ר"י ממש [דהא פליג] רק חכמים ב ש י ט ת ר"י

על דעתיה דרבי מאיר, ההן מחצה על מחצה מה את עבד ליה כרובה? כמיעוט? אין תימר כמיעוט, הטהורים אינן עושין את הראשון דבעינן רוב טהורין אין תימר כרוב, הטמאין אין עושין את השני.דאין רוב טמאין עושין שני אמר רבי יוסה לא אמר "רוב טהורים עושין את הראשון" "ורוב טמאין אינן עושין את השני", לא אמר אלא "רוב טמאין לא ידחו לפסח שני"!!

על דעתיה דרבי יודה דס"ל אין ק"צ חלוק ההן מחצה על מחצה מה את עבד ליה?

רבי בא משם רב מטמאין אחד מן הטהורין בשרץ שמואל אמר משלחין אותו טהור לדרך רחוקה. אתיא כמאן דאמר היחיד מכריע על הטומאה ברם כמ"ד אין היחיד מכריע על הטומאה משלחין שנים. דרב כר"א. כמה דא"ר לעזר היה הציבור מגעי נבילות מגעי שרצים עושים בטומאה... [שאין שם מים לטבול אבל אם יש מים לטבול אינן עושין בטומאה]

א"ר לעזר הבא בטומאת כלי שרת, הבא בטומאת ידים, הבא בטומאת סכינין, הבא בטומאה הוא!

היה ציבור שליש זבין שליש טמאין שליש טהורין. ר' מנא בשם חזקיה זבין וטמאין רבין על הטהורין ועושין בטומאה, וזבין אינן עושין לא הראשון ולא את השני.

א"ר זעירא הזב עשו אותו כמומר בהורייה. כמה דתימר תמן מומר בהורייה אינו לא מעלה ולא מוריד לעניין רוב דשגגת הקהל אוף הכא אינו לא מעלה ולא מוריד.

בני חבורה שנטמא אחד מהן ואין ידוע איזהו, צריכין לעשות פסח שני.

ציבור שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזהו, ר' זעיר' אמר יעשו בטומא'. כל הצבור יטמאו את עצמן!

תני ר' הושעיה יעשו בספיקן. אל ייטמאו כולם לא מסתברא דלא לא מסתבר אלא כר' הושעיה..כהדא דתני ר' הושעיה, שלא לענוש ליחיד כרת. שלא להתיר אסור כרת בשביל יחיד

רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש להורייה הילכו אחר ישיבת ארץ ישראל. לטומאה הילכו אחר רוב נכנסין לעזרה. מה בכל כת וכת משערין או אין משערין אלא כת הראשונה בלבד? אמר רבי יוסה ברבי בון עד שהן מבחוץ הן משערין עצמן.רוב של כל ישראל

א"ר יהושע בן לוי להורייה הילכו מלבוא חמת עד נחל מצרים. רבי תנחומא בשם ר' חונה טעמא דר' יהושע בן לוי (מלכים א ח) ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו וגו':

**הלכה ז משנה הפסח שנזרק דמו ואח"כ נודע שהוא** הדם **טמא הציץ מרצה. נטמא טומאת הגוף, אין הציץ מרצה.**

**מפני שאמרו נזיר ועושה פסח הציץ מרצה על טומאת הדם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף**

**נטמא טומאת התהום, הציץ מרצה:**

**גמרא** מתניתא בשנטמא משירד לאוירו של כלי. אבל אם נטמא עד שהוא מלמעלן, נעשה כמקבל מים.

מניין לספק קבר התהום? רבי יעקב בר אחא בשם רבנין (במדבר ט) או בדרך רחקה לכם מה לכם בגלוי אף כל דבר שהוא בגלוי יצא קבר התהום שאינו בגלוי. עד כדון עושי פסח, נזיר מניין? רבי יוחנן בשם ר' (במדבר ו) וכי ימות מת עליו. מה עליו שהוא בגלוי, אף כל דבר שהוא בגלוי. יצא קבר התהום שאינו בגלוי.

ציבור שנטמא בספק התהום לשוויה כפסח הבא בטהרה, ואסור לאכול הבשר כדמסיק מהו שירצה עליו את הציץ?

קל וחומר, מה אם היחיד שהורעת כוחו בטומאה ידועה, ייפיתה כוחו בספק קבר התהום. ציבור שייפיתה כוחו בטומאה ידועה, אינו דין שייפיתה כוחו בספק קבר התהום.

קל שאת מיקל ביחיד, את מחמיר בציבור. קל שאתה מיקל ביחיד, שאם נטמא טומאת התהום לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה, בשביל שלא ידחה לפסח שני. את מחמיר עליו בצבור, שאם נתוודע להן לאחר זריקה, ייעשה כמו שנטמאו לאחר זריקה, בשביל שלא יאכל הבשר.

קל שאת מיקל בנזיר טהור שאם נטמא לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה אלמא בתר "ידיעה" אזלינן שלא יביא קרבן טומאה. את מחמיר בנזיר טמא, שאם נטמא לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמו שנטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן טומאה על כל אחד ואחד. כהדא דתנא נטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן טומאה על כל אחד ואחד.

עובד של פסח כהן שזרק דם הפסח ונודע שהיה טמא טו' התהום מהו שירצה עליו את הציץ. קל וחומר ומה אם הבעלים שהורעתה כוחן בזקן ובחולה, ייפיתה כוחן בספק קבר התהום. עובד שייפיתה כוחו בזקן ובחולה, אינו דין שתייפה כוחו בספק קבר התהום

לא אם אמרת בבעלים שייפיתה כוחן בשאר כל הטמאות שבשנה טמא משלח קרבנותיו תאמר בעובד שהורעתה כוחו בשאר כל הטמאים שבשנה. הואיל והורעת כוחו בשאר כל הטמאות של כל השנה, תורע כוחו בטמא מת בפסח. מיי כדון? ר' נחמן בשם ר' מנא לכם בין לו בין לעובד שלו. עד כדון עושי פסח, נזיר מניין? ר' יוסה בשם רב חסדא: הוינן סברין מימר עליו לא על העובד שלו. מן מה דתני היא נזיר היא עושה פסח, הדא אמרה מה דנפל לדין נפל לדין. והורצה גם כשהעובד טמא (תהום)

איזהו קבר תהום? המת שנקבר בקש ובתבן ובעפר ובצרורות. אבל אם נקבר במים ובאפילה ובנקיקי הסלעים, אינו עושה קבר התהום. כללו של דבר כל שאת יכול ל"פנותו", עושה קבר תהום. וכל שאין את יכול לפנותו אינו עושה קבר התהום. וקש ותבן את יכול לפנותו

מתניתא שייך לעירובין עיי"ש דתבן לא מהני דלא כרבי יוסי. דרבי יוסי אמר תבן וביטלו בטל. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא דברי הכל היא. מה דאמר רבי יוסי בשבלל בעפר. דווקא בכה"ג מהני "ביטול"

תני ר' יוסי: יש תבן שהוא כעפר. ויש עפר שהוא כתבן. תבן שאין את עתיד לפנותו, הרי הוא כעפר. עפר שאת עתיד לפנותו, הרי הוא כתבן. דבית ר' ינאי אמרי חופהו מחצלות בטל. איתא חמי! מילאה

מחצלות לא בטל, חיפהו מחצלות בטל!! מילהו חריות צריכה.

ר' זריקן רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש אפילו רק. רוק מהני למילוי

איזהו קבר התהום? כל שאין אדם זוכרו. וחש לומר שמא אחד בסוף העולם יודע בחזקת החי כחי? "חזקה שיש חי שיודע ממנו" תיפתר שמצאו קמצוץ. בוודאי נפלה עליו מפולת

תני: אין לך עושה קבר תהום אלא המת בלבד. הא נבלה לא?! ק"ו! מה אם המת שהוא מטמא באוהל, עושה קבר תהום, נבלה שאינה מטמאה באוהל, אינו דין שתעשה קבר תהום! לאי זה דבר נאמר אין לך דבר עושה קבר תהום אלא המת בלבד? להוציא משכב ומושב.=זב שסותר למפרע [עיין בבלי]

תמן תנינן כל הזבחים שקיבל דמן זר אונן וטבול יום מחוסר בגדים מחוסר כיפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ערל טמא יושב עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי חבירו, פסל. דרומאי אמרו בטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת אנן קיימין, אבל בטמא מת אינו מחלל. בשום קרבן [אף יחיד] מאחר שהותר מכלל טומאה לרבים בפסח.

מתיב ר"ש בן לקיש לדרומאיי מה אם הבעלים שייפית' כוחן בשאר כל הטמאות שבשנה, טמא משלח קרבנותיו הורעתה כוחן בטמא מת בפסח. עובד, שהורעתה כוחו בשאר טמאות של כל השנה, אינו דין שתורע כוחו בטמא מת בפסח! וק"ו לטמא מת בשלמים! ועוד ששנה ר' הציץ מרצה על טומאת הדם אין הציץ מרצה על טומאת הגוף. אין תימר בטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת אנן קיימין, לית יכיל דתנינן נטמא טומאת תהום הציץ מרצה! וזה שייך רק במת! מה עבדין לה דרומאיי? פתרין לה בבעלים. דווקא **בבעלים** אין הציץ מרצה

על דעתיה דרשב"ל לא שנייא היא בעלים היא עובדין. תרוויהו אין מרצה בטו' וודאית

א"ר ירמיה הרי זה ק"ו שיש עליו תשובה דאינון יכלין מימר ליה: לא אם אמרת בבעלים שהורעתה כוחן בזקן ובחולה, תאמר בעובד שייפיתה כוחו בזקן ובחולה. וכל ק"ו שיש עליו תשובה בטל קל וחמר.

אמר רבי חנניה הרי זה ק"ו שיש עליו תשובה דאינון יכלין מימר ליה לא אם אמרת בבעלים שמילת זכריו ועבדיו מעכבין אותו תאמר בעובד שאין מילת זכריו ועבדיו מעכבין אותו. וכל ק"ו שיש עליו תשובה בטל ק"ו.

רבי יצחק בר גופתא בעיא קומי רבי מנא, מקשה על דרומאי אילו יחיד בפסח למד מן הציבור בפסח. עובד בשאר ימות השנה למד מן הציבור בפסח!! [אין למידין יחיד מרבים]

ר' אמי בעי, ההן טמא דתנן בזבחים מה את עבד ליה זקני דרום בטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת? והתנינן "מחוסרי כפרה" אם משטבל הוא מחלל לא כל שכן עד שלא טבל! ההן טבול יום מה את עביד ליה? בטבול יום מן המת? איתא חמי טמא מת אינו מחלל לא כל שכן טבול יום מן המת! אלא טבול יום מן השרץ? איתא חמי טבול יום מן המת אינו מחלל, לא כל שכן טבול יום מן השרץ!

אמר רבי שמואל רב יודן מגעי זבין. "טמא" שנזכר במשנה=מגע זב

רבנן דקיסרין פתרין אליבא דרומאי כולה בזב. טבול יום- שראה אחת, טמא -

שראה שתים. מחוסר כיפורים- שראה שלש.

על דעתין דרומאיי מגע זב, כזב? נישמעינה מן הדא: דאמר רבי אליעזר בשם ר' הושעיה (שמות כח) ונשא אהרן את עון הקדשים עון הקריבים לא עון המקריבין. מהו עון הקריבין? [...דאמרינן בעלמא דאיירי רק בטומאת מת.] דם זב?!! לא, מגע זב! פשיטא דמיירי במגע זב! ודכוותה עון המקריבין מגע זב. הדא אמרה היה הציבור מגעי זבין ומגעי זבות אינן עושין בטומאה: דמגע זב כזב!

**הלכה ח משנה נטמא שלם או רובו, שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה**

**נטמא מיעוטו, והנותר, שורפין אותו בחצרותיהן או על גגותיהן מעצי עצמן.**

**הציקנים שורפין אותו לפני הבירה, בשביל ליהנות מעצי המערכה:**

**גמרא** ר' חמא בר עוקבה בשם ר' יוסי בן חנינה כדי לפרסמו שורפין לפני הבירה להודיע שקילקל בו.

אמר הריני שורפו לפני הבירה מעצי עצמו, אין שומעין לו. לא צורכה דלא, אמר הריני שורפו על גגי מעצי עצמי? כל שכן אין שומעין לו! דרוצין לביישו

רבי ירמיה בשם רבי הילא להודיע לבא אחריו שהוא צוייקן. ידעו הכל שהוא צייקן "ואינו מביא עצים מביתו"—ע"כ "אסרו" לאחרים לשרוף לפני הבירה מעצי עצמו תדע לך בכל אתר לא צווח ליה צוייקן וכא את צווח ליה צוייקן.

קל הקילו באכסניי.מי שיצא חוץ לירושלים ונזכר שיש בידו בשר קודש, שורפו מעצי מערכה(לעיל פרק ג)

אמר ר' יוחנן מגדל היה עומד בהר הבית והיה קרוי בירה רבי שמעון בן לקיש אמר כל הר הבית קרוי בירה (דברי הימים א כט) ולעשות הכל ולבנות הבירה אשר הכינותי:

**הלכה ט משנה הפסח שיצא או שנטמא ישרף מיד נטמאו הבעלים או שמתו תעובר צורתו ויצא לבית השריפה ר"י בן ברוקה אומר אף ישרף מיד שאין לו אוכלין:**

**גמרא** תני רבי חייה: פגול פסול גוף הוא, ונשרף מיד. נטמאו בעלים או שמתו פסול מכשיר, טעון צורה.

א"ר יוסה מתניתא אמרה כן: פסח שיצא או שנטמא [פסול גוף הוא ו]נשרף מיד. נטמאו הבעלים או שמתו [פסול מכשיר הוא] וטעון צורה.

רבי חמא בר עוקבה בשם ר' יוסה בר חנינה רבי נחמיה ר' יוחנן ברוקה שניהם אמרו דבר אחד. דתני אמרו לו לר' נחמיה וכי מפני אנינה נשרף?! והא לא נשרף אלא מפני הטומאה שאילו מפני אנינה נשרף היה לשלשתן לישרף! דבר אחר והלא פינחס היה עמהן. דבר אחר והלא מותר לאוכלו מבערב.

על דעתיה דרבי נחמיה שלשתן ישרוף? סבר רבי נחמיה שלשתן נשרפו. היה לו לפינחס לוכל? ואדיין לא נתמנה כהן גדול. והיה לו לאהרן לוכל מבערב? סבר רבי נחמיה אנינה לילה תורה.

א"ר ירמיה אוף ר"י הגלילי דכוותהון כר"ן וריב"ב דפסול שאינו בגוף, נמי יישרף מיד תנינן תמן חטאת שקיבל דמה בשני כוסות יצא אחד מהן לחוץ הפנימי כשר. נכנס אחד מהן לפנים, ר"י הגלילי מכשיר בחיצון. וחכמים פוסלין. אמר ר"י הגלילי: ומה אם במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא עשה בה המשואר כיוצא, מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים, אינו דין שלא נעשה המשואר כנכנס!! נכנס לכפר, אע"פ

שלא כפר, פסול. דברי ר"א. ר' שמעון אומר: עד שיכפר. ר' יודה אומר: אם הכניס בשוגג, כשר. כל הדמים פסולין שנתנו ע"ג המזבח לא הורצה הציץ אלא טמא שהציץ מרצה על טמא ואינו מרצה על היוצא.

א"ר לעזר תדע לך שהוא פסול מכשיר כר"י הגלילי שהרי חבירו מבחוץ והוא כשר! תדע לך שהוא פסול גוף כרבנן שהרי הוא במחיצתו והוא פסול. כ לרבנן מיקרי פסול הגוף, ולריה"ג פסול מכשיר [דהא נפסל רק הפנים] ואלמא פסול מכשיר לריה"ג יישרף מיד [דהא כתיב בתורה באש תשרף=מיד]

רבנן דרשין מפני שלא נכנס מקצת דמה לפנים (ויקרא י) אכול תאכלו אתה. הא אם נכנס מקצת דמה לפנים יפה עשיתם ששרפתם ר"י הגלילי דרש מפני שלא נכנס כל דמה לפנים אכל תאכלו אתה הא אם נכנס כל דמה לפנים יפה עשיתם ששרפתם.

מה טעמא דרבנן? (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יובא מדמה אפילו מקצת דמה מה טעמא דר"י הגלילי (ויקרא י) הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה. כהדא דתני ר"י הגלילי אומר אין כל העניין הזה וכל חטאת וכו' מדבר אלא בפרים הנשרפין ובשעירים הנשרפים ליתן עליהן לא תעשה על אכילתן וללמד שפסוליהן נשרפין בבית הבירה. אמרו לו מניין לחטאת שאם נכנס מדמה לפנים תהא פסולה לא מן הדין קרייא הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה הא אינו אומר מדמה אלא כל דמה. תשובה לר' עקיבה שהיה אומר מדמה לא כל דמה:

**הלכה י משנה העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר ואם חל ששה עשר להיות בשבת ישרפו בשבעה עשר שאינן דוחין לא את השבת ולא את יום טוב:**

**גמרא** עצם שאין עליו בשר. ר' יוחנן אמר אסור לשוברו. ר"ש בן לקיש אמר מותר לשוברו.

מתיב ר' יוחנן לר' שמעון בן לקיש: והא תנינן העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר. ויקוץ!! כ ישברנו וייצר מהם כלים ומתרץ... מפני המוח שבקולית =הב"ע בעצם שי"ל מח והו"ל עצם ש י ש עליו בשר ויחלוץ את המוח מן העצם, ויהנה מן העצם! ומתרץ סברין מימר אין חולצין את הפסול יש איסור שבירה אף על פסול אמר ר"א ואפילו תימר חולצין, פתר לה כר' יעקב דר' יעקב אמר הבא בכושר משעה ראשונה ונטמא, אסור בשבירת העצם.

שמואל אמר נמנין על מוח שבראש ואין נמנין על מוח שבקולית. נימנין על מוח שבראש- שהוא יכול להוציאו דרך האוזן. ואין נמנין על מוח שבקולית- שאין יכול להוציאו אלא דרך שבירה.

ר' יוחנן אמר נימנין על מוח שבקולית. מותר להוציאו דרך שריפה ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן אין נמנין על מוח שבקולית, ואם נמנה נמנה.

על דעתיה דר' יוחנן ישרף וימנה? מפני אבדן קדשים.

ר' אימי בשם ר' לעזר מה טעם אמרו העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר? שהשורף יש בו משום שבות. אית דבעי מימר (שמות יב) ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו אחר שני בקרי' אחר בוקרו של ארבעה עשר ואחר בוקרו של חמשה עשר. וכתיב (ויקרא ז) והנותר מבשר הזבח ביום

השלישי באש ישרף

מהו להצית את האור במדורת חמץ לשרוף חמץ ביו"ט מאן דיליף מן הנותר אסורשריפת חמץ יליף משריפת נותר—והתם אין שורפין קדשים ביו"ט מאן דלא יליף מן הנותר מותר.

שייך לשבת פ"ב אמר רבי בון בר חייה ירדו לה כשיטת רבי ישמעאל כמה דרבי ישמעאל אמר תמן תינוק שעבר זמנו נימול בין ביום ובין בלילה והכא עיבר זמנו נשרף בין ביום ובין בלילה:

**הלכה יא משנה כל הנאכל בשור הגדול יאכל בגדי הרך וראשי כנפים והסחוסין** אין נמנין על גדי רק מה שיכולין לאכול בשור הגדול (כגון ראשי כנפיים.. שאפשר באכילה ע"י שליקה) **השובר את העצם בפסח טהור הרי זה לוקה ארבעים אבל המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה את הארבעי':**

**גמרא** גידים הרכים ר' יוחנן אמר נמנין עליהן ר"ש בן לקיש אמר אין נמנין עליהן. רבי יעקב ר' אחא בשם ר' זעירה מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן מחלפה שיטתיה דר"ש בן לקיש.

דאיתפלגון, דתנינן תמן, אלו שעורותיהן כבשרן: עור האדם ועור חזיר של יישוב ר' יוסי אומר אף עור של חזיר הבר. עור חטרת גמל הרכה עור הראש של עגל הרך עור בית הפרסות עור בית הבושת ועור השליל ועור שתחת האליה ועור האנקה והכח והלטאה והחומט. ר' יהודה אומר הלטאה כחולדה וכולן שעיבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין חוץ מעור האדם. ר' יוחנן בן נורי אומר שמנה שרצים יש להן עורות עורותיהן לאוו כבשרן

א"ר יוחנן לא שנו אלא לאיסור ולטומאה אבל ללקות עור הוא ואין לוקין עליו משום נבלה. ר"ש בן לקיש אמר משנה שלימה שנה רבי בין לאיסור בין ללקות בין לטומאה.

מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן הכא הוא עבד ליה בשר, ותמן לא עבד ליה בשר! אמר רבי יודה בר פזי שנייא היא תמן שהוא עור ועור סופו להקשו'.

כל שכן מחלפה שיטתיה דר"ש בן לקיש, מה אין תמן שסופו להקשות הוא עבד ליה בשר, כאן שאין סופו להקשות לא כל שכן!! א"ר אבין טעמא דר"ש בן לקיש ואכלו את הבשר לא גידים. רבנן דקיסרין א"ר חייה ר' איסי חד מיחלף מהפך דברי ריו"ח ור"ל וחד כהדין תניי. מאן דמחלף, לית ליה כילין קישוי'. לדידיה, לא קשה הנך קושיות

וכמה ישבור? ר' יוסי ור' זעירא בשם ר' יוחנן עד כדי שתהא היד מחגרת. ר' יונה א"ר זעירא ור' בא תריהון בשם רבי יוחנן חד אמר כדי שתהא היד מחגרת וחורנה אמר אפילו צפורן. מ"ד צפורן, כל שכן יד דפגימת יד וודאי גדול מפגימת צפורן מ"ד יד אבל צפורן, לא.

ר' יוחנן ור"ש בן לקיש תריהון אמרי לעולם אינו חייב מלקות עד שישבור עצם שיש עליו בשר וממקום בשר. [ר' יעקב בר אחא אמר, שמעון בר אבא בעי, מעתה, לעולם אינו חייב עד שיטול אבן וירסס!! דכל שחותך כדרכו, אין בשר במקום החתך מ מ ש]

והתנינן חותך עד שמגיע לעצם וכו' ויחלוץ בשר מן העצם ויקוץ! ומתרץ שלא לפקע תחת הבשר

עצם- לחייב על כל עצם ועצם. הדא דתימר בהתרייה אחת אבל בשתי התריות שכן אפילו עצם אחד ושברו וחזר ושברו חייב שתים.

ר' ירמיה בעי, לית הדא פליגא על ר' שמעון בן לקיש. דר' שמעון ב"ל אמר לעיל עצם שאין עליו בשר מותר לשוברו. לא אמר =וכאן הוא אומר.. אלא שלא ילקה, הא לאסור אסור!!

אבל המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה ארבעים.

רבי אבון בשם ר"א מתניתא כשבא בטומאה משעה ראשונה אבל אם בא בטהרה ונטמא, כבא בטהרה ולוקין על שבירתו.

**הלכה יב משנה אבר שיצא מקצתו, חותך עד שמגיע לעצם, וקולף עד שמגיע לפרק, וחותך.**

**ובמוקדשין, קוצץ בקופיץ. שאין בהן שבירת העצם**

**מן האגף ולפנים כלפנים. ומן האגף לחוץ כלחוץ. החלונות ועובי החומה כלפנים:**

**גמרא** ר' סימון ר' יהושע בן לוי בשם בר פדייה הפיגול והנותר מצטרפין לטמא את הידים עד כדי עונשן בכזית

מהו שיפסלו בתרומה? ק"ו אם מטמאין את הידים לפסול בתרומה הן עצמן לא כ"ש.

ההן יוצא מה את עבד ליה מטמא את הידים או אינו מטמא את הידים? אין תימר ההן יוצא מטמא את הידים כ יוצא דמי לפגול פיגול ונותר אינן פוסלין בתרומה ..עכצ"ל.. אין תימר =ואם תרצה לומר פיגול ונותר פוסלין בתרומה, ההן יוצא לא גזרו עליו כלום. דלא כן יטמא צד החיצון וצד הפנימי. איך "חותך", הרי צד החיצון=יוצא, מטמא צד הפנימי א"ר אבין מאן אית ליה דבר טמא מחמת עצמו לא רבי מאיר?! רק ר"מ ס"ל "מגע בית הסתרים מטמא"! (לר"מ, בגד גע"ג שחתכו מבגד-מדרס, טמא מגע מדרס)

לא כן אמר רבי יוחנן כל הדברים טהורין ברובן כיון שחיתך רובן לאו כפרוש **הוא**.אף לרבנן יש לטמאות בשר הפנימי, כשפירש רוב החיצון שוב ל"ה ביה"ס ומטמא הפנימי **יהא כמגיעו** בו ויהא פסול. א"ר חנניה במחתך כל שהוא ומשליך.ואין נוגע בשעת פרישה

ר' בא בשם רב יהודה לא קידשו תחת האגוף שבירושלם. ר' ירמיה בשם רב שמואל בר רב יצחק כדי שיהו מצורעין מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, ודכוותה לא קידשו תחת האגוף של הר הבית כדי שיהו זבין מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים!! מצורע אין לו איכן להגן, זב יש לו איכן להגן בכל ירושלם.

רבי יוחנן בר מדייא בשם רבי פינחס: מן מה דאנן חמיי רבנן שלחין סנדליהון תחת האגוף של הר הבית, הדא אמר שלא קידשו תחת האגוף של הר הבית.

רב שאול לרבי חייא רבה, גגות ירושלם מה הן? א"ל מן מה דמתלין מתלא פיסחא כזיתא והלילה מתבר אגרייא הדא אמרה גגות ירושלם קודש. ר' ירמיה ר' מיישא רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב גגות ירושלם חול. והא תנינן מן האגוף ולפנים כלפנים מן האגוף ולחוץ כלחוץ! פתר לה בגג מבוצר לאויר חצר הא מתניתא. והא תנינן החלונות ועובי החומה כלפנים! עוד היא בגג מבוצר לאויר חצר היא מתניתא. ואתיא כההיא דאמר רבי אחא בשם רבי חיננ' (איכה ב) ויאבל חיל וחומה. שורא ובר שורא. חומה קטן סביב לחומה גדול (והיא היתה שווה לקרקע)

אם עובי החומה קידשו כל שכן

חלון א"ר אחא בחלון שעל גבי האגוף נצרכה אף ע"ג דתימר לא קידשו תחת האגוף של ירושלם חלון שע"ג האגוף קודש.

תני בשם ר' יהודה מחילות שתחת ההיכל חול וגגות ההיכל קודש ר' אימי בשם ר"ש בן לקיש מתניתא אמרה כן מדורה היתה שם ובית כסא של כבוד וזה היה כבודו מצאו נעול יודע שיש שם אדם פתוח ידוע שאין שם אדם. א"ר יוסה וכי צואה טומאה והלא אינה אלא נקיות.

ויידא אמר דא: יוצא והולך לו במסיב' ההולכת תחת הבירה ונרות דולקין מיכן ומיכן עד שהוא מגיע לבית הטבילה. אם קודש הוא ילך לו בקצרה!

**הלכה יג משנה שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד אלו הופכין פניהן אילך ואוכלין, ואלו הופכין פניהן אילך ואוכלין,** שלא יבא אדם לאכול בשני מקומות **והמיחם באמצע. וכשהשמש עומד למזוג, קופץ את פיו ומחזיר את פניו,** להראות לבני חבורתו לפני שמחזיר את פניו, שאינו אוכל מבני חבורה האחרת **עד שמגיע אצל חבורתו ואוכל.**

**והכלה הופכת את פניה ואוכלת:**

**גמרא** כתיב (שמות יב) לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה אין לי אלא חוץ לבית, חוץ לחבורה מניין? ת"ל לא תוציא חוצה. א"ר יודה מיכן שאם הוציא חוץ לחבורה, שהוא מתחייב.

א"ר מנא אמר קרייא לא תוציא חוצה, ונן אמרין אם חוץ לחבורה שהוא מתחייב, לא כ"ש חוץ לבית!

רבי אימי בעי, הוציא מחבורה לחבורה בשני בתים חייב שתים. משום לא תוציא מן הבית, ומשום לא תוציא חוצה. כ לעבור עליו בב

נמנו על הפסח וכבר התחילו לאכול, הוציא אחד כזית, חייב. שנים שלשה פטורין. מפני שבני חבורתן ראוין להמשך אצלן,כ כולם ראויין לבא אצל השניים ויגמרו שם האכילה, ושוב לא מיקרי "הוצאה חוץ לחבורה" אלא שהן עוברין בעשה. לת"ק האוסר לחבורה להתחיל אכילה במקום א, ולסיימו במקום ב וכרבי שמעון אפילו בעשה אינן עוברין. שמתיר לכתחילה מש"כ לעיל. ואוסר לחלק את בשר הפסח לשני חבורות.

דתני: (שם) על הבתים אשר יאכלו אותו בהם מלמד שהפסח נאכל בשני מקומות. יכול אף אוכליו יהו אוכלין אותו בשני מקומות? תלמוד לומר (שם) בבית אחד יאכל. הא כיצד פסח נאכל בשני מקומות. קרבן אחד מתחלק לשני חבורות ואין אוכליו ראובן אינו אוכל בב' מקומות אוכלין אותו בשני מקומות.

רבי שמעון אומר: אף אוכליו אוכלין אותו בשני מקומות. מה מקיים רבי שמעון בבית אחד יאכל? שלא תהא חבורה מקצתה אוכלת בפנים ומקצתה אוכלת בחוץ.=שלא יתחלק הפסח לשתי חבורות

##יחיד שהוציא כזית חוץ לחבורה,

לר"ש מפני שבני חבורתו ראויים לימשך אצלו, נפטר מלא תעשה##

שניים ושלשה פטורין...רבי חייה בר בא בעי, למה לי כרבי שמעון אפילו כרבנן מפני שבני חבורתן ראויין לימשך אצלן. יפטרו מלא תעשה, אפילו בעשה לא יהו!! על עצם "מעשה ההוצאה" שמא אין כאן אפי' עשה!

שמש שאכל כזית והוא בצד התנור אם היה פיקח ממלא את כריסו ממנו. אם רצו לחלוק לו כבוד, באין ואוכלין עמו בצד התנור, ואם לאו נותנין לו חלקו ואוכל במקומו. תמן אמר דלא כרבי שמעון היא. לדידיה אסור לחלוק הקרבן לב חבורות ולא שמיעין דאמר רבי הילא רבי איסי רבי אליעזר

בשם רבי הושעיה: הכל מודין בתחילה תחילת אכילתן יכולים לחלוק לב' חבורות שהן חולקין. בסוף כבר התחילו לאכול יחד, אסורים לחלוק שאינן חולקין, מה פליגין? בשהיו יושבין ואוכלין, ופקעה עליהן הקורה, ר' שמעון אומר עוקרין הן חלקן ואוכלין במקום אחר. ורבנן אמרין אינן עוקרין את חלקן ואוכלין במקום אחר.דאסור לחבורה לסעת ממקום למקום

ר' חייא בר בא א"ר יוסי בן חנינה בעי, מעתה =שמא כך הדין? המוציא אינו חייב עד שעה שיאכל? אתא ר' שמואל ר' אבהו בשם ר' יוחנן המוציא אינו חייב עד שעה שיאכל. א"ר זעירא ותניי תמן: יחיד שהוציא כזית חוץ לחבורה, חייב, ולא פסל עצמו מפני חבורתו =יכול לחזור ולאכול אצל חבורתו. הדא אמרה אפילו לא אכל, אין תימר אכל, למה לא פסל עצמו מבני חבורתו? ליפסל וליפסל! דאסור לאכול בב' מקומות! א"ר יוסה כיון שהוציאו פסלו, אפילו אכל דבר פסול אכל! להכי לא פסל עצמו!

[ויידא אמר דא: נוסח ברייתא יש שובר אחר שובר, אין מוציא אחר מוציא. או הדא אמרה כיון שהוציאו פסלו. וע"כ פטור "מוציא אחר מוציא" או הדא אמרה: המוציא אינו חייב עד שעה שיאכל] וכיון שאכלו שוב א"א להוציאו

פשיטא דא מילתא: התחילו אלו, ונטמאו אלו שלא התחילו זכו טהורין שהתחילו בחלקן של טמאין.שלא התחילו ולא עוד אלא אפילו התחילו אלו, ונטמאו הן, זכו טהורין שלא התחילו בחלקן של טמאין. אבל התחילו אלו ואלו, ונטמא אחד מהן, לא זכו טהורין בחלקן של טמאין! דוק בסברא דהאי מילתא

##יחיד מפשיט ידו בכל הבית ואין חבורה מפשטת ידה בכל הבית.יחיד יכול להסתובב בכל הבית, אבל חבורה אל יסתובבו אנה ואנה. לכאורה משום דנראה כחבורה אחת אוכל בשני מקומות

והא תנינן שתי חבורות וכו'! ומתרץ לא אמר אלא שתים הא אחת לא חבורה אחת אסור קצתם לאכול בהיפוך פנים

והא תנינן המיחם באמצע! נאסור לשמשים לעמוד ולטול ממיחם א' דלא ניכר לאיזה חבורה שייך השמש

מקום שהשמש מוכיח עליו שם הוא חבורתו. כיון שמקום מושבו חסר, רואין הכל ששייך לחבורה זו

והא תנינן הכלה הופכת פניה ואוכלת! אמר ר' חייה בר בא מפני הבושה: שהתירו ##

# מסכת פסחים פרק ח

**הלכה א משנה  האשה בזמן שהיא בבית בעלה, שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה, תאכל משל בעלה**

**הלכה רגל הראשון לעשות בבית אביה, שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה, תאכל ממקום שהיא רוצה**

**יתום ששחטו עליו אפיטרופין יאכל ממקום שהוא רוצה**

**עבד של שני שותפין לא יאכל משל שניהם**

**חציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו:**

**גמרא**

סוגיא מועתקת ממסכת סוטה בעלה מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה?

א"ר יוחנן ארבעה מחוסרי כפרה מפרישין עליהן חוץ מדעתן ואלו הן: זב וזבה ויולדת ומצורע. שכן אדם מפריש על בנו הקטן והוא נתון בעריסה.דכתיב "זאת תורת הזב" בין גדול בין קטן, וה"ן מפריש על גדול שלא מדעתו

ניחא זב וזבה ומצורע, ויולדת. ויש קטנה יולדת?! לא כן אמר רבי רדיפה ר' יונה בשם רב חונה עיברה וילדה עד שלא הביאה שתי שערות, היא ובנה מתים. משהביאה שתי שערות, היא ובנה חיים. עיברה עד שלא הביאה שתי שערות, וילדה משהביאה שתי שערו', היא חיה ובנה מת. מיי כדון? שכן אדם מפריש על בתו חרשת. מכיון שהשיאה לא כבר יצאת מרשות אביה?! אלא שכן אדם מפריש על אשתו חרשת דאסור לה לאכול בקדשים עד שתביא כפרה—וכתיב ושמחת אתה ובתיך, ע"כ מפריש של"מ

וכאן, סוטה קטנה אין את יכול דאמר רבי זעירה ר' יוסה בשם רבי יוחנן קטנה שזינתה אין לה רצון ליאסר על בעלה. וחרשת אין את יכול דכתיב (במדבר ה) דאשה אמן אמן. וא"כ לא מצינו בסוטה שמפריש שלא מדעתה...

אמר רבי אבין שנייא היא דכתיב (דברים יד) ושמחת אתה וביתך, והוא מעוכב מלשמוח עמה שהרי אסור לבא עליה , מפריש עליה חוץ מדעתה .

ר' ירמיה בשם רבי יוחנן: אדם קובע =מחייב את עצמו על חבירו קרבן נזיר שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו. רבי זעירא בשם ר' יוחנן אדם קובע על חבירו חטאת חלב שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו.

ר' זעירא בשם ר"א: אדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו.

הוגה הרבה

אמר ר"א מתניתא אמרה כן: האשה בזמן שהיא בבית בעלה שחט עליה אביה שחט עליה בעלה תאכל משל בעלה וכו' אלמא שוחט שלא מדעתה

ומדחה...הלכה רגל וכו' מה נן קיימין? אם בשאינו ממחין, ואיירי כשלא הודיעו אותה רק כל אחד שחט בסתם כי חשב שתאכל אצלו סתם האשה ממחה לומר אצל בעלי אני רוצה! ופשיטא דאתא מינוי דבעל ומבטל מינוי האב אלא בממחין האב והבעל רבין זע"ז בפניה--וקמ"ל שיש בידה להחליט

אתא ר' ירמיה בשם ר' יוחנן: מתניתא בממחין וליכא סייעתא לר"א דאיירי כשהודיעו לה לפני שחיטה. וברישא ל"מ רצונה לאכול בבית אביה

לית הדא מימרא דריו"ח [דחטאת בעינן דעת גם בשחיטה] פליגא על דר' אלעזר דר"א אמר אדם שוחט פסחו שלא מדעתו אבל אינו מפרישו שלא מדעתו. שנייא היא פסח שנייה היא חטאת. פסח לכשתגדיל ראוי הוא להתכפר בו, חטא' לכשתגדי' אינו ראוי להתכפר בה.ע"כ יש להחמיר בה

הלכה רגל הראשון..אמר ר' יוחנן ברגל רדופין שנו. אי זהו רגל רדופין? אמר רבי יוסה בי רבי בון זה רגל ראשון שאביה רודפה לבית בעלה. וע"כ התירו לה לאכול מבעלה, אף שהלכה אצל אביה

לא הלכה רגל הראשון. רגל השני מהו שיעשה רגל רדופין? לעולם יש לה רגל רדופין? אלמנה מהו שיהא לה רגל רדופין? מי מהני הרדפת אביה לבית חמיה להתירה לאכול שם?

נישמעינה מן הדא: הלכה רגל הראשון לעשות בבית אביה. או הדא אמרה לעולם יש לה רגל רדופין, או הדא אמרה אלמנה יש לה רגל רדופין. ?? מאי לאוו לרבות הני גווני?

א"ר יוסה בי רבי בון תיפתר שיש לה בנים ואין לה בעל, וסתם האשה ממחה לומר אצל בני אני רוצה שמא דווקא האי גוונא איתרבי אכילתה אצל בניה #

אמר רבי לעזר פסחן של נשים רשות, ודוחין עליו את השבת. ר' יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר פסחן של נשים של עבדים רשות, ודוחין עליו את השבת.

מצתן מה היא?

רבי זעירא אמר במחלוקת שלפנינו

לעניין פסח. רבי הילא אמר דברי הכל חובה.

מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין.

מתניתא מסייעא לר' זעירא: חזרת מצה ופסח לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות. רש"א בנשים רשות

מתניתא מסייעא לר' הילא: (דברים טז) לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל מצות לחם עני. את שהוא בבל תאכל חמץ הרי הוא בקום אכול מצה. ונשים הואיל והן בבל תאכל חמץ הרי הן בקום אכול מצה. [והא תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבין והנשים פטורות! אמר ר' מנא חומר היא מצות עשה שהיא באה מכח בלא תעשה]

סוגיא השייכת לסוף מסכת חלה [תני: האשה עושה פסח הראשון לעצמה והשני טפילה לאחרים דברי ר"מ. ר' יוסה אומר: האשה עושה פסח שני לעצמה אפילו בשבת ואין צ"ל הראשון. ר"ש בן אלעזר אומר האשה עושה פסח ראשון טפילה לאחרים ואינה עושה פסח שני.

# מה טעמא דר"מ? (שמות יב) איש שה לבית אבות, אם ר צ ו לבית בית=אשה ומוקמינן בפסח שני דווקא

# מה טעמא דר' יוסי? איש שה לבית אבות בניו ובנותיו, כ ל ש כ ן לבית. דיש ח י ו ב [וקרא סתמא כתב בין בא בין בב]

מ"ט דר' לעזר בי ר"ש? איש לא אשה

מה מקיימין רבנן איש? פרט לקטן.

ואתיא מתניתין דחלה כמ"ד פסחן של נשים רשות.

א"ר יונה ואפילו כמ"ד פסחים של נשים חובה, שנייא היא שהדבר מסויים שלא יקבע הדבר חובה]

יתום ששחטו עליו הפיטרופין, יאכל ממקום שהוא רוצה. מתניתא ביתום קטן, אבל ביתום גדול נעשה כממנה עצמו על ב' פסחים כאחת. דתני ר' חייה: הנמנה על שני פסחים כאחת אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. א"ר יוסי מתניתא אמרה כן: שחט גדי וטלה יאכל מן הראשון.

עבד של שני שותפין לא יאכל משל שניהם. ר' יוסה אומר אין רשות לרבו לומר לו אי איפשי שתמנה על הפסח דחייב לאכול פסח אבל אומרים לו אי איפשי שתמנה על זה, אלא על זה.

פעמים שהוא נמנה על שלשה פסחים כאחת. היך עבידא? עבד של שני שותפין צריך להימנות על הפסח,של אחר שיחרר אחד מהן חלקו, צריך להימנות על פסח אחר,דפנים חדשות באו לכאן!! שיחררו שניהן צריך להימנות על פסח אחר!

שמואל בר אבא בעי בגוונא דלעיל, עבד מהו שיאכל משלשת'? א"ר יוסי אם אומר את עבד לא יאכל משלשתן, מעתה לא ימנה על הפסח שמא ימלך רבו וישחררו אחר שחיטה ונמצא הקדש פסול מעורב בעבודה.

ר' יעקב בר אחא א"ר זעירא בעי, הרב מהו שיצא בהקדש העבד? ולא מתניתא היא?! האומר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח. מתניתא מדעת רבו, מה צריכא ליה, שלא מדעת רבו

חציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו. דצד החירות הוי שלא למנויו! ר' חייה בשם רבי יוחנן מי שחציו עבד וחציו בן חורין קידש אשה אין חוששין לקדושיו דצד עבדות א"י לקדש. ודכוותה, גירש, [כגון דאדון הסכים לקי'] אין חוששין לגירושיו

שמואל אמר חוששין לגירושיו. אתיא דשמואל כר' יודה דתנינן תמן: גנב מי שחציו עבד וחציו בן חורין ר' יודה מחייב דמקצת ככולה וחכמים פוטרין:

**הלכה ב משנה האומר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח שחט גדי יאכל, שחט טלה יאכל, שחט גדי וטלה יאכל מן הראשון.**

**שכח מה אמר לו רבו כיצד יעשה? ישחוט גדי וטלה ואומר: אם גדי אמר לי רבי גדי שלו וטלה שלי, ואם טלה אמר לי רבי הטלה שלו וגדי שלי**

**שכח רבו מה אמר לו שניהן יצאו לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שני:**

**גמרא** תני ר' חייה הנמנה על שני פסחין כאחת אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. א"ר יוסה מתניתא אמרה כן: שחט גדי וטלה, יאכל מן הראשון

ר' לעזר ורבי יוחנן תריהון אמרין דר' נתן היא סיפא דמתני' דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה. ר' חזקיה בשם רבי בא בר ממל תיפתר ששכח רבו בין שחיטה לזריקה. נמצא היה ראוי בשעת שחיטה א"ר חזקיה מתיב חד מן רבנן ואמרין הוא היה. י"א שהיה חזקי' בעצמו והא תנינן שכח רבו מה אמר לו, ישחוט גדי וטלה.אלמא שכח קודם שחיטה!

א"ר יוחנן הפרי' פסחו עד שלא נתגייר, ונתגייר. עד שלא נשתחרר, ונשתחרר. עד שלא הביא ב' שערות, והביא שתי שערות, צריך להמנות על פסח אחר.גוף חדש בא בעולם

א"ר יודן כל הספיקותדפטור מלעשות פ"ש אע"פ שאינו יכול לאכול דר' נתן אינון. חוץ מן הזורק דם חטאתו ודם אשמו, ספק בלילה זרק ספק ביום זרק, נעשה כספק כפרה, וספק כפרה כיפר:

**הלכה ג משנה האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מנת מי שיעלה מכם ראשון לירושלם כיון שהכניס הראשון ראשו ורובו זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו.**

**לעולם אין נימנין עליו עד שיהא בו כזית לכל אחד ואחד. נימנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט, רבי שמעון אומר עד שיזרק עליו את הדם:**

**גמרא** אמר רבי יוחנן לית כאן הריני שוחטדאים "שוחט" על בן הראשון, שוב אין השני יכול להמנות אחר "שחיטה אלא הריני מפריש, ולמה תנינתה הריני שוחט בשביל לזרזו.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה תניי בית דין הוא שיהא זה מפריש את פסחו וזה מפריש את מעותיו ממנה אותו על שלו והמעות יוצאין לחולין מאיליהן.

מה, יוצא לחולין וחוזר וקדש? או לכך הקדישו משעה ראשונה? האים הפסח "יוצא לחולין" וממילא יכול לחלל מעות הקדש על הבהמה(שיור בגוף הפסח), או המעות הוקדשו מעיקרא ע"מ שיצאו מה נפק מביניהן? הפריש ק' מנה לפסחו והמנה אותו על חמשים ומשלם לו רק 50 [שוויו של בשר שנמנה עליו], אין תימר יוצא לחולין וחוזר וקדש, שאר המעות הקדש הן. אין תימר לכך הקדישו משעה ראשונה, שאר המעות חולין הן.

רבי יעקב בר אחא אמר שמואל בר אבא בעי הגע עצמך שהימנה אותו על חנם. מה אית לך, יוצא לחולין וחוזר וקדש?! על כרחך שאין זה התהליך! [כי אים יצא לחולין, איך יחזור ויוקדש?]

מיליהון דרבנן אמרי שאינו יוצא לחולין וחוזר וקדש. תמן תנינן נתן לה כספים באתננה הרי אלו מותרים, יינות שמנים וסלתות כל דבר שכיוצא בו קרב על גבי המזבח אסור. נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין. ר' שמעון בן לקיש אמר בממנה אותה על פסחו ועל חגיגתו, הדא אמרה שאינו יוצא לחולין וחוזר וקדש, אין תימר שהוא יוצא לחולין וחזר וקדש, יהא אסור משום אתנן! דוודאי אתנן חל על חולין

פתר לה בשלא נכנס לתוך ידו כלום.לא נאסר משום אתנן דל"ח "הנאה"...גבי מודר הנאה, וה"ן ל"ח אתנן תדע לך דתנינן תמן מקריב עליו קיני זבים קיני יולדות. לא בשלא נכנס לתוך ידו כלום?! אוף הכא, בשלא נכנס לתוך ידו כלום.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' אימי, איתפלגון ר' יוחנן ור"ש בן לקיש, חד אמר מקדישין וחד אמר אין מקדישין. רבנן דקיסרין מפרשין להון: ר' יוחנן אמר מקדישין בתחילה בי"ט, רשב"ל אמר אין מקדישין בתחילה בי"ט.

אית תניי תני הולך לו אצל מוכרי טלאים. אית תניי תני הולך לו אצל מוכרי פסחים. מ"ד הולך אצל מוכרי טלאים. כמ"ד מקדישין. מ"ד הולך לו אצל מוכרי פסחים כמ"ד אין מקדישין.ואיירי שהוקדשו מבעו"י הדא אמרה אינו יוצא לחולין וחוזר וקדש, אין תימר שהוא יוצא לחולין וחוזר וקדש יהא אסור משום מקדיש ותנינן אין מקדישין!

ר' חנניא ור' מנא: הא דאסור להקדיש חד אמר במקדיש למחר, וחורנה אמר במקדיש לבדק הבית.

אמר רבי שמי ואפילו כמ"ד דבעלמא

אסור, הב"ע.. במקדיש בעזרה משום שבות שהתירו במקד' לכו"ע שרי להקדיש בתוך העזרה..

מניין שהן נמנין רק על חי ת"ל (שמות יב) במכסת נפשות. מניין שהן מושכין? נאמר כאן שה, תכוסו על השה נאמר במצרים שה. מה שה שנאמר במצרים, חי לא שחוט. אף שה שנאמר כאן חי לא שחוט.

מה טעמא דר"ש? אילו מתו בין שחיטה לזריקה שמא הבעלים מתכפרין?! ודאי שאין מתכפרין! נמצא הכל תלוי בזריקה מה בין מתו, מה בין משכו הבעלים את ידיהם ממנו!

**הלכה ד משנה הממנה אחרים עמו על חלקו, רשאין ליתן לו את שלו, והוא אוכל משלו והן אוכלין משלהם:**

**גמרא** בני חבורה שהיו ידיו של אחד מהן יפות אוכל הרבה.. רשאין לומר לו טול חלקך ואכול לעצמך. לא סוף דבר פסח אלא אפילו עשו סינבול חבורה שאוכלין יחד רשאין לומר לו טול חלקך ואכול לעצמך. אם היו מכירין אותו, לכך התנו עמו בשעה ראשונה.

רב הונא אמר הפריש פסחו ואמר על מנת שלא יימנה אחר עמי, אין אחר נמנה עמו. הפרישו סתם, כל מה שיבואו, מינוייו הם.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא מתניתא אמרה כן?! ואם ימעט הבית מלמד שהן מתמעטין והולכין בלבד שיהא שם אחד מבני חבורה הראשונה דברי ר' יודה. ר' יוסה אומר: בין מן הראשונה בין מן השנייה בלבד שלא יניחו את הפסח כמות שהוא. אין תימר כל מה שיבואו מינוייו הן. הן בני חבורה הראשון, הן בני חבורה השנייה!ולמה בעי ר' יודא אחד מ"חבורה ראשונה"

מה נפק מביניהן? הפרי' פסחו, ומשך ידו, ונמנה אחר עמו. על דעתיה דרב הונא כשר דל"ה כ"הניח פסח בלי בעלים"—כיון שנמנה אחר בסוף, הו"ל כמנוי מעיקרא דאמרי' איגלאי מילתא למפרע על דעתיה דרב זעירא פסול.

על דעתיה דרב הונא הקדש שותפין הוא כשממנה אח"כ עוד איש ואין הקדש שותפין עושה תמורה, על דעתיה דר' זעירא הקדש יחיד הוא, והקדש יחיד עושה תמורה.

נמנו עליו מאה בני אדם כאחת, אם יש כזית לכל אחד, כשר. ואם לאוו, פסול. בזה אחר זה- רב חונה אמר יש כזית לכל אחד ואחד כשר ואם לאו פסול.דהו"ל כנמנו "כולם" משעה ראשונה וליכא כזית לאף אחד! ר' זעירא אמר: עד מקום שיש כזית לכל אחד ואחד מהם, כשר ואם לאו פסול.

ותני כן: כר"ז נמנו עליו וחזרו ונמנו עליו, עד מקום שיש כזית לכל אחד ואחד מהם, כשר, ואם לאו פסול:

**הלכה ה משנה זב שראה שתי ראיות, שוחטין עליו בשביעי. ראה שלש, שוחטין עליו בשמיני.**

**וכן שומרת יום כנגד יום שוחטין עליה בשני, ראה שני ימים שוחטין עליה בשלישי**

**הזבה שוחטין עליה בשמיני:**

**גמרא** תני רבי חייה נדה שוחטין עליה בח', בועל נדה שוחטין עליו בז'. א"ר יוסה הדא אמרה שבועל נדה טהור ביום הז' שלו:

**הלכה ו משנה האונן, והמפקח בגל, וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורין, החולה והזקן שהן יכולין לוכל כזית, שוחטין עליהן. ועל כולן אין שוחטין עליהן בפני עצמן שלא יביאו את הפסח לידי פסול, לפיכך אם אירע בהן פסול** ואינן יכולין לאכול הפסח **פטורין מלעשות פסח**

**שני.**

**חוץ מן המפקח בגל שהיה טמא מתחילתו:**

**גמרא** ר' יוסי בי ר' בון אבא בר בר חנה בשם ר' יוחנן מתניתא בשחבשוהו ישראל אבל אם חבשוהו עכו"ם (תהילים קמד) אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר.ואסור לשחוט עליו

בנתון חוץ לירושלם אבל בנתון בתוך ירושלם אפילו לא הבטיחו כמי שהבטיחו.יכולין להביא כזית פסח בתוך המאסר

רבי יונה ורבי יוסי תריהון בקדמית' הוינן אמרין ישראל ערל שוחטין וזורקין עליו. ולא הוינן אמרין כלום. תנא רבי סימון בר זבדי קומי רבי הילא: נאמר כאן (שמות יב) ואז יקרב לעשותו, ונאמר להלן אז יאכל בו. מה אז שנאמר להלן עד שיהא כשר בשעת אכילה, אף אז שנאמר כאן עד שיהא כשר בשעת אכילה. ומה אז שנאמר כאן עד שיהא כשר בשעת שחיטה, אף וגו'.

פעמים שהוא המפקח נעשה כיוצא בהם אונן , פעמים שהן נעשים כיוצא בו.

פעמים שהוא נעשה כיוצא בהם, כאונן וגו' בגל ארוך. אני אומר נזרק עליו הדם עד שלא הגיע לטומאה.ופטור מפ"ש פעמים שהן נעשין כיוצא בו בגל עגול. אירע בהן פסול בין שחיטה לזריקה, הן נעשין כיוצא בו.

**הלכה ז משנה אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה. ור' יוסי מתיר.**

**אפילו חבורה של מאה שאינן יכולין לוכל כזית, אין שוחטין עליהן.**

**ואין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים:**

**גמרא** א"ר יוחנן טעמא דר' יודה (דברים טז) לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריך. מה מקיים ר' יוסי טעמא דר' יודה? פתר לה כר"א בן מתיא. דתני ר"א אומר יכול יהא היחיד מכריע על הטומאה? תלמוד לומר לא תוכל לזבוח את הפסח באחד. צריך לכה"פ שני טמאים יתירים על הטהורים [כגון 77 טמאים ו75 טהורים]

אמר רבי יוחנן מודה רבי יודה שאם עבר וזרק את הדם שהורצה. עבר ושחט מתירין לו לזרוק.

תני: אין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים מפני שהן מרבין בתיפלה. תני בר קפרא שלא יביאו את הקדשים לידי ביזיון. רבי יעקב בר אחא בשם ר' איסי אין עושין חבורה של גרים. מתוך שהן מקולקלין אין מדקדקין בו, והם מביאין אותו לידי פסול:

**הלכה ח משנה אונן טובל ואוכל פסחו לערב אבל לא בקדשים.**

**השומע על מתו ומי שנתלקטו לו עצמות, טובל ואוכל בקדשים**

**גר שנתגייר ערב פסחים בית שמאי אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב וב"ה אומרים הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר:**

**גמרא** א"ר יוסי בי ר' בון מתניתא בשנעשה אונן משעה ראשונה ,יכולין להביא כזית פסח בתוך המאסר אבל אם נעשה אונן לאחר כפרה =זריקה כבר הורצה ואין מתירין לו לאכול פסח בערב

ותני כן: אי זו היא אנינה? משעת מיתה ועד שעת קבורה דברי רבי. וחכמים אומרים כל היום כולו. אשכחת קלת וחמרת על דר', קלת וחמרת על דרבנן

קלת על דר': מת ונקבר בשעתו על דעתיה דר' אינו אסור אלא אותה שעה בלבד, על דעתיה דרבנן אסור כל היום

כולו.

קלת על דרבנן: מת ונקבר לאחר שלשה ימים. על דעתיה דרבנן אסור כל אותו היום, על דעתיה דרבי אסור עד שלשה ימים.

אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חונה תריהון אמרין, מודה ר' לחכמים שאסור כל היום. ותני כן: רבי אומר תדע לך שאין אנינות הלילה תורה, שהרי אמרו אונן טובל ואוכל פסחו לערב. והרי אנינות יום עשו אותה תורה! משמע הא אותו היום כ ו ל ו, אסור רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא תיפתר בשנקבר עם דימדומי החמה, ולית שמע מינה כלום. איירי בכה"ג שלא היה ק ב ו ר ה עד סמוך לשקיעה

ר' אבהו בשם ר' לעזר אין אנינה אלא למת בלבד. דכתיב (ישעיהו ג) ואנו ואבלו פתחיה. התיב ר' חייה בר אדא והכתיב (ישעיהו יט) ואנו הדיגים ואבלו כל משליכי ביאור חכה! א"ר חיננא כיני: אין אנינה "טמאה" אלא למת בלבד.

ברייתא סתומה [עיין זבחים צג]

תני: יום שמועה כיום קבורה לקרע ולאיבול ולספירת שבעה ולספירת שלשים. ולאכול בקדשים, הרי הן [יום קבורה או יום שמועה] כליקוטי עצמות. טובל ואוכל בקדשים לערב.

ולקוטי עצמות אוכלת בקדשים?! וקבורה אוכלת בקדשים?!

א"ר יוסה בי ר' בון תרתיהון בשמיע'. "שמע" שמת לו מת מאתמול, טובל ואוכל בקדשים. "שמע" שנתלקטו לו עצמות מאתמול, טובל ואוכל בקדשים.

תני: המעביר ארון ממקום למקום אין בו משום ליקוטי עצמות.

א"ר אחא הדא דאת אמר בארון של אבן, אבל בארון של עץ יש בו משום ליקוטי עצמות. א"ר יוסה ואפילו בארון של עץ אין בו משום ליקוטי עצמות, איזהו ליקוטי עצמות? המעבירן באפיקריסין שק ממקום למקום.

ר' חגיי בשם ר' זעירא ליקט עצמות כשמוען "כפשוטו"—במו ידיו ותני כן ליקט עצמות מלקט עצם עצם משיתאכל הבשר.

תני אין שמועה רק ביום" שנעשית"—לא "ששמע" היום שלקטו עצמות מאתמול לליקוט עצמות. אמר רבי חגי והוא ששמע למחר, אבל אם שמע בו ביום, יש שמיעה לליקוט עצמות.

ויש שיעור לליקוט עצמות? תנא ניקומכי קומי ר"ז אין שיעור לליקוט עצמות

כהדא ר' מנא הורי לר' הלל דכיפרא לקרוע ולהתאבל כר' אחא. ושלא להיטמות כר' יוסי.

תני ליקוט עצמות אין אומר עליהן קינים ונהי, ואין אומרין עליהן לא ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים. אלו הן ברכות אבלים: מה שהן אומרים בבית הכנסת. אלו הן תנחומי אבלים: מה שהן אומרים בשורה. תני: אבל אומר עליהן דברים. מהו דברים? רבנן דקיסרין אמרין קילוסין.

מה טעמון דב"ש? (במדבר לא) אתם ושביכם. מה אתם לא נטמאתם עד שנכנסתם לברית. אף שביכם, לא נטמאו עד שנכנסו לברית

מה טעם דב"ה? אתם ושביכם. מה אתם טעונין הזייה בשלישי ובשביעי, אף שביכם טעונין הזייה בשלישי ובשביעי.

ואינו מחוור אינו "דרשה ברורה" דאמר רב חייה בר יוסף גידול בר בנימין בשם רב: מודיי ב"ה שאם עבר וזרק את הדם שהורצה.

נזיר שנטמא בספק רשות היחיד, ר' הושעיה רבה אמר הנזיר מגלח. רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח.

תוספתא: הספיקות פטורין מפ"ש

היידינו ספק? הושעיא רבה אמר ראשה דפירקא. גדי וטלה ר' יוחנן אמר ההן דהכא ספק טו' דרה"י

יחיד שנטמא בספק רשות היחיד בפסח: רבי הושעיה רבה אמר ידחה לפסח שני. דתנינן תמן כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה, חייבין עליה על ביאת המקדש. וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה, אין חייבין עליה על ביאת המקדש. וכיון דנזיר מגלח על ספק טו' דרה"י, אינו יכול ליכנס לעזרה לעשות הפסח ר' יוחנן אמר משלחין אותו לדרך רחוקה מדאו' טהור הוא ואתיא כיי דמר רבי יוחנן נטמא בטומאת בית פרס. משלחין אותו דרך רחוקה.

צבור שנטמא בספק רשות היחיד בפסח: רבי יוחנן אמר יעשו בספיקן. ואסורין לעשות בטומאה רבי הושעיה רבה אמר יעשו בטומאה.

פליג אפיסקא דלעיל אף ר' הושעיה מודה שיעשו בספיקן לא אמר רב הושעי' אלא לחומרין.

ר' יוחנן בשם ר' בניי ישראל ערל מזין עליו שכן מצאנו שקיבלו אבותינו במדבר הזייה ערלים. אמר רב חסדא אתיא כמאן דאמר באחד עשר מלו והזו עליהן בי' כשהיו ערלים ברם כמאן דאמר בעשירי מלו לא קיבלו הזייה ערלים. אמר רבי אבון מכל מקום לא מנו להזייה ערלים?! שפיר "מנו" יום שלישי—אף כשהיו ערלים

ר' לעזר בשם ר' חנינה מעשה בכהן ערל שהיזה, והוכשרו הזיותיו

ותני כן ראי' לב"ה דעכו"ם שנתגייר שרי בפסח ר' אליעזר בן יעקב אומר איסרטיוטות היו שומרי צירין בירושלם וטבלו ואכלו פסחיהן לערב:

# מסכת פסחים פרק ט

**הלכה א משנה מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון יעשה את השני. שגג או נאנס ולא עשה את הראשון יעשה את השני. א"כ למה נאמר (במדבר ט) טמא או בדרך רחוקה? שאלו פטורין מן ההכרת ואלו חייבין בהכרת:**

**גמרא** טמא לנפש. אין לי אלא טמא לנפש, אנוסים או שוגגין מנין? ת"ל (במדבר ט) איש איש ריבה, עד כדון כר"ע. כרבי ישמעאל? ס"ל דברה תורה כלשון בנ"א

תני רבי ישמעאל לא טמא נפש כהרי דרך רחוקה, ולא דרך רחוקה כהרי טמא נפש הצד השוה שבהן שלא עשה את הראשון יעשה את השני אף אני ארבה אנוסין או שוגגין שלא עשו את הראשון יעשו את השני. מזיד מניין? א"ר זעירא והאיש לרבות את המזיד.

אנן תנינן שגג או נאנס. תני ר' חייה גרס כן במתני' שגג או הזיד א"ר יוסה מתניתא אמרה כן: שאלו פטורין מן ההכרת ואלו חייבין בהכרת. מה אית לך חייב בהכרת, לא מזיד ?!

אין לי אלא טמא לנפש, טמא זיבה וטמא צרעת מניין? תלמוד לומר טמא ריבה. מה תלמוד לומר טמא נפש? אלא איש טמא נפש נדחה לפסח שני, ואין ציבור טמא נפש נדחה לפסח שני. טמא זיבה וטמא צרעת נדחין לפסח שני. אפי' צבור טומאת עבודה זרה עשו אותו כטומאת זיבה וטמא צרעת.

ניתן לישראל לבנות הבית הבחירה, יחיד עושה פסח שני ואין צבור עושין פסח שני. =אם ייבנה ביה"ק בין ראשון לשני--אין הצבור יכולין לעשותה! ר' יודה אומר: ציבור עושה פסח שני. שכן מצינו בחזקיה שעשה פסח שני הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב ל) כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה וגו'.

אית תניי תני מעברין את השנה מפני הטומאה, אית תנייכדיי לטהר הקדש תני אין מעברין את השנה מפני הטומאה. מאן דאמר מעברין את השנה מפני הטומאה מה מקיים כי אכלו את הפסח בלא ככתוב? שעיברו את ניסן ואינו מעובר אלא אדר. [ואתייא כיי דמר ר' סימון בר' זבדי גולגולתו של ארנן היבוסי מצאו תחת המזבח]

כתיב (דברי הימים ב כט) ויחלו באחד לחדש הראשון לקדש וביום שמונה לחדש. והלא ביום אחד היו יכולין לבער כל ע"ז שהיה שם! אמר רבי אידי מפני צלמי כשדים שהיו חקוקים בששר.

כתיב (דברי הימים ב ל) כל לבבו הכין לדרוש האלהים ה' אלהי אבותיו. רבי סימון בר זבדי ור' שמואל בר נחמני: חד אמר אפילו עשה כמה בטהרת הקדש, לא יצא ידי טהרת הקדש, וחורנה אמר אפילו כל מעשים טובים שעשה, לא יצא ידי טהרת הקדש =עשה ר ק מע"ט ותו לא

ששה דברים עשה חזקיה מלך יהודה על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו. ואלו שלשה שהודו לו: כיתת נחש הנחושת והודו לו, גירר עצמות אביו על מיטה של חבלים והודו לו, גנז טבלה של רפואות והודו לו. ואלו שלא הודו לו: קיצץ דלתות ההיכל ולא הודו לו, סתם את מוצא מימי גיחון ולא הודו לו, עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו.

היה הציבור חציין מעוטן זבים, וחציין רובם טמאין. רב אדא בר אהבה אמר זבין נעשין אצל טמאין, כטמאין אצל

טהורין כ "רוב הטמאין" עושין בא', ו"מיעוט הזבין" נדחין לשני טמאין עושין, זבין נדחין לפסח שני. רב חונה אמר אין תשלומין לפסח הבא בטומאה. אים הראשון בא בטו', א"א להקריב השני עוד!

היה הציבור רובן טהורין ומיעוטן טמאין. מתו מן הטהורין בין שחיטה לזריקה אחר מי את מהלך אחר שחיטה או אחר זריקה? אין תימר אחר שחיטה, אינן עושין בטומאה. אין תימר אחר זריקה עושים בטומאה.

היה ציבור רובן טמאין ומיעוטן טהורין ומת מן הטמאין בין שחיטה לזריקה אחר מי את מהלך אחר שחיטה או אחר זריקה? אין תימר אחר שחיטה עושין בטומאה. אין תימר אחר זריקה אינן עושין בטומאה:

**הלכה ב משנה ואיזהו דרך רחוקה? מן המודיעית ולחוץ וכמידתה לכל רוח דברי ר' עקיבה.**

**ר' אליעזר אומר: מאסקופת עזרה ולחוץ,**

**א"ר יוסי: לפיכך נקוד על ה"א, לומר לך לא מפני שהיא רחוקה ודאי, אלא מאסקופת העזרה ולחוץ:**

**גמרא** רבי סימון אמר אתפלגון ר' חייה רבה ובר קפרא: בדברי רע"ק חד אמר כדי שיבוא ויאכל, וחורנא אמר כדי שיבוא ויזרוק. ואפילו כמ"ד כדי שיבוא ויאכל והוא שיהא בתוך אלפים לתחום עד שלא חשיכה.

אמר רבי זעירה ותניי תמן: היה נתון מן המודיעית ולפנים ורגליו רעות יכול יהא חייב? ת"ל (במדבר ט) וחדל יצא זה שלא חדל. היה נתון מן המודיעית ולחוץ והסוס בידו יכול יהא חייב? ת"ל ובדרך לא היה. יצא זה שהיה בדרך. היה נתון מן המודיעית ולפנים קודם לשש שעות יצא לו קודם לשש שעות יכול יהא חייב ת"ל וחדל לעשות, החדל בשעת עשייה חייב, שלא בשעת עשייה פטור

ר' אבהו בשם ר' יוחנן שניהן ר"ה ובר קפרא מקרא אחד הן דורשין. שם שם. חד אמר חוץ לעשייתו, וחורנה אמר חוץ למחיצתו. שם תזבח את הפסח, שם תעלה ושם תעשה/ואכלת שם (גבי מע"ש)

כולם מסבירין שיטת ר"א חברייא בשם ר' יוחנן: (שם) והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה- יצא זה שהיה בדרך. ר' זעירה בשם ר' יוחנן: כשהוא מזהיר הוא מזכיר רחוקה. כשהוא עונש אינו מזכיר רחוקה. ורבנן אמרי: בשעה שהכתב רבה על הנקודות, את דורש את הכתב ומסלק את הנקודה. ובשעה שהנקודה רבה על הכתב, את דורש את הנקודה ומסלק את הכתב. ה"א שברחוקה נקוד. איש ר ח ו ק ואין דרך רחוקה!!

א"ר אע"פ שאין שם אלא נקודה אחת מלמעלן את דורש את הנקודה ומסלק את הכתב! סלק מכאן "רחוק"!

**הלכה ג משנה מה בין פסח הראשון לשני? הראשון אסור בבל יראה ובבל ימצא, והשני חמץ ומצה עמו בבית. הראשון טעון הלל באכילתו והשני אינו טעון הלל באכילתו. וזה וזה טעונן הלל בעשייתן, ונאכלין צלי על מצה ומרורים, ודוחין את השבת:**

**גמרא** כתיב (שמות יב) לא ישאירו ממנו עד בקר, אם לאכל הרי כבר נאמר אלא לרבות מ"ע שבו. זה מצות עשה שבו. ועצם לא תשברו בו זה מצות לא תעשה שבו. וכשהוא אומר (שם) ככל חקת הפסח יעשו אתו יכול שאני מרבה לביעור חמץ ולאכילת מצה כל שבעה? ת"ל (שם) על

מצות ומרורים יאכלהו. אין לך דבר חוץ מגופו מעכבו אלא מצות ומרורים בלבד. וכר' ישמעאל, דר' ישמעאל אמר כלל ופרט, הכל בכלל, יכול יהו כל הדברים מעכבין אותו? ת"ל על מצות ומרורים יאכלהו אין לך דבר חוץ מגופו מעכבו, אלא מצות ומרורים בלבד.

אית תניי תני: על השני הוא ענוש כרת על הראשון אינו ענוש כרת. אית תניי תני: על הראשון ענוש כרת על השני אינו ענוש כרת. ואית תניי תני בין על הראשון בין על השני ענוש כרת.

מ"ד על הראשון הוא ענוש כרת (במדבר ט) חטאו ישא בראשון. מ"ד על השני הוא ענוש כרת חטאו ישא בשני. מ"ד בין על הראשון בין על השני ענוש כרת, חטאו ישא בין על הראשון בין על השני. מ"ד על השני אינו ענוש כרת אא"כ לא עשה את הראשון (שם) כי קרבן ה' לא הקריב במועדו בראשון, חטאו ישא בשני.

א"ר יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק: כתיב (ישעיהו ל) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג. בא ליל פסח ללמד על מפלתו של סנחריב ונמצא למד ממנו. מה זה טעון הלל אף זה טעון הלל.

אי מה זה טעון חגיגה אף זה טעון חגיגה? אמר ר' זעירא כליל התקדש חג. את שהוא טעון הלל באכילתו—יצא פ"ש טעון חגיגה, את שאינו טעון הלל אינו טעון חגיגה

ודוחה את הטומאה? אמרת, כל עצמו אינו בא אלא מפני הטומאה, ואת אמר דוחה את הטומאה!

**הלכה ד משנה הפסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות ויולדות, ואם אכלו פטורין בכרת**

**ור"א פוטר אף על ביאת מקדש:** וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש—בזמן שטמאין משתלחין, צרוע משתלח וכו

**גמרא** תני: ר"מ מחייב, ור"ש פוטר. מאי טעמא דר"ש? (ויקרא ז) והבשר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים. את שהוא מותר לטהורין חייבין עליו משום טומא', את שאינו מותר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה. יצא פסח שבא בטומאה, ואכלו ממנו זבים וזבות נדות ויולדות.

אכל עולה? אכל אימורין? מאחר שאין מותר לטהורין אין חייבין עליו?

נכנס בלילה, נכנס קודם לשש שעות?

אמר רבי יוסי איןאים יסבור כר'... מהיכן יליף יסבור רבי אליעזר כרבי שמעון, מה טעמא? (ויקרא יב) בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא. את שהוא חייב על אכילת קודש חייב על ביאת המקדש, ואת שאינו חייב על אכילת קודש אינו חייב על ביאת המקדש

אין יסבור רבי שמעון כרבי לעזר, מה טעמא? בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבוא את שהוא חייב על ביאת המקדש חייב על אכיל' קודש ואת שאינו חייב על ביאת המקדש אינו חייב על אכילת קודש:

**הלכה ה משנה מה בין פסח מצרים לפסח דורות? פסח מצרים מקחו מבעשור, וטעון הזייה ואגודת אזוב על משקוף ועל שתי המזוזות, ונאכל בחפזון ולילה אחד, ופסח דורות נוהג כל שבעה:**

**גמרא** אית תניי תני: דוקים ותבלולים פוסלין בו. אית תניי תני: אין דוקים ותבלולים פוסלין בו. מאן דאמר דוקים ותבלולים פוסלין בו ניחא דכתיב (שמות יב) שה תמים. מאן דאמר אין דוקים ותבלולים פוסלין בו, מה מקיים שה

תמים? אפילו כקרבנות בני נח אינו?! ל"ל קרא! לא כן א"ר יסא פשט ר' לעזר לחברייה (בראשית י) מכל החי מכל בשר שיהו שלמין באיבריהן. תמן יש מהן למזבח ברם הכא אין מהם למזבח.והו"א להכשיר אפי' מחוסר אבר ר' חונה בשם ר' ירמיה מכיון שכתיב בה כפרה כקדשים כמי שיש מהם למזבח. ותני כן שלשה מזבחות היו לאבותינו במצרים: משקוף ושתי מזוזות. אית תניי תני ארבעה: סף ומשקוף ושתי מזוזות

איא תניי תני סף כלי. אית תניי תני סף אסקופה. מאן דאמר סף כלי (מלכים א ז) ואת הספות והמזמרות והמזרקות. מאן דאמר סף אסקופה (יחזקאל מג) בתתם ספם את ספי. מאן דאמר כלי ניחא דכתיב (שמות יב) מן הדם אשר בסף. מאן דאמר סף אסקופה מה מקיים סף כלי. מביא סף כלי ונותן על האסקופה, וטובל ומזה.

תני בן בג בג אומר: שה תמים אין גיזה תמימה אף כשניטל שערו הוה תם והתני (ויקרא א) מן הצאן להוציא את החלקים שבהן! אמר רבי אבון להוציא מה שחלקה לך התורה רובע ונרבע ומוקצה ונעבד.

אמר רבי יוסה מתניתא ריה"ג היא. דתני רבי יוסי הגלילי אומר: אומר אני שלא היה פסח מצרים אלא יום אחד בלבד שנאמר (שמות יג) לא יאכל חמץ היום:

**הלכה ו משנה א"ר יהושע: שמעתי שתמורת הפסח קריבה ותמורת הפסח אינה קריבה ואין לי לפרש. אר"ע אני אפרש! הפסח שנמצא קודם לשחיטת הפסח, ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים וכן תמורתו, אם המיר פסח שנמצאת, באחרת**

**לאחר שחיטת הפסח- קרב שלמים, וכן תמורתו:**

**גמרא** ר' יודן בעי, אף בתמורת אשם כן. תמורת אשם קריבה ותמורת אשם אינה קריבה? נימא דאם נמצא אחר הקרבה, היא עצמו קריבה עולה! [ול"ב רעייה] וכן תמורתו

נמצא קודם הקרבה [ובדעתו להקריב השני] רועה--וכן תמורתו

# א"ר יוסה פסח שהקריבה בשחרית, אינה פסח. אשם שהקריבה בשחרית, עולה היא?! =פסח שלא בזמנו [בשחרית וה"ה אחר הקרבה] שם שלמים עליו. אבל אשם ליכא שם עולה עליו--ולהכי בעי רעייה

המיר בו [בגוף הפסח] בג' עשר, ר' זעירה אמר: תמורתו קריבה שלמים ומתניתין, דבעי רעייה לעשותו שלמים אם המיר בו קודם לשחיטת הפסח----איירי ביד דווקא. ר' שמואל בר רב יצחק אמר: אין תמורתו קריבה שלמים.

# חייליה דרב שמואל בר רב יצחק מן הדא: ירעה עד שיסתאב, ו כ ן ת מ ו ר ת ו. אין תימר המיר בו בי"ג תמורתו קריבה שלמים. ויתיבניה, לא מוטב ללמד תמורת פסח מפסח, ולא ללמד תמורת שלמים מפסח! מאי איריא דנקט בסיפא "המיר אחר הפסח" [דאז אף ג ו ף הפסח נהפך לשלמים] לאשמועינן רבותא טפי: אפי' ביג הוי ת מ ו ר ת ו שלמים בלי רעייה!

ר' הילא בשם שמואל: מתו בעלים בשלשה עשר, גופו קרב שלמים.

תמן תנינן: וולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעלים, ושעיברה שנתה, ושאבדה ונמצאת בעלת מום.

שמואל אמר: כל שבחטאת מתה, בפסח קרב שלמים. ומפרש לה...ועוד כמה דברים

וולד חטאת דאיתפלגון: ציבור שהפריש נקבה, וכן נשיא שהפריש שעירה. ר' ירמיה אמר: לא קדשה, וולדה קרב. רבי יוסה אומר: קדשה, וולדה מת.

חייליה דר' יוסי מן הדא: אין את יכול לומר וולד חטאת בציבור, שאין הציבור מביאין נקבה. לא אמר אלא "אין את יכול" הא אם הקדישה, קדשה.

אמר רבי יוסי בי ר' בון: יאות א"ר ירמיה! ולא ר' שמעון היא. דרבי שמעון אמר נקבה לעולה לא קדשה אלא הקדש דמים?! ברייתא זו [אין את..] נשנית בשם ר"ש, ולדידיה פשיטא דלא קדשה!

ותמורת חטאת. דאיתפלגון: המיר בו בשלש' עשר, ר' זעירא אמר תמורתו קריבה שלמים. ר' שמואל בר רב יצחק אמר אין תמורתו קריבה שלמים.

וחטאת שמתו בעלים ימות. כיי דמר ר' הילא בשם שמואל מתו בעליו בשלשה עשר, גופו קרב שלמים. ולמה לא אמר בי"ד? כל עמא מודיי כל שנרא' לקרב בפסח, אין גופו קרב שלמים.

ושעיברה שנתה. כיי דאמר רב חסדא: בשעיברה שנתו בין ראשון לשני. ר' הילא בשם רבי יוחנן: בשעיבר זמן כפרתו כבר הביא פסח כשמצאה

ושאבדה ונמצאת בע"מ. ר' זעירה בעא קומי רבי יסא, לא מסתברא ההן בעל מום דתנינן הכא [משנה דתמורה] בעובר הוא [מום עובר דאל"כ מה שייך "תרעה"] א"ל, אוף אנא סבר כן

ר' יסא בשם ר' יוחנן אין לך פסח גופו קרב שלמים, אלא שאבד, ונמצא מאחר שכיפרו הבעלים.

הפריש פסחו ואבד, והפריש אחר תחתיו, לא הספיק להקריב את הב' עד שנמצא הראשון, והרי שניהן עומדין, אית תניי תני מצוה להקריב את הראשון, אית תניי תני מצוה להקריב את השני.

ותני שמואל כן: בורר את היפה שבהן והשני ירעה עד שיסתאב, וימכר ויביא בדמיו שלמים בי"ו.

ר' ליעזר אמר הוא עצמו קרב שלמים בי"ו. אתיא דרבי כר' לעזר כמו לרבי "כל חטאת שאבד ונתכפרו—אפי' נמצאת לפני כפרה"—מתה, ה"ה כל פסח שאבד ונמצאת, קרב הוא עצמו שלמים

ושמואל תניתא בשיטתיה. כחכמים ס"ל—ולפיכך נמצאת לפני כפרה/חצות,, בחטאת רועה ובפסח רועה דתני וחכמים אומרים: אין חטאת מתה אלא שנמצאת מאחר שכיפרו בה בעלים. אין המעות הולכות לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו הבעלים:

**הלכה ז משנה המפריש נקיבה לפסחו או זכר בן שתי שנים, ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיה שלמים.**

**המפריש פסחו ומת, לא יביאנו בנו אחריו לשם פסח, אלא לשם שלמים:**

**גמרא** יימכר ויביא "שלמים" מתניתא לאחר הפסח. ודלא כר"ש. דתני: קודם לפסח, תהא רועה עד שתסתאב, ותימכר ויביא בדמיה פסח. לאחר הפסח, תהא רועה וכו' ויביא שלמים. ר"ש אומר: קודם לפסח תהא רועה וכו'. לאחר הפסח, תבא שלמים.

המפריש פסחו...לא כן סברינן מימר כל שנראה ליקרב בפסח, אין גופו קרב שלמים! פתר לה בשהפריש מעות:

**הלכה ח משנה הפסח שנתערבה בזבחים, כולן ירעו עד שיסתאבו וימכרו. ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה, ובדמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מביתו.**

**נתערב בבכורות, ר"ש אומר אם חבורת כהנים יאכלו:**

**גמרא** תני אין לוקחין שביעית בכסף מעשר. דמביא מע"ש לידי פסול [ביעור שביעית]

ר' יוסה אמר במחלוקת. אי מביאין קדשים—כגון מעשר שני, או פסח—לבית הפסול (לר"ש "מביאין" ולוקחין תרומה בכסף מע"ש, אף שממעט באכילתן שתרומה עלולה לקבל טומאה) א"ר יונה דברי הכל היא. אוכלי ת ר ו מ ה זריזין הן [רק בתרומה מתיר ר"ש] התיב ר' חנניא קומי ר' מנא והתנינן נתערב בבכורות, ר"ש אומר אם חבורת כהנים יאכלו [ותני עלה יאכלו כחמור שבהן (עד חצות)] אלמא ר"ש מתיר אף בבכור להביאו לידי פסול! אמר ליה: אוכלי פסחים בשעתן זריזין הן, כאוכלי תרומה. תדע לך דתנינן אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו, ותנינן משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה: ל"ח שמא יחתה

**הלכה ט משנה חבורה שאבד פסחה, אמרו לאחד: צא ובקש ושחוט עלינו! והלך ומצא ושחט והם לקחו ושחטו, אם שלו נשחט ראשון, אוכל משלו והן אוכלין עמו. אם שלהן נשחט ראשון, הוא אוכל משלו והן אוכלין משלהן. אין ידוע אי זה מהן נשחט ראשון או ששחטו שניהן כאחת, הוא אוכל משלו והם אינן אוכלין עמו, ושלהן יצא לבית השריפה, ופטורין מלעשות פסח שני**

**אמר להן: אם איחרתי צאו ושחטו עלי! הלך ומצא ושחט והן לקחו ושחטו, אם שלהן נשחט ראשון הן אוכלין משלהן והוא אוכל עמהן. ואם שלו נשחט ראשון הוא אוכל משלו והן אוכלין משלהן. ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון או ששחט שניהן כאחת הן אוכלין משלהן והוא אינו אוכל עמהן ושלו יצא לבית השריפה ופטור מלעשות פסח שני**

**אמר להן ואמרו לו אוכלין כולם מן הראשון, ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון שניהן יוצאין לבית השריפה**

**לא אמר להם ולא אמרו לו, אינן אחראין זה בזה.**

**שתי חבורות שנתערבו פסחיהן אלו מושכין להן אחד ואלו מושכין להן אחד. אחד מאלו בא לו אצל אלו, ואחד מאלו בא לו אצל אלו. וכן הן אומרים: אם שלנו הוא הפסח הזה ידיך משוכות משלך ונמניתה על שלנו ואם שלך הוא הפסח הזה ידינו משוכות משלנו ונימנינו על שלך. וכן חמש חבורות של חמשה חמשה ושל עשרה עשרה מושכין להן אחד מכל חבורה וחבורה וכך היו אומרים**

**גמרא** א"ר יוחנן דר' נתן היא דפטור מפ"ש אף שאינו בר אכילה דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה.

תני בר קפרא יפה שתיקה ...אינם אחראים זל"ז!! לחכמים קל וחומר לטיפשים וכן שלמה אומר (משלי יז) גם אויל מחריש חכם יחשב. ואין צורך לומר חכם מחריש:

**הלכה י משנה שנים שנתערבו פסחיהן זה מושך לו אחד וזה מושך לו אחד, זה ממנה עמו אחד מן השוק וזה ממנה עמו אחד מן השוק. זה בא אצל זה וזה בא אצל זה, וכך הוא אומר: אם שלי הוא הפסח הזה ידיך משוכות משלך ונמניתה על שלי, ואם שלך הוא הפסח ידי משוכות משלי ונמניתי על שלך:**

**גמרא** שייך בסוף מתני' דלעיל הא של ארבעה ארבעה לא. א"ר יוחנן דר' יודא היא. דס"ל 8:4 דבעינן אחד מחבורה ראשונה [עיין בבלי 99]

לא כן א"ר יוחנן דר' יודה היא וקשיא איך מתיר בשניים שנתערבו, דילמא אין אחד מבני חבורה

קיים!

א"ר יוסה כל גרמא אמרה דהיא דרבי יודה! דתנינן תמן אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה ורבי יוסי מתיר מעיקרא להכי קיימא!!

# מסכת פסחים פרק י

**הלכה א משנה ערב פסחים סמוך למנחה לא יאכל אדם עד שתחשך, ואפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב. ולא יפחתו לו מד' כוסות של יין ואפילו מן התמחוי:**

**גמרא** מתניתא דר' יודה. דתני: ערב שבת מן המנחה ולמעלן, לא יטעום אדם כלום עד שתחשך כדי שיכנס לשבת בתאוה דברי ר' יודה. ר' יוסה אומר: אוכל והולך עד שעה שהוא משלים. מפסיקין לשבת דברי ר' יודה, ר' יוסה אומר אין מפסיקין. מעשה ברבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי בן חלפתא שהיו מסובין בערב שבת בעכו וקדשה עליהן השבת, אמר לו ר' שמעון בן גמליאל לרבי יוסי בן חלפתא: רצונך שנפסוק לשבת? אמר לו: כל יום היית מחבב דברי לפני רבי יהודה, ועכשיו את מחבב דברי ר' יהודה בפני?! הגם לכבוש את המלכה עמי בבית?! אמר לו: אם כן לא נפסוק שלא תיקבע הלכה בישראל כר' יהודה. לא זזו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי. ר' יהודה בשם שמואל: זו דברי ר' יהודה ור' יוסי, אבל דברי חכמים פורש מפה ומקדש.

מהו לוכל מיני כיסנים? Desserts מהו לוכל מיני תרגימא? ע"פ מן המנחה ולמעלה ר' יודן נשייא סחה וצחא רחץ וצמא מחמת המרחץ שאל לר' מנא בגין דאנא צחי מהו נישתי? א"ל תני ר' חייה: אסור לאדם לטעום כלום עד שתחשך. א"ר לוי האוכל מצה בערב הפסח כבא על ארוסתו בבית חמיו. והבא על ארוסתו בבית חמיו לוקה. תני ר' יודה בן בתירה אומר: בין חמץ בין מצה אסור. רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי, רבי, לא היה אוכל לא חמץ ולא מצה, לא מצה מן הדא דר' לוי, ולא חמץ מן הדא דר' יודה בן בתירה פסח ששחטו שחרית כשר (ואסור בחמץ בזמן שחיטה) ור' תלמידי דר' יודה בן בתירה הוה?! לא תלמידיה דר' יעקב בן קודשיי הוה. אלא בגין דהוה בכור. אמר רב מנא, רב יונה אבא הוה בכור, והוה אכיל. אמר רב תנחומא לא מן הדא, אלא מן הדא. רבי איסתניס הוה, כד אכיל ביממא לא הוה אכיל ברמשא, ולמה לא הוה אכיל הכא ביממא? כדי שיכנס לשבת בתאוה.

אמר רב לוי: ולפי שדרך עבדים להיות אוכלין מעומד, וכאן להיות אוכלין מסובין. להודיע שיצאו מעבדות לחירות. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי: אותו כזית שאדם יוצא בו בפסח, צריך לאוכלו מיסב. ר' יוסי בעא קומי ר' סימון, אפי' עבד לפני רבו? אפילו אשה לפני בעלה? א"ל: ברי! ע"כ שמעתי. לא שמעתי יותר...

א"ר ר' חייה בר אדא: לפי שאין ערב לאדם לוכל אפי'..מן הקופה, וכאן אפילו מן התמחוי!

תני: צריך הוא אדם לשמח את אשתו ואת בניו ברגל. במה משמחן? ביין. רבי יודה אומר: נשים בראוי להן, וקטנים בראוי להם. נשים בראוי להן- כגון מסנים וצוצלין, Shoes & bright-colored garments קטנים בראוי להן- כגון אגוזין ולוזין. אמרין, הוה רבי טרפון עביד כן.

מניין לארבעה כוסות? רבי יוחנן בשם ר' בנייה כנגד ארבע גאולות (שמות ו) לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם וגו' ולקחתי אתכם לי לעם וגומר והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי

רבי יהושע בן לוי אמר: כנגד ארבעה כוסות של פרעה (בראשית מ) וכוס פרעה בידי ואשחט אותם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף פרעה ונתת כוס פרעה בידו וגו'.

רבי לוי אמר כנגד ארבעה מלכיות. ורבנן אמרי כנגד ד' כוסות של פורענות שהקב"ה עתיד להשקות את אומות העולם (ירמיהו נה) כי כה אמר ה' אלהי ישראל אלי קח את כוס היין החימה וגו' כוס זהב בבל ביד ה' (תהילים עה) כי כוס ביד ה' (תהילים יא) ימטר על רשעים פחים אש וגפרית ורוח זלעפות מנת כוסם.מהו מנת כוסם? רבי אבין אמר דיפלי פוטירין. כדיפלי פוטירין שני כוסות של יין מבושמים בפלפלין אחר המרחץ וכנגדן עתיד הקב"ה להשקות את ישראל ארבעה כוסות של נחמות (תהילים טז) ה' מנת חלקי וכוסי (תהילים כג) דשנת בשמן ראשי כוסי רויה והדין (תהילים קטז) כוס ישועות אשא תריין.

תמן תנינן המוציא יין כדי מזיגת הכוס. ר' זעירא שאל לר' יאשיה כמה שיעורן של כוסות? דתני כאן "כוס" א"ל נלמוד סתום מן המפורש. דתני ר' חייה ד' כוסות שאמרו ישנן רביעית יין באיטלקי. לעניין פ ס ח שיעור "כוס" היא רובע מידה איטלקי [הידוע להם] וכשמוציא רובע מזה =כדי מזיגה--חייב

תמן תנינן מפנין ארבע וחמש קופות. ר' זעירא שאל לרבי יאשיה כמה הוא שיעורה של קופה? א"ל נלמוד סתום מן המפורש דתנינן תמן בג' קופות של ג' ג' סאין כל אחד מחזיק 3 סאה תורמין את הלשכה.

רבי יוסה ב"ר בון בשם ר' יוחנן דרבי יהודה היא: יין כדי גמייה, ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס.

## מזוג בכמה? המוציא יין מזוג נישמעינה מן הדא: מים כדי גמייה . רבי יהודה אומר כדי מזיגת הכוס 3/4 רביעית. הדא אמרה: מזוג. כדי מזיגת הכוס דוודאי ל"ג מזוג יין ומים, ממים לחודיה דסגי ב3/4 רביעית

כמה הוא שיעורן של כוסות? ר' אבין אמר טיטרטון ורביע. מהו לשתותן בכרך א'? מן מה דא"ר יוחנן בהלל אם שמעה בבה"כ יצא ואינו מסדרן שוב בביתו, הדא אמרה אפי' שתיין בכרך א' יצא. מהו לשתותן מפוסקין? כלום אמרו שישתה לא שישתכר?! אם הוא שותה אותן מפוסקין אף הוא אינו משתכר! מהו לצאת ביין של שביעית? שמא אסור להוציא מאכלי שביעית למצווה [דדמי כמאבדן] תני ר' הושעיה יוצאין ביין של שביעית. מהו לצאת בקונדיטון? מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיין. הדא אמרה יוצאין בקונדיטון. מהו לצאת מזוגין? מן מה דתני רבי חייה ארבעה כוסות שאמרו יוצאין בהן בין חיין בין מזוגין והוא שיהא בהן טעם ומראה יין. א"ר ירמיה מצוה לצאת ביין אדום. מה טעמא (משלי כג) אל תרא יין כי יתאדם.

תני: מבושל כדי תבל יין מבושל, כדיי לתבל בו קדירה

מהו לצאת ביין מבושל? רבי יונה אמר יוצאין ביין מבושל. רבי יונה כדעתיה. דר' יונה שתי ארבעתי כסיי דלילי פיסחא וחזק וחגר רישיה עד עצרתא. ע"כ התיר מבושל ורבי יודא בי ר' אילעאי שתי ארבעתי כסוי דלילי פיסחא וחזק רישיה עד חגא. וחמתיה חדא מטרונה אפי' נהורין. א"ל סבא סבא! חדא מן תלת מילין אית בך: אישתיי חמר את. או מלוה בריבית את. או מגדל חזירין את. אמר לה תיפח רוחה דההיא איתתא! חדא מן תלת מילייא לית בי אלא אולפני שכיח לי. דכתיב (קוהלת ח) חכמת אדם תאיר פניו. רבי אבהו נחת לטבריא, חמוניה תלמידוי דר' יוחנן אפוי נהירין,ראהו תלמיד ריו"ח שפניו מאירות אמרון קומי ר' יוחנן אשכח ר' אבהו סימה.מטמון אמר לון למה. איך ידעת? אמרין ליה אפוי נהירין! אמר לון דילמא אוריתא חדתא שמעתה. סליק לגביה א"ל מאי אוריתא חדתא שמעת? א"ל תוספתא עתיקתא. וקרא עליו חכמת אדם

תאיר פניו!

א"ר חנינא: לוגא דאורייתא תומנתא עתיקתא דמורייסא שמדד בו מורייס דציפרין. א"ר יונה חכים אנא לה. הכרתי אותו בית רבי ינאי הוון מכילין בה דבש. [תני חצי שמינית טברנית הישנה] אריו"ח הדא דידן הוות! עדיין היא מצוייה ע כ ש י ו! ולמה אמר למה קרא ליה ר' חנינא עתיקתא? # בגין דהוות ביומוי. לפי ש כ ב ר היה בעולם בעת שנולד ר"ח

אית דאמרי, דהוות זעירא ורבת וזערת, ולא זערת כמה דהוות.נתקטן ונתגדל וחזרה ונתקטן—אך לא כבראשונה, ע"כ אמר עתיקתא

כמה הוא שיעורו של כוס? ר' יוסה בשם רבי יודה בר פזי, רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל: אצבעיים על אצבעיים על רום אצבע ומחצה ושליש אצבע.

תני: יבש המוציא יין יבש כזית. דברי רבי נתן. רבנן דקיסרין בשם רבי יוסה בי רבי בון בשם ר' יוחנן, אתיא דרבי נתן כרבי שמעון. כמה דר' שמעון אומר ברביעית, כן רבי נתן אומר ברביעית. לכשיקרש יהא בו כזית.

**הלכה ב משנה מזגו לו כוס ראשון, בית שמאי אומרים: מברך על היום ואחר כך מברך על היין. וב"ה אומרים: מברך על היין ואח"כ מברך על היום:**

**גמרא** מה טעמ' דבית שמאי? שקדושת היום גרמ' ליין שיבוא, וכבר נתחייב בקדושת היום עד שלא בא היין.

מה טעם דבית הלל? שהיין גורם לקדושת היום שתיאמר, ד"א היין תדיר וקדושה אינה תדירה

א"ר יוסי מדברי שניהן: יין ואבדלה, היין קודם. כלום טעמא דבית שמאי לא שקדושת היום גרמה ליין, וכאן הואיל ואבדלה גרמה ליין שיבוא?! כ אפשר להבדיל גם בלא יין! היין קודם! כלום טעמא דבית הלל אלא שהיין תדיר וקדושה אינה תדירה, וכאן הואיל והיין תדירה ואבדלה אינה תדירה היין קודם.

א"ר מנא מדברי שניהן: יין ואבדלה, אבדלה קודם. כלום טעמא דבית שמאי אלא שכבר נתחייב בקדושת היום עד שלא בא היין, וכאן הואיל ונתחייב באבדלה עד שלא בא היין אבדלה קודמת. כלום טעמא דבית הלל אלא שהיין גורם לקדושת היום שתיאמר, וכאן הואיל והיין גורם לאבדלה שתיאמר?! כהערה הקודמת אבדלה קודמת!

אמר רבי זעירא מדברי שניהן: מבדילין בלא יין ואין מקדשין אלא ביין. היא דעתיה דרבי זעירה דר' זעירה אמר: מבדילין על שכר. ואזלין מן אתר לאתר למישמע קידושא. חייבין לילך ממקום למקום כדי לשמוע קידוש על היין

אמר רבי יוסי בי רבי בון נהגין תמן, בבבל במקום שאין יין, שליח ציבור יורד לפני התיבה ואומר ברכה אחת מעין שבע, וחותם מקדש ישראל ויום השבת:

**הלכה ג משנה הביאו לפניו ירקו' וחזרת מטבל בחזרת עד שהוא מגיע לפרפרת הפת. הביאו לפניו מצה וחזרת וחרוסת אע"פ שאין חרוסת מצוה. ר' לעזר בי רבי צדוק אומר מצוה**

**ובמקדש מביאין לפניו גופו של פסח:**

**גמרא** חברייא בשם רבי יוחנן צריך לטבל בחזרת ב' פעמים. רבי זעירה בשם רבי יוחנן אין צריך לטבל בחזרת ב' פעמים כ בפעם ראשונה י כ ו ל להטביל בירק אחר. ר' שמעון בן לקיש אמר אם לא טבל פעם ראשונה בחזרת, רק לקח כרפס צריך לטבל פעם שנייה.

מתניתא פליגא על ר' שמעון בן

לקיש: שבכל הלילות אנו מטבילים פעם אחת והלילה הזה שתי פעמים. סבר רבי שמעון בן לקיש על הדא דבר קפרא ר"ל ס"ל כבר קפרא

.... דבר קפרא: שבכל הלילות אנו מטבילין אותו עם הפת וכאן אנו מטבילין אותו בפני עצמו.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן יוצאין במצה בין שכיוון בין שלא כיוון.

מתיב רבי ירמיה קומי רבי זעירה מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש: הביאו לפניו מצה וחזרת וחרוסת אף על פי שאין חרוסת מצוה. חזרת מצוה! אמר ליה שכן רב מטבל בתירדין. (עיין ציורים) טיבול ראשון—ובכה"ג וודאי טיבול שני מצווה

תגרי ירושלם היו אומרים בואו וטלו לכם תבלי מצוה. בני בייתיה דאיסי בשם איסי ולמה נקרא שמה של חרוסת "רובה"? שהיא רבה עמו. מלשון "שרייה" (שורה התבלינין זמן רב בניין) ר' יהושע בן לוי אמר צריכא שתהא עבה. מילתיה אמר זכר לטיט. אית תניי תני צריכא שתהא רכה. מילתיה אמר זכר לדם.

תני ובגבולין צריכין שני תבשילין אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה:

**הלכה ד משנה מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אם אין דעת בבן לשאול. אביו מלמדו**

**מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת והלילה הזה שתי פעמים שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה והלילה הזה כולו מצה שבכל הלילות אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל והלילה הזה כולו צלי**

**ולפי דעתו של בן אביו מלמדו מתחיל בגנות ומסיים בשבח ודורש מארמי אובד אבי עד שהוא גומר כל הפרשה**

**ר"ג היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו פסח מצה ומרורים פסח על שם שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים מצה על שם שנגאלו אבותינו במצרים מרור על שום שמררו המצריים את חיי אבותינו במצרים בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר (שמות יג) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים לפיכך אנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר לרומם לנצח לגדל למי שעשה לנו את כל הניסים האלו והוציאנו מעבדות לחרות ונאמר לפניו הללויה:**

**גמרא** תני ר' חייה כנגד ארבעה בנים דיברה תורה בן חכם בן רשע בן טיפש בן שאינו יודע לשאול. בן חכם מהו אומר (דברים ו) מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אותנו אף אתה אמור לו (שמות יג) בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים. בן רשע מהו אומר (שמות יב) מה העבודה הזאת לכם מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה מכיון שהוציא את עצמו מן הכלל אף אתה אמור לו (שם) בעבור זה עשה ה' לי לי עשה לאותו האיש לא עשה. אילו היה אותו האיש במצרים לא היה ראוי להגאל משם לעולם. טיפש מה אומר (שם) מה זאת? אף את למדו הלכות הפסח שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן שלא יהא עומד מחבורה זו ונכנס לחבורה אחרת. בן שאינו יודע לשאול את פתח לו תחילה א"ר יוסה מתניתא אמרה כן אם אין דעת בבן אביו מלמדו:

**הלכה ה משנה עד איכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד אם הבנים שמחה ובית**

**הלל אומרים עד חלמיש למעינו מים וחותם בגאולה רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה ואינו חותם רבי עקיבה אומר כן ה' אלהינו יגיענו לרגלים הבאים לקראתינו לשלום שמחים בבנין עירך ששים בעבודתך ובחידוש בית מקדשך ושם נאכל מן הפסחים ומן הזבחים אשר הגיע דמם על קיר מזבחך לרצון ונודה לך על גאולתינו ברוך אתה ה' גאל ישראל:**

**גמרא** רב אמר מתחילה צריך להתחיל (יהושע כד) בעבר הנהר ישבו אבותיכם וגו'. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. וארבה. אמר רבי אחא וארב כתיב כמה ריבים עשיתי עמו עד שלא נתתי לו את יצחק. דבר אחר נעשיתי לו אורב אין את חטא מיתן צער וייסורים ליה. ואין זכה, מיתן ליה. אים תצדיק גם תתיסר! [כי א"א לקנות עוה"ב רק ע"י ייסורין]

אמרו להן בית שמאי וכי יצאו ישראל ממצרים שהוא מזכיר יציאת מצרים?! אמרו להן בית הלל אילו ממתין עד קרות הגבר אדיין לא הגיעו לחצי גאולה!!! היאך מזכירין גאולה ואדיין לא נגאלו והלא לא יצאו אלא בחצי היום שנאמר (שמות יב) ויהי בעצם היום הזה הוציא ה' את בני ישראל וגו'. אלא מכיון שהתחיל במצוה אומר לו מרק.

התיב רבי אבונא בר סחורא לא כבר הזכיר על הכוס.ולמה מזכיר זמן בברכת גאולה?

תניא: אין אומרים זמן אלא בשלש רגלים בלבד אמר רבי מנא מתניתא אמרה כן בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות. תני כל שכתוב מקרא קודש צריך להזכיר בו זמן. א"ר תנחומא ויאות! מי שראה תאינה בכורה שמא אינו צריך להזכיר זמן?!

[הרי ראש השנה ל"ש כאן רק בפרק ד ויום הכפורים ביהודה נהגו כרבי עקיבה ובגליל נהגו כרבי יוחנן בן נורי. עבר ועשה ביהודה כגליל ובגליל כיהודה יצא. הרי פורים אלו קוראים בארבעה עשר ואלו קוראין בחמשה עשר שנייא היא דכתיב משפחה ומשפחה מדינה ומדינה עיר ועיר]

**הלכה ו משנה מזגו לו כוס שלישי מברך על מזונו. רביעית גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר. בין הכוסות הללו אם רצה לשתות ישתה, בין שלישי לרביעי לא ישתה**

**אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:**

**גמרא** כתיב (שופטים ה) בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו את ה'. התנדבו ראשי עם כשהקדוש ברוך הוא עושה לכם ניסים, תהו אומרין שירה. התיבון הרי מרדכי ואסתר! שנייא היא שהיו בחוץ לארץ. הרי גאולת מצרים שהיא נס שבחו"ל שנייא היא שהיא תחילת גאולתן. ואית דבעי מימר, מרדכי ואסתר משונאיהם נגאלו, לא נגאלו מן המלכות.

למה, בשביל שלא ישתכר, כבר משוכר הוא! מה בין יין שבתוך המזון מה בין יין של אחר המזון? יין של אחר המזון משכר שבתוך המזון אינו משכר.

מאי אפיקומן? רבי סימון בשם רבי אינייני בר רבי סיסיי מיני זמר ר"י אמר מיני מתיקה שמואל אמר כגון ערדילי וגוזליא דחנניא בר שילת:

**הלכה ז משנה ישנו מקצתן יאכלו כולם לא יאכלו ר' יוסי אומר אם נתנמנמו יאכלו נרדמו לא יאכלו**

**הפסח אחר חצות מטמא את הידים, הפיגול והנותר מטמאין את הידים.**

**בירך ברכות הפסח פטר את של זבח. את של זבח לא פטר את של פסח דברי רבי ישמעאל רבי עקיבה אומר לא זו פוטרת זו ולא זו פוטרת זו:**

**גמרא** למה ישנו כולם, לא יאכלו מפני הסיע דעת או משום שעבר עליו חצות? חיישינן שמא ישנו הרבה עד שעבר חצות הגע עצמך שיש שם חבורה אחרת שעדיין אוכלים הרי לא עבר חצות! הוי לית טעמא דא אלא מפני הסיע דעת.

ר' סימון ר' יהושע בן לוי בשם בר פדייה הפיגול והנותר מצטרפין לטמא את הידים עד כדי עונשן בכזית

מהו שיפסלו בתרומה? ק"ו אם מטמאין את הידים לפסול בתרומה הן עצמן לא כ"ש.

ההן יוצא מה את עבד ליה מטמא את הידים או אינו מטמא את הידים? אין תימר ההן יוצא מטמא את הידים כ יוצא דמי לפגול פיגול ונותר אינן פוסלין בתרומה.עכצ"ל כן. שאם תאמר...... אין תימר פיגול ונותר פוסלין בתרומה, ההן יוצא לא גזרו עליו כלום דלא כן יטמא צד החיצון צד הפנימי.איך "חותך", הרי צד החיצון=יוצא, מטמא צד הפנימ

א"ר אבין מאן אית ליה דבר טמא מחמת עצמו, לא רבי מאיר?!רק ר"מ ס"ל "מגע בית הסתרים מטמא"!(לר"מ, בגד גע"ג שחתכו מבגד-מדרס, טמא מגע מדרס) לא כן אמר רבי יוחנן כל הדברים טהורין ברובן כיון שחיתך רובן לאו כפרוש הוא.אף לרבנן יש לטמאות בשר הפנימי, כשפירש רוב החיצון שוב ל"ה ביה"ס ומטמא הפנימי יהא כמגיעו בו ויהא פסול. א"ר חנניה במחתך כל שהוא ומשליך. ואין הפנים נוגע בחיצון כשרובו נפרש

אמר רבי זעירא דלא למה לו..ברך ברכת הפסח לא פטר של זבח, ושל זבח פטר של פסח, שהפסח בכלל הזבח! א"ר מנא הפסח עיקר והזבח טפילה